

SOMERO
arkeologinen perusinventointi

Sirkka-Liisa Seppälä
8.5. – 7.6.2006
Arkeologian osasto

SISÄLLYS

JOHDANTO	2
TUTKIMUSHISTORIAA	3
INVENTOINTIALUEEN SIJAINTI JA MAASTO	3
HAVAINNOT JA TULOKSET	5
LÄHTEET	6
KOHDELUETTELO	7
SOMERON ALUEEN LÖYDÖT KOKOELMISSA	10
KOHDEKUVAUKSET, MUINAISJÄÄNNÖKSET	12–60
KOHDEKUVAUKSET, LÖYTÖPAIKAT	61–93
MUUT KOHTEET	94
NEGATIIVILUETTELO	96
DIALUETTELO	99
YLEISKARTTA, 1:150 000, tarkastetut alueet	100
YLEISKARTTA, 1:150 000, kohteet	101
PERUSKARTTAOTTEET 1:20 000	102–122
KUVATAULUT	123–148

Kertomukseen liittyvät negatiivit 141070–141120

Kertomukseen liittyvät diat 58874–58884

Kertomukseen liittyvät löydöt KM 36424–36448

TIIVISTELMÄ

Somero

Kunnan perusinventointi

Museovirasto, arkeologian osasto

Inventoija FL Sirkka-Liisa Seppälä

Someron kaupungin (ent. Somero ja Somerniemi) inventointi sisältyi Museoviraston arkeologian osaston kuntien perusinventointiohjelmaan. Somerolla on aikaisemmin tehty vain seutukaavaan liittynyt suppea selvitys 1973. Alueelta tunnettiin ennen inventointia kuusi kivikautista asuinpaikkaa ja kahdeksan ajoittamatonta röykkiötä. Someron alueelta on saatu talteen yli viisikymmentä esinelöytöä. Ne ajoittuvat pääasiassa kivikauden (8300–1500 eKr.) eri jaksoille, rautakautisia (500 eKr. -1150/1300 jKr.) löytöjä tunnetaan vain muutama. Kultelasta on saatu talteen kuppikivi, joka on siirretty Someron museolle. Saarentaasta ja Jakkulasta tunnetaan Linnanmäet, mutta kummastakaan ei ole havaittu valleja tai muita linnoitusjäännöksiä. Lisäksi Someron kautta kulkee Turun ja Hämeen linnan välinen Härkätie, jonka synty on ajoitettu rautakauden lopulle. Inventoinnissa keskityttiin ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten tarkastuksiin sekä uusien kohteiden etsintään. Mahdollisuuksien mukaan tarkastettiin myös esinelöytöpaikkoja ja muita arkeologisesti kiinnostavia jäännöksiä. Inventoinnin jälkeen Somerolta tunnetaan kaikkiaan 77 kohdetta. Kohteista 34 on kiinteitä muinaisjäännöksiä. Niistä 21 on kivikautisia asuinpaikkoja. Paikannettuja esinelöytöjä on 39.

Löydöt: KM 36424–36448

Kenttätyöaika: 8.5.–7.6.2006

Tutkimuskustannukset: Museovirasto, arkeologian osasto ja Someron kaupunki, noin 12 000 euroa

JOHDANTO

Someron kaupungin (ent. Somero ja Somerniemi) inventointi sisältyi Museoviraston arkeologian osaston 2006 kuntien perusinventointiohjelmaan. Someron kaupunki osallistui inventointiin maksamalla puolet kustannuksista (kokonaiskustannukset 12 000 euroa) ja tarjoamalla majoituksen. Inventointia pidettiin tarpeellisena, sillä Someroa koskevat arkeologiset tiedot ovat erittäin puutteelliset. Kunnasta on tehty vain seutukaavaan liittynyt suppea selvitys 1973 ja sen jälkeen joitakin tarkastuksia. Maantieteellisesti laajalta alueelta tunnettiin ennen inventointia 14 kiinteää muinaisjäännöstä. Niihin sisältyy kuusi kivikautista asuinpaikkaa ja kahdeksan ajoittamatonta röykkiötä. Eri puolilta pitäjää on vuosikymmenien aikana saatu talteen myös kuutisenkymmentä esinelöytöä, joista valtaosa ajoittuu kivikauden eri jaksoille.

Kenttätyöt tehtiin 8.5. – 7.6.2006 vaihtelevassa säässä. Havainnointiolot olivat avoimilla peltoalueilla yleensä erittäin hyvät. Osa pelloista oli kuitenkin nurmella tai syysviljalla, mikä vaikeutti niiden tarkastusta. Someron kaupungin puolesta käytännön järjestelyistä vastasi ympäristönsuojelusihteri Timo Klemelä, joka osallistui yhtenä päivänä myös maastotyöhön. Lounais-Hämeen museon (nyk. Forssan Museo) museonjohtaja Lauri Pohjakallio on tarkastanut osan Someron muinaisjäännöksistä ja löytöpaikoista 1980-luvun alussa ja antoi muistiinpanonsa käyttöön inventoinnin valmisteluvaiheessa. Turun maakuntamuseosta ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta saatiin käyttöön maiseman ja maankäytön historian tarkastelua varten numeerista isojakokartta-aineistoa sekä 1870-luvun Senaatinkartta oikaistuin rasterikuvina. Somerolainen historian lehtori Kaija Keränen osallistui maastotyöhön yhtenä päivänä. Somerolaiset osoittivat suurta kiinnostusta inventointia kohtaan ja työstä kerrottiin laajasti myös paikallisissa tiedotusvälineissä. Inventoinnin tuloksia esiteltiin myös Someron kansalaisopiston järjestämällä, suuren suosion saaneilla luennoilla 23. ja 30.10.2006.

Helsingissä 30.1.2007

Sirkka-Liisa Seppälä, FL

TUTKIMUSHISTORIAA

Vanhimmat tiedot Someron ja Somerniemen muinaisjäänöksistä ja muinaisesineistä sisältyvät J.V. Hirsjärven Tammelan kihlakunnankertomukseen 1893–1894. Hirsjärvi kiersi Suomen muinaismuistoyhdistyksen stipendiaattina 1882 ja 1883. Kymmenen vuotta myöhemmin jätetyssä kertomuksessa Hirsjärvi mainitsee erityisesti Lahden, Sylvänän ja Jakkulan metsissä olevan paikallisten kertoman mukaan kymmeniä kiviraunioita. Hirsjärvi piti suurinta osaa isonvihan aikaisten pakopirttien kiukaina, koska ne sijaitsivat pakopaikoiksi soveltuvilla metsäseuduilla. Hirsjärvelle kerrottiin tietoja monista kiviesineistä, mutta hän sai Somerolta mukaansa vain kourutaltan katkelman (KM 2252:18) Härjänlahdelta ja tasataltan katkelman (KM 2252:19) Jakkulasta.

Someron ja Someron muinaisjäänökset luettelointiin seutukaavaan liittyneen suppean maastotarkastuksen pohjalta ensimmäisen kerran 1973. Luettelossa mainitaan kummankin kunnan alueelta kaksi kivikautista asuinpaikkaa ja Somerolta lisäksi mahdollinen hautaröykkiö. Tämän jälkeen 1980–1981 Lauri Pohjakallion käynnisti Someron inventoinnin ja tarkasti osan muinaisjäänöksistä sekä useita löytöpaikkoja. Kenttätutkimuksista ei ole laadittu varsinaista inventointikertomusta, mutta kohteet on mainittu Pohjakallion kirjoittamassa Lounais-Hämeen esihistoriassa 1994¹. Myöhemmin 1980–2000-luvun tarkastuksissa on todettu muutamia ajoittamattomia röykkiöitä. Muista muinaisjäänöksistä mainittakoon erityisesti 1988 todettu Saarentaan Linnanmäen kivikautinen asuinpaikka. Toukokuussa 2006 Somerolta oli tiedossa 14 kiinteää muinaisjäänöstä: kuusi kivikautista asuinpaikkaa ja kahdeksan ajoittamatonta röykkiötä. Eri puolilta pitäjää on vuosikymmenien aikana saatu talteen myös kuutisenkymmentä esinelöytöä, joista valtaosa ajoittuu kivikauden eri jaksoille.

Vanhimmat kivikauden esinelöydöt ajoittuvat mesoliittiseen aikaan (8300–5000 eKr.), mutta aivan kivikauden loppuvaiheestakin (2350–1500 eKr.) tunnetaan löytöjä. Varhaismetallikaudelta (1900 eKr.– 300 jKr.) ei ole saatu talteen löytöjä (ks. kuitenkin Kirkkopellon asuinpaikka). Rautakautisen (500 eKr. -1150/1300 jKr.) asutuksen merkkejä ei tunneta, mutta alueella liikkumisesta todistavat Laitiaisista ja Ihamäestä löydetyt keihäänkärjet sekä kaksi rautakuokkaa Jakkulasta ja soikea tuluskivi Hirsjärveltä. Kultelasta on saatu talteen kuppikivi, joka voi ajoittua rautakaudelle tai historialliselle ajalle. Saarentaasta ja Jakkulasta tunnetaan Linnanmäet, mutta kummastakaan ei ole havaittu mitään merkkiä valleista tai muista linnoituslaitteista. Saarentaan Linnanmäen juurelta on kuitenkin todettu kivikautinen asuinpaikka. Rautakautinen asutus on saattanut sijoittua samoille seuduille kuin vanhin keskiaikainen kyläasutus, joka on keskittynyt päävesistön, Painion varteen. Myös pitäjän halki kulkevan, Turun ja Hämeen linnan välisen Härkätien synty on ajoitettu rautakauden lopulle. Asutushistoriallisesti seutu on rajavyöhykettä, sillä ainakin keskiajalta lähtien kuulunut pohjoisosistaan Hämeeseen ja eteläosistaan Varsinais-Suomeen.

INVENTOINTIALUEEN SIJAINTI JA MAASTO

Länsi-Suomen lääniin ja Varsinais-Suomen maakuntaan kuuluva Someron kaupunki (1993) muodostuu Somerosta ja siihen 1977 liitetystä Somerniemestä. Somero on pinta-alaltaan Etelä-Suomen suurimpia kuntia (698 km²). Alueen kallioperä on voimakkaasti suuntautunutta ja hallitsee erityisesti pohjoisosan maisemaa. Someron jakaa kahteen osaan itäkaakosta länsiluoteeseen suuntautuva murroslaakso, johon sijoittuu päävesistö Painio ja siitä laskujoki Someronjoki, joka on myös Paimionjoen lähdejoki. Päävesistöön laskee pohjoispuolisia selänteitä halkovista, luoteesta

¹ Pohjakallion havainnot on sisällytetty yleensä kokonaan tämän inventoinnin kohdekuvauksiin, lähteenä on tällöin mainittu Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta).

kaakkoon tai koillisesta lounaaseen suuntautuvista murroslaaksoista useita jokia. Päävesistön eteläpuolella suurin valuma-alue muodostuu Halikonjoesta, jonka lähdevesistöt Rekijoki ja Kaskiston Halkjärvi ulottuvat Someron puolelle. Painion vesistön varret ja eteläosien jokilaaksojen maisema on suurelta osin alavaa savitasankoa. Someron eteläisissä osissa ja Somerniemen puolella maaston muotoja hallitsevat voimakaspiirteiset harjut ja muut jäätikköjokimuodostumat sekä laajat moreeniselänteet. Somerniemellä on myös runsaasti pieniä vesistöjä.

Someron seutu kuuluu rannikon maankohoamisalueisiin, jossa voidaan erottaa Itämeren eri vaiheiden aikaisia muinaisrantoja. Rantapintojen jäljittämiseksi on voitu käyttää Geologian tutkimuskeskuksen (Hokkanen, Kalevi) Hämeen liitolle ja Museovirastolle 2005–2006 tekemää selvitystä *Lounais-Hämeen muinaisranta-analyysit ja muinaisrantojen visualisointi*. Geologian tutkimuskeskus. Hämeen liitto. Raportti P.22.4.110. Selvitys ulottuu Someron pohjoisimpaan osaan. Eteläisimmissä osissa rannansiirtyminen on ollut hieman hitaampaa. Rantapinnat ovat vain karkeita arvioita, joiden perusteella voidaan luoda karkea yleiskuva. Rannikkoasutus on Somerolla ollut mahdollista vain varhaisimmalla kivikaudella, sillä meri on maankohoamisen seurauksena vetäytynyt Someron alueelta jo Suomusjärven kulttuurin aikana. Asutuksen sijoittumisen kannalta suurempi merkitys onkin ollut sisävesien kuten järvien, lampien ja jokien vesistöhistoriallisilla muutoksilla. Monet Someron savikkoisista peltoaukeista ovat muinaisia merenlahtia, jotka ovat muuttuneet ensin mataliksi järviahtaiksi ja sitten vähitellen syvään uurtuneiksi jokilaaksoiksi.

Selvityksen mukaan Ancylysjärven transgression aikaiset (10600 vuotta sitten) rannat sijaitsivat Lounais-Hämeen lounaisosissa ja Someron luoteisosassa nykyisin noin 110 m mpy. Kyseessä on Suomen asutuksen varhaisin pioneerivaihetta, jolta ei tunneta mitään merkkejä tältä seudulta. Vanhimmat asuinpaikat ajoittuvat todennäköisesti vasta regressiovaiheen (10100–9800 vuotta sitten) aikaiseen Suomusjärven kulttuurin alkuvaiheeseen, jolloin pohjoisosiin on ulottunut kapeita merenlahtia. Eteläosat ovat olleet laajalti veden peittämiä. Mantereella ja suurimmissa saarissa on kasvanut mänty- ja koivumetsiä. Tämän jakson korkeimmat rannat sijoittuvat nykyisin suunnilleen 95–90 m mpy ja alimmat 84–88 m mpy. Painionjärvi on kuroutunut Ancylysjärven aikana, suunnilleen 9800–9500 vuotta sitten. Järven pinta (81,2 m mpy) on nykyisin säännöstelty, mutta on kuroutumisvaiheen aikainen ranta on hieman ylempänä (noin 82 m mpy?). Tällöin Suomusjärven kulttuurin asutus on jo levittäytynyt laajalle alueelle eteläiseen Suomeen ja myös Somerolle, joka sijaitsee vain muutaman kymmenen kilometrin päässä kulttuurivaiheen nimikkoasuinpaikoilta. Ancylysjärvi (75–80 m mpy) on vielä tällöin ulottunut nykyiseltä Paimionselältä Paimionjoen latvoille sekä Halikonlahdelta syvälle Rekijokilaaksoon sekä Terttilän- ja Kaskistonjokilaaksoihin. Kaakossa on Oinasjärvelle saakka työntynyt kapea ja syvä laakso etelästä ja kaakosta, jossa on nykyisen Nummi-Pusulän ja Lohjan alueella avautunut Salpausselän luoteispuolinen rikkonainen saaristo.

Ancylysjärven loppuvaiheessa 9000 vuotta sitten meri on yltänyt enää eteläisiin jokilaaksoihin ja aivan kaakkoisimpaan kärkeen (70–72 m mpy), jossa nykyisinkin löytyvät Someron matalimmat alueet (60 m mpy). Kivikaudelta lähtien tärkeimmiksi vesiyhteyksiksi rannikolle ovat muodostuneet joet. Lounaaseen Painiosta alkunsa saava Paimionjoki ja etelälounaaseen Salonjoki eli Uskelanjoki sekä siihen virtaavat Rekijoki ja Halkjärvestä alkunsa saava Terttilänjoki. Kaakossa Oinasjärven laaksosta on rannikolle päässyt Pitkiönjoen ja pikkuvesistöjen kautta Lohjanjärveen ja siitä edelleen laskevia vesistöjä pitkin.

HAVAINNOT JA TULOKSET

Maastossa käytiin läpi noin 180 erillistä aluetta, joka kattoi yhteensä runsaat 200 hehtaaria eli 2,9 % maapinta-alasta (698 km²). Tarkastetut alueet painottuvat ennestään tunnettujen asuinpaikkojen ja löytöpaikkojen läheisyyteen, päävesistön rannoille, pohjoisosien jokilaaksoihin sekä Oinasjärven rannoille. Selvästi puutteelliseksi inventointi jäi Vilukselan, Terttilän, sekä koillisosien, esimerkiksi Salkolanjärven ympäristön osalta. Kaakkoisosista Oinasjärven ja Halkjävern väliset alueet ja Pitkiönjokilaakso jäivät kokonaan tarkastamatta. Tarkastetut alueet on merkitty yleiskartalle (yleiskartta 1).

Monet Someron kivistä asuinpaikoista sisältävät pelkkää kvartssia ja sijaitsevat Ancyylusjärven alkuvaiheen korkeuksilla (95–90 mmpy). Korkeuden ja löytöjen perusteella ne voisivat ajoittua jo Suomensjärven kulttuurin alkuun, yli 10000 vuoden taakse. Asuinpaikkoja ei voi kuitenkaan suoraan ajoittaa rannansiirtymisen perusteella, sillä ne voivat liittyä myös järvi- tai jokivaiheeseen ja siten Suomensjärven kulttuurin lopulle. Osa peltojen kvartsiasiuinpaikoista saattaa olla myös kivikauden myöhemmiltä jaksoilta, jopa varhaismetallikaudelta. Asuinpaikkojen keramiikka on voinut jauhautua muruiksi savimaiden voimaperäisessä muokkauksessa, jolloin vain kova kvartsi on jäänyt jäljelle.

Somerolla joidenkin peltojen kvartsilöytöjen tulkinta on ongelmallista. Seudulla on nimittäin ollut useita lasitehtaita 1700–1800-luvuilla (Åvik, Arima, Johannislund), joissa on käytetty korkeatasoista kvartssia lasinvalmistuksessa. Niistä suurin vaikutus on ollut Åvikin lasitehtaalla, jonne kvartssia on kuljetettu erityisesti Pajulan metsäselänteiden louhoksista. Suuri osa kvartsilöytöpaikoista onkin juuri Pajulan kylän kantatalojen rintapelloilta, mutta myös Kultelanjoen ja Kivisojan rannoilta. Huomiota herättää myös se, että paikkojen löytömateriali koostuu pelkästään raaka-ainekvartsiksi tulkittavista kappaleista. Kvartsin on 1700-luvulla ilmeisesti louhittu pitkälti samoin menetelmin kuin esihistoriallisena aikana. Molemmista on ilmeisesti hyödynnetty näkyviä juonia, joita on rikottu tulen avulla. Kvartssia on voitu kuljettaa louhinnan jälkeen käsiteltäväksi lähempänä asutusta, jolloin sitä olisi kulkeutunut myös talojen pelloille.

Kvartsien esihistoriallisuutta puoltaa kuitenkin se, että kaikki todetut löytöpaikat sijaitsevat laakson muinaisrantatörmien päällä, asuinpaikoiksi hyvin soveltuvilla tasanteilla tai kohoumilla. Sen perusteella useimmat (Maasilta 1 ja Torkkomäki) onkin tässä yhteydessä tulkittu ensisijaisesti kivikautisiksi asuinpaikoiksi tai löytöpaikoiksi (Maasilta 2, Myllyoja 1 ja 2, Juote). Asuinpaikkojen sijaan ne voitaisiin tulkita myös käsittely- tai valmistuspaikoiksi. Kivikautista tulkintaa vahvistavat lähialueiden lukuisat irtolöydöt.

Toinen somerolainen muinaisjäännösryhmä ovat metsäseutujen röykkiöt. Niiden ikää tai tarkoitusta ei voi määrittellä pelkän inventoinnin perusteella kovin luotettavasti. Useimmat näyttävät kuitenkin liittyvän tavalla tai toisella seudun elinkeinohistoriaan, erityisesti 1700–1800-luvun metsien talouskäyttöön. Somerolla on ilmeisesti harjoitettu vielä varsin myöhään kaskiviljelyä, jonka muistona on säilynyt kivistä kasattuja raivausröykkiöitä ja riihien kiukaiden jäännöksiä. Osa jäännöksistä liittyy ainakin välillisesti lasinvalmistukseen, sillä lasitehtaille vietiin runsaasti polttopuuta, kvartssia ja hiekkaa seudun metsistä.

Inventoinnin jälkeen Somerolta tunnetaan 34 kiinteää muinaisjäännöstä, 4 mahdollista muinaisjäännöstä ja 39 löytöpaikkaa. Muinaisjäännöksistä 21 on kivikautisia asuinpaikkoja, 2 kivi- tai varhaismetallikautisia asuinpaikkoja, 9 ajoittamattomia ja tarkoitukseltaan tuntemattomia röykkiöitä. Kokoelmiin toimitetuista 55 esinelöydöstä voitiin paikantaa vähintään tilusten tarkkuudella 39 kohdetta. Kokonaan paikantamatta jäi 16 löytöä.

Jatkossa esihistoriallisten jäännösten inventoinnissa olisi keskityttävä nyt tarkastamattomien alueiden ja löytöpaikkojen läpikäyntiin, niistä tärkeimpiä ovat vesistöjen rannat, jotka olisi tarpeen mukaan tarkastettava esimerkiksi maankäytön suunnittelun yhteydessä. Toinen tärkeä tehtävä tulevaisuudessa on historiallisten, erityisesti asutus- ja elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten inventointi. Erityisesti seudun monet kvartsilouhokset tulisi paikantaa kartoittaa yhteistyössä paikkakuntalaisten kanssa. Kenttätutkimusten yhteydessä olisi myös selvitettävä, onko louhosten lähetyillä merkkejä niiden esihistoriallisesta käytöstä.

LÄHTEET

- Alanen, Timo 1999. Varhaisimmat asumisen jäljet Somerolla. Teoksessa Alanen, Timo - Hiekkänen, Markus - Härme, Jussi - Kärki, Manu – Turkki, Osmo 1999. *Somero ja Somerniemi 1449–1999*. Someron ja Somerniemen seurakuntien historia (toim. Helena Honka-Hallila). Someron ja Somerniemen seurakunta. Gummerus, Jyväskylä. 1999. 8-13.
- Alanen, Timo - Hiekkänen, Markus - Härme, Jussi - Kärki, Manu – Turkki, Osmo 1999. *Somero ja Somerniemi 1449–1999*. Someron ja Somerniemen seurakuntien historia (toim. Helena Honka-Hallila). Someron ja Somerniemen seurakunta. Gummerus, Jyväskylä. 1999.
- Alanen, Timo 2004. *Someron ja Tammelan vanhin asutusnimistö*. Nimistön vakiintumisen aika. Amanita. Gummerus, Jyväskylä.
- Hokkanen, Kalevi 2005. *Lounais-Hämeen muinaisranta-analyysit ja muinaisrantojen visualisointi*. Geologian tutkimuskeskus. Hämeen liitto. Raportti P.22.4.110.
- Kontula, Tiina, Lehtomaa, Leena & Pykälä, Juha 2000: *Someron Rekijokilaakson maankäytön historia, kasvillisuus ja kasvisto*. Suomen ympäristö 306. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 64 s. + liitteet.
- Maasilta, Alpo 1985. Someron vanhat kvartsilouhokset. Someron Joulu 1985. Somero.
- Pohjakallio, Lauri 1994. *Lounais-Hämeen esihistoria*. Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys vuosikirja 63 – 1994.

KOHDELUETTELO

Kiinteät muinaisjännökset (34)

KOHDENIMI	MJREKI	AJOITUS	TYYPPI	RHLK	P	I	Z	PK
Vahalammi	761000001	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6725540	3328890	125	202411
Jakkula Linnanmäki	761000003	ajoittamaton	kultti- ja tarinapaikat	2	6720093	3323139	80	202407
Hurra	761010001	kivikautinen	asuinpaikat	2	6730100	3305750	90- 95	202402
Kanakaljenpelto	761010003	kivikautinen	asuinpaikat	2	6733476	3316421	100- 105	202408
Kirkkomäki	761010004	kivikautinen	asuinpaikat	2	6722694	3320735	85	202407
Kirkkopelto	761010005	kivi- ja/tai pronssikautinen	asuinpaikat	2	6722796	3321130	82,5- 85	202407
Salkolan leirialue	761010006	kivikautinen	asuinpaikat	2	6729548	3329841	110	202411
Saarentaka Linnanmäki	761010007	kivikautinen	asuinpaikat	2	6730200	3305475	85- 117	202402
Arimajärvi	761010008	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6719902	3326033	112,5	202410
Vanhalanselkä	761010009	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6740579	3302194	117,5	202403
Lahti 1	761010010	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6739824	3303091	110	202403
Lahti 2	761010011	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6739349	3303845	112,5	202403
Uusimäki 1	761010012	historiallinen	kivirakenteet	2	6739395	3304555	100	202403
Huhdanmäki 1	761010013	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6738457	3297851	110- 115	202403
Iso-Pitkusta	1000004203	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6712380	3315822	117,5	202309
Kultela	1000006992	ajoittamaton	kultti- ja tarinapaikat	3	6729913	3309204	-	202405
Riihikankare	1000006993	kivikautinen	asuinpaikat	2	6726000	3293544	95- 97,5	202211
Huhdanmäki 2	1000006994	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6738292	3297985	112,5	202403
Uusimäki 2	1000006995	kivikautinen	asuinpaikat	2	6739452	3304788	95- 102,5	202403
Purola Maaniitty	1000006996	kivikautinen	asuinpaikat	2	6715440	3312395	92,5	202404
Ali-Yrkkö	1000006997	kivikautinen	asuinpaikat	2	6726440	3315222	97,5	202405
Suulinki	1000006998	kivikautinen?	asuinpaikat	2	6729595	3312300	92,5	202405
Torkkomäki	1000006999	kivikautinen?	asuinpaikat	2	6732356	3314813	97,5	202405
Mäntylä	1000007000	kivikautinen	asuinpaikat	2	6722946	3318959	85	202407
Lukkari 1	1000007001	kivikautinen	asuinpaikat	2	6722540	3320364	85	202407
Lukkari 2	1000007002	kivikautinen	asuinpaikat	2	6722811	3320177	85	202407
Vassi	1000007003	kivi- ja/tai pronssikautinen?	asuinpaikat	2	6722705	3320604	87,5- 92,5	202407
Hamppulanpelto	1000007004	kivikautinen	asuinpaikat	2	6720270	3323019	80	202407
Kärki	1000007005	kivikautinen	asuinpaikat	2	6718846	3323769	80	202407
Häntä	1000007006	kivikautinen	asuinpaikat	2	6719639	3323368	80	202407
Äyräsnummi	1000007007	historiallinen	työ- ja valmistuspaikat	2	6722587	3322074	112- 117,5	202407
Verhola	1000007008	kivikautinen	asuinpaikat	2	6731904	3318667	90- 92,5	202408
Maasilta 1	1000007009	kivikautinen	asuinpaikat	2	6733110	3316257	92,5- 95	202408
Salkola, Pitkänokka	1000007010	ajoittamaton	työ- ja valmistuspaikat	2	6728946	3328402	115- 117,5	202411

Mahdolliset muinaisjännökset (4)

KOHDENIMI	MJREKI	AJOITUS	TYYPPI	RHLK	P	I	Z	PK
Huhmassuo	761000002	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6744922	3291486	0	202212
Koivumäki	761010002	ajoittamaton	kivirakenteet	3	6740322	3304455	105	202403
Lahti 3	761000004	ajoittamaton	kivirakenteet	2	6739585	3303480	120	202403
Uokkonen	1000007011	historiallinen	työ- ja valmistuspaikat	2	6720687	3322315	115	202407

Löytöpaikat – paikannetut ja tarkastetut (32)

KOHDENIMI	MJREKI	AJOITUS	TYYPPI	P	I	Z	PK
Vilkinmäki	1000007012	kivikautinen	löytöpaikat	6725054	3303379	87,5	202401
Nummi-Jakanen	1000007013	kivikautinen	löytöpaikat	6734038	3297910	92,5	202403
Juote	1000007014	kivikautinen?	löytöpaikat	6732903	3315479	97	202405
Kirnukoski	1000007015	kivikautinen?	löytöpaikat	6734735	3310463	100	202405
Myllyoja 1	1000007016	kivikautinen?	löytöpaikat	6732295	3314405	97,5	202405
Myllyoja 2	1000007017	kivikautinen?	löytöpaikat	6732434	3314356	97,5–100	202405
Kiperänpelto	1000007018	kivikautinen?	löytöpaikat	6728228	3316457	95–97,5	202408
Maasilta 2	1000007019	kivikautinen?	löytöpaikat	6733005	3316070	92,5	202408
Mäenranta	1000007020	kivikautinen?	löytöpaikat	6716720	3325231	77,5	202410
Lauttasaari	761040001	rautakautinen	löytöpaikat	6726625	3313172	85	202405
Yli-Eskola	1000007021	kivikautinen	löytöpaikat	6723743	3302875	85–90	202401
Ali-Eskola	1000007022	kivikautinen	löytöpaikat	6724089	3302834	85	202401
Ali-Hingistö	1000007023	kivikautinen	löytöpaikat	6726541	3304987	95–100	202402
Karhunlapa	1000007024	kivikautinen	löytöpaikat	6716153	3313412	87,5	202404
Lautoja	1000007025	kivikautinen	löytöpaikat	6714931	3313655	95	202404
Pyysmäki	1000007026	kivikautinen	löytöpaikat	6725265	3310859	92,5	202405
Kultela 2	1000007027	kivikautinen	löytöpaikat	6729900	3311390	97,5	202405
Alitalo	1000007028	kivikautinen	löytöpaikat	6729775	3311160	95–97,5	202405
Hirsmäki	1000007029	rautakautinen	löytöpaikat	6732890	3308700	92,5	202405
Lehtelä	1000007030	kivikautinen	löytöpaikat	6714595	3316900	81–82,5	202407
Jusmäki	1000007031	kivikautinen	löytöpaikat	6715783	3315493	85–90	202407
Kylä-Heikkari	1000007032	kivikautinen	löytöpaikat	6716300	3315550	87,5–90	202407
Tuorpyy	1000007033	kivikautinen	löytöpaikat	6716791	3318710	92,5–95	202407
Verkatto	1000007034	kivikautinen	löytöpaikat	6720707	3320672	85–87,5	202407
Soukonranta	1000007035	kivikautinen	löytöpaikat	6723990	3319210	81,5–82,5	202407
Seppälä	1000007036	kivikautinen	löytöpaikat	6718898	3322142	97,5–100	202407
Mäkilä	1000007037	kivikautinen	löytöpaikat	6718955	3322205	97,5–102,5	202407
Likolammi	1000007038	kivikautinen	löytöpaikat	6722015	3322000	85	202407
Pappilanpelto	1000007039	kivikautinen	löytöpaikat	6720700	3322925	87,5–90	202407
Karppi	1000007040	kivikautinen	löytöpaikat	6723322	3323902	100–105	202407
Kauranen	1000007041	kivikautinen	löytöpaikat	6717432	3325030	0	202407
Hamppula	1000007042	rautakautinen ja/tai keskiaikainen	löytöpaikat	6720080	3327170	0	202410

Löytöpaikat – paikannetut (1981 inventointi), ei tarkastettu 2006 (7)

KOHDENIMI	MJREKI	AJOITUS	TYYPPI	P	I	Z	PK
Kalliola	1000007043	kivikautinen	löytöpaikat	6726208	3294958	0	202211
Näykki	1000007044	kivikautinen	löytöpaikat	6735369	3306630	0	202406
Majaniemi	1000007045	kivikautinen	löytöpaikat	6715100	3316270	0	202407
Kokki	1000007046	kivikautinen	löytöpaikat	6718549	3322931	0	202407
Kujanpää	1000007047	kivikautinen	löytöpaikat	6717277	3325172	0	202407
Arpasuo	1000007048	kivikautinen	löytöpaikat	6731822	3318483	0	202408
Puuska	1000007049	kivikautinen	löytöpaikat	6728356	3327609	0	202411

Muut kohteet (epämääräiset kohteet, ilmoitettu 2006) osa tarkastettu

KOHDENIMI	MJREKI	AJOITUS	TYYPPI	RHLK	P	I	Z	PK
Pusumäki	-	historiallinen	kivirakenteet	-	6731519	3303841	120	202402
Takametsä	-	ajoittamaton	maarakenteet	-	6734524	3305268	115	202402
Kallioahde	-	ajoittamaton	maarakenteet	-	6738098	3306966	122,5- 125	202406
Vainossuo	-	ajoittamaton	maarakenteet	-	6719666	3320031	110- 115	202407
Voisuo	-	ajoittamaton	löytöpaikat	-	6722609	3323976	91-92	202407
Lammijärvi	-	ajoittamaton	maarakenteet	-	6737717	3308166	112,5	202406
Mustikkamäki	-	ajoittamaton	maarakenteet	-	6739080	3307143	130	202406
Kailahuhdankorpi	-	ajoittamaton	maarakenteet	-	6739528	3307125	125	202406
Jyrkkälampi	-	historiallinen	löytöpaikat	-	6722374	3321803	81,9	202407
Likolampi	-	historiallinen	työ- ja valmistuspaikat	-	6721525	3322163	110- 120	202407
Paavonpolku	-	historiallinen	työ- ja valmistuspaikat	-	6729584	3327703	120	202411

SOMERON ALUEEN LÖYDÖT KOKOELMISSA

Paikannetut löydöt syötetty muinaisjäännösrekisteriin
Lihavoidut kuuluvat kiinteisiin muinaisjäännöksiin

Kansallismuseon kokoelmat (KM)

Nro	Kylä	Kohdenimi	Laji	Mjreki
266	Oinasjärvi	Hossoja torp	tasataltta	-
332	Joensuu	Joensuu	tasataltta	-
2203:717	Salkola	Puuskan talon maalta	poikkiteräinen kirves	1000007049
2252:18	Härjänlahti	Likolammi	kourutaltan teelmä	1000007038
2252:19	Jakkula	Peltola (Häntä)	tasataltan katkelma	1000007006
2794:9	Ihamäki	Ihamäen kartanon	keihäänkärki	-
2844	Kultela	Kultela	eteläsuomalainen tasataltta	1000007027
2847	Kultela	Kultela	nelisivuinen poikkikirves	1000007027
3068:12	Oinasjärvi	Kokki	käyräselkäinen kourutaltoa	1000007046
3068:13	Oinasjärvi	Seppä (Seppälä)	taltoa	1000007036
3068:13	Rautela (tai Kerkola?)	Hakala	pohjalainen tasataltta	-
3087:14	Kerkola	Kalliola	eteläsuomalainen tasataltta	1000007043
3087:15	Talvisilta	Yli-Eskola	itäkarjalainen tasataltta	1000007021
3087:16	Talvisilta	Ali-Hingistö	nelisivuinen oikokirves	1000007023
3087:17	Talvisilta	Ali-Hingistö	tasataltan katkelma	1000007023
3087:18	Häntälä	Erkko	nelisivuinen oikokirves	-
3209:1	Palikainen	Arpasuo	tasataltta	1000007048
4307 1	Kaskisto	Jusmäen talo	eteläsuomalaisen tasataltan katkelma	1000007031
5008 1	Härjenlahti	Hurri (Kirkkopelto)	tuura	761010005
5008 3	Oinasjärvi	Mäkilä	oikokirves	1000007037
5008 4	Viuvala	Kujanpään torpan pelto	reikäkivi	1000007047
5610 1-2	Viuvala	Kauranen	kivikirveitä	1000007041
5801 1	Kaskisto	Heikkari	keihäänterä	1000007032
7281 1	Palikainen	Palikainen	käyräselkäinen kourutaltoa	1000007003
9337 1	Mäyrämäki	Tuorppy	pohjalainen kourutaltoa	1000007033
9337 2	Oinasjärvi	Verkatto	vasarakirves	1000007034
9337 3	Oinasjärvi	Verkatto	nelisivuinen oikokirves	1000007034
9337 4	Jakkula	Hamppula	rautakuokka	1000007042
9337 5	Jakkula	Hamppula	rautakuokka	1000007042
10009 4	Suojoki		kivenkappale	-
10061	Ihamäki	Lauttasaari	rautainen keihäänkärki	761040001
10644 1	Kaskisto	Majaniemi	oikokirves	1000007045
12331 1	Hirsjärvi	Hirsjärvi	soikea tuluskivi	-
12354 1	Kaskisto	Lehtelä	oikokirves	1000007030
12551 1	Palikainen	Palikaisten kartano	kivitaltta	-
15268	Kultela	Tiilitehtaan savenottoaikka	pohjalainen kourutaltoa	1000007027
17107	Saarentaka	Hurra	kivikirves	761010001
17160	Joensuu	Hirsmäki	rautainen keihäänki	1000007029
17867	Salkola	Salkolan leirialue	kivitaltta	761010006
18686	Salkola	Finlayson-Forssa Oy:n maa	poikkikirves	-
19655	Ihamäki	Pyysmäki	nelisivuinen oikokirves	1000007026
19663	Salkola	Salkolan leirialue	asuipaikkalöytöjä	761010006
19666	Kerkola	Riihikankare	oikoteräinen kirves	1000006993
19718	Härjenlahti	Leponiemi (Kirkkopelto)	asuipaikkalöytöjä	761010005
21279	Keltiäinen	Karppi	reikäkivi	1000007040
21280	Kultela	Alitalo	poikkikirves	1000007028
21281	Palikainen	Soukonranta	poikkikirves	1000007035
21282	Terttilä	Karhunlapa	poikkitaltta	1000007024
21283	Terttilä	Lautoja	kourutaltoa	1000007025

21284	Lahdenkylä	Uusimäki	poikkikirves	100006995
21285	Lahdenkylä	Uusimäki	poikkikirves	100006995
21286	Talvisilta	Ali-Eskola	reikäkivi	100007022
21287	Kerkola	Riihikankare	poikkikirves	100006993
21288	Pajula	Kanakaljenpelto	nelisivuinen oikokirves	761010003
21289	Pajula	Paavola (Kanakaljenpelto)	kvartsi-iskoksia	761010003
21290	Saarentaka	Hurra	kvartsi-iskoksia	761010001
26414	Saarentaka	Linnanmäki	asuinpaikkalöytö	761010007
27160	Jakkula	Pappilapelto	kivitalta	100007038
28616	Lautela	Purola, Maaniitty	kivikirves	100006996
35904	Talvisilta	Vilkinmäki	oikokirves	100007012
36424	Pajula	Kanakaljenpelto	asuinpaikkalöytöjä	761010003
36425	Saarentaka	Saarentaka Linnanmäki	asuinpaikkalöytöjä	761010007
36426	Kerkola	Riihikankare	asuinpaikkalöytöjä	100006993
36427	Lahti	Uusimäki 2	asuinpaikkalöytöjä	100006995
36428	Lautela	Purola Maanitty	asuinpaikkalöytöjä	100006996
36429	Kivisoja	Ali-Yrkkö	asuinpaikkalöytöjä	100006997
36430	Kivisoja	Suulinki	asuinpaikkalöytöjä	100006998
36431	Pajula	Torkkomäki	asuinpaikkalöytöjä	100006999
36432	Palikainen	Mäntylä	asuinpaikkalöytöjä	100007000
36433	Palikainen	Lukkari 1	asuinpaikkalöytöjä	100007001
36434	Palikainen	Lukkari 2	asuinpaikkalöytöjä	100007002
36435	Palikainen	Vassi	asuinpaikkalöytöjä	100007003
36436	Jakkula	Hamppulanpelto	asuinpaikkalöytöjä	100007004
36437	Jakkula	Kärki	asuinpaikkalöytöjä	100007005
36438	Jakkula	Häntä	asuinpaikkalöytöjä	100007006
36439	Palikainen	Verhola	asuinpaikkalöytöjä	100007008
36440	Pajula	Maasilta 1	asuinpaikkalöytöjä	100007009
36441	Pitkäjärvi	Nummi-Jakanen	kvartsia	100007013
36442	Pajula	Juote	kvartsia	100007014
36443	Harju	Kirnukoski	kvartsia	100007015
36444	Pajula	Myllyoja 1	kvartsia	100007016
36445	Pajula	Myllyoja 2	piitä ja kvartsia	100007017
36446	Hirsjärvi	Kiperänpelto	kvartsia	100007018
36447	Pajula	Maasilta 2	kvartsia	100007019
36448	Viuvalla	Mäenranta	kvartsia	100007013

Muut kokoelmat

Osassa löytötietoina mainittu vain Somero

Nro	Kylä	Kohdenimi	Laji	Mjreki
Hirsjärven kk, nroton	Hirsjärvi	Hirsjärven rannalta	oikotaltta	-
Someron museo, nroton	Kaskisto	Lehtimäki	soikea reiällinen kiviriipus	-
Lounais-Hämeen museo 2575 (Forssa)	Palikainen	Mäntylä	käyräselkäinen kourutaltoa	100007000
Satakunnan museo 2235 (Pori)	Sylvänä	Näykki	nelisivuinen oikokirves	100007044
Hämeen museo 1089:39 (Tampere)	Viluksela	Vilukselan kylän metsästä	nelisivuinen oikokirves	-
Hämeen museo 732:5 (Tampere)	Hirsjärvi	Hirsjärven torpasta	nelisivuinen oikokirves	-
Hämeen museo 1094:3	-	-	käyräselkäinen kourutaltoa	-
Hämeen museo 1279:15	-	-	kivikirveen teräkappale	-
Turun historiallinen museo, Lindersin kokoelma 217	-	-	pohjalainen oikotaltta	-

VAHALAMMI**Muinaisjäännösrekisteri: 761000001****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Härjenoja**Tila:** 761-442-0010-0027 Suviranta (1997)**Maanomistaja:** Iiskala, Onni ja Anja, Kaivokselantie 8 D 28, 01610 VANTAA (1997)**Peruskartta:** 202411 SALKOLA**Koordinaatit:** P = 6725540, I = 3328890, Zala = 127,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** keskikoordinaatit (tarkastuskertomuksen kartan mukaan)**Laajuus:** 300 m²**Aiemmat tiedot:** Heikkurinen-Montell 1997, tark.**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** ei tarkastettu 2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 122**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 20 km itään, Salkolassa. Paikalta on todettu röykkiö, jonka tarkoitus ja ajoitus on tuntematon.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Vahalammen rannasta 50 m etelään, kesämökin pihaan johtavan tien länsipuolella, noin 10 m tiestä, rehevässä sekametsässä, pihapiirin ulkopuolella.

Kohteen kuvaus:

Kohde on tarkastettu 1997 ilmoituksen perusteella. Tällöin paikalla on todettu matala, kiven- ja maansekainen sammalpeitteinen röykkiö (5 x 2 m), joka on koottu pään- ja nyrkinkokoisista kivistä. Röykkiötä on kaivettu toisesta päästä ja kivien välissä on näkynyt hiiltä.

Arvio:

Tarkastuksen 1997 mukaan röykkiö on selvästi ihmisen tekemä, mutta ajoitukseltaan ja tarkoitukseltaan epäselvä. Se ei vaikuta kiukaalta eikä peltorauniolta. Röykkiötä ei ole tarkastettu inventoinnissa 2006 eikä sen kunnosta ole tietoa. Jäännös on luokiteltu (rauhoitusluokka 2) ja rajattu (koordinaatit) tarkastuskertomuksen tietojen mukaan.

JAKKULA LINNANMÄKI**Muinaisjäännösrekisteri: 761000003****Muinaisjäännöstyyppi:** kultti- ja tarinapaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** historiallinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** 761-443-16-0, Huuva II**Maanomistaja:** Linnanmäki Matti, Jakkulantie 221, 31470 SOMERNIEMI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6720093, I = 3323139, Zala = 80, Zylä = 85**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 13 400 m²**Aiemmat tiedot:** Torvinen 1977, tark.**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 29.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** 141104**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 16 km kaakkoon, Jakkulassa, Oinasjärven rannasta 450 m pohjoiseen, peltojen ympäröimällä matalalla kumpareella. Nimi viittaa puolustusvarustukseen, mutta loivarinteiseltä ja matalalta mäeltä ei ole löydetty mitään merkkejä linnoituslaitteista. Mäen luoteisreunassa erottuu kuitenkin matalia kiveyksiä ja kivivallia, jotka liittyvät todennäköisesti historiallisen ajan maankäyttöön.

Sijainti ja maasto:

Jakkulan peltoaukealla, Oinasjärven rannasta 450 m pohjoiseen sijaitseva Linnanmäki on pieni (100 x 60 m), vain muutamia metrejä ympäristöstään kohoava kallioinen moreenimäki, jolla kasvaa havupuuvaltaista sekametsää. Luode-kaakko-suuntaista mäkeä ympäröivät kumpuilevat hiesu- ja hietapelot, jotka viettävät mäen lounaispuolella Oinasjärven pohjoispuoliseen laaksonpohjukkaan, jonne järvi on ilmeisesti ulottunut vielä melko myöhään. Pohjukassa virtaa oja Lemponsuosta Oinasjärveen. Linnanmäki on vielä 1980-luvun peruskartalla, muttei enää nykyisillä maastokartoilla. Paikka on helppo saavuttaa tilustietä pitkin.

Kohteen kuvaus:

Linnanmäki on tarkastettu 1977, jolloin ei ole todettu mitään merkkejä valleista, varustuksista tai muista puolustuslaitteista. Inventoinnissa 2006 mäen luoteis- ja lounaisreunasta todettiin ainakin kaksi matalaa kiveystä (2x2 x0,3 m) ja matalaa kivipengerrystä (50 x 1 m). Pengerryksen aines on ilmeisesti peräisin alapuolisesta rinteestä, jota on selvästi raivattu. Luoteisin kiveyksistä on ladottu niin, että kyseessä voisi olla tulisija. Mäkeä ympäröivät pellot olivat sängellä eikä niistä tarkastuksessa löydetty mitään.

Arvio:

Linnanmäki ei nimestään huolimatta vaikuta muinaislinnalta eikä mitään siihen viittaavia rakenteitakaan ole todettu. Mäellä on silti paikallishistoriallista merkitystä ja se tulee säilyttää muinaisjäännöksenä. Rinteestä havaitut kiveykset liittyvät todennäköisesti historiallisen ajan maankäyttöön, mutta niiden ajoitus olisi selvitetävä kaivauksin. Paikan luonteen selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu metsäisen mäen ja siihen läheisesti kuuluvien peltojen mukaisesti.

HURRA**Muinaisjäänösrekisteri: 761010001****Muinaisjäänöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Saarentaka**Tila:** 761-428-1-61, Hurra**Maanomistaja:** Kaase Yrjö Matti, Lepänsangantie 403, 31470 SOMERNIEMI**Peruskartta:** 202402 PYÖLI**Koordinaatit:** P = 6730100, I = 3305750, Zala = 90, Zylä = 95 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 3086 m²**Aiemmat tiedot:** Torvinen 1973, inv.; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** KM 17107, nelisivuinen poikkikirves; KM 21290, kvartssia**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 18.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 109**Negatiivit:** 141087-141089**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 4 km luoteeseen ja Saarentaan Linnanmäestä 300 m kaakkoon. Peltomaasta todettu asuinpaikka, joka ajoittuu löytöjen perusteella kivikaudelle.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Saarentaanjärven Hurranlahden länsirannalla, Saarentaan Linnanmäestä 300 m kaakkoon, Hurran päärakennuksen itäpuolella. Maasto on lahdenpohjukassa terassimaisesti (90 m mpy) itään viettävää peltorinnettä, jonka maaperä on hiekkaa ja hiesua. Paikka on helppo saavuttaa Hurran tilan pihalta.

Kohteen kuvaus:

Pellon reunassa erottuvan terassin päältä on löydetty aikaisemmin nelisivuinen poikkikirves (vasarakirveskulttuurin aikainen?) ja inventoinneissa 1973² ja 1981 kvartssia³. Inventoinnin 2006 aikaan pelto oli kesannolla eikä lisähavaintoja tehty. Terassi on jatkunut pellon ja Hurran tilan pohjoispuoliselle tilalle Saarentaanjärven rannalle, mutta tuhoutunut lähes kokonaan soranotossa. Äskettäin laajennetun kuopan reunamista ei tarkastuksessa havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa.

Arvio:

Löytöjen ja maaston perusteella kyseessä on kivikautinen rantamuodostuman päälle, mutta mahdollisesti jonkin matkan päähän rantaviivasta sijoitettu asuinpaikka, joka on pintaosistaan tuhoutunut maanmuokkauksessa. Muinaisjäänös on rajattu löytöjen ja pellolla erottuvan rantaterassin mukaisesti, mutta laajuuden ja säilyneisyyden selvittäminen edellyttää vähintään koekaivauksia (rauhoitusluokka 2).

² Ilmeisesti 1973 löytöjä ei otettu talteen, koska niitä ei ole kokoelmissa.

³ Asuinpaikan sijainti on merkitty 1973 kertomukseen virheellisesti 70 m etelälounaaseen. Oikea löytökohta voidaan paikantaa inventoinnin kuvataulun avulla. Myös 1981 löydöt ovat samalta paikalta.

KANAKALJENPELTO

Muinaisjäännösrekisteri: 761010003

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-2-19, Paavola**Maanomistaja:** Tyystälä Marko ja Maria, Kuminakuja 1 D 27, 00840 HELSINKI**Peruskartta:** 202408 PALIKAINEN**Koordinaatit:** P = 6733476, I = 3316421, Zala = 100, Zylä = 105 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 7847 m²**Aiemmat tiedot:** Torvinen 1973, inv.; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** Someron kotiseutumuseo, nelisivuinen oikokirves (= KM 21288?); KM 21289, kvartssia**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 7.5.2006**Löydöt:** KM 36424:1-2, kvartsikaavin ja -iskos**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141073-141076**Diat:** 58874-58876**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 8,8 km koilliseen, Pajulassa, Härkätien varressa pellossa. Löytöjen ja maaston perusteella kyseessä on vasarakirveskulttuurin aikainen asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Pajulassa, Härkätien varressa, Paavolan tilan päärakennuksen itä- ja koillispuolella olevassa Kanakaljen (Kanakallion) pellossa. Paikka on luoteisreunastaan kalliomäkeen rajautuvaa, hyvin loivasti etelään viettävää hiesupeltoa. Pellon lounaisnurkassa, tien reunassa kohoaa matala kalliopaljastuma. Lounaassa peltolohko rajautuu ojaan, joka virtaa kaakkoon kohti Pajulanjokea. Tien kaakkoispuolella maasto viettää ensin terassimaisesti ja sitten loivasti kohti jokilaaksoa. Paikka on helppo saavuttaa Härkätieltä.

Kohteen kuvaus:

Päärakennuksesta 130 m koilliseen on perunannostossa noin 1940 saatu talteen nelisivuinen oikokirves. Inventoinneissa 1973 ja 1981 on löytöpaikkaa ympäröivältä pellolta kerätty asuinpaikkaan viittaavia kvartsi- ja kivilaji-iskoksia. Myös Härkätien kaakkoispuoliselta pellolta on löydetty kvartsi-iskoksia. Inventoinnin 2006 yhteydessä löytäjä Pauli Avellan osoitti kirveen löytökohdan. Pellossa erottui useita kvartseja. Tihein keskittymä havaittiin lounaisnurkan kalliopaljastuman koillis- ja pohjoisreunassa. Ojan lounaispuoliselta tai tien kaakkoispuoliselta pellolta ei havaittu mitään.

Arvio:

Löytöjen ja maaston perusteella kyseessä on pintaosistaan osittain tuhoutunut ja mahdollisesti pesäkkeinen kivikautinen asuinpaikka, jota on kirveen perusteella käytetty ainakin vasarakirveskulttuurin aikana. Muinaisjäännös on rajattu löytöjen, peltoalueen ja löytöjen alimman korkeuden (100 m mpy) mukaisesti. Asuinpaikan laajuuden selvittäminen edellyttää vähintään koekaivauksia (rauhoitusluokka 2).

KIRKKOMÄKI**Muinaisjäänösrekisteri: 761010004****Muinaisjäänöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Härjenlahti**Tila:** 761-441-3-61, Kirkkomäki**Maanomistaja:** Pirttilahti Reijo ja Tarja, Somerniemen Kirkkotie 26, 31470 SOMERNIEMI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722694, I = 3320735, Zala = 85, Zylä = 90 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 2700 m²**Aiemmat tiedot:** Torvinen 1973, inv.; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** kvartssia, ei kokoelmassa?**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 28.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:** 141102**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 90 m lounaaseen, hautausmaan länsipuolella, Painioon laskevan Hossinojan suun itärannalla. Se on määritelty kivikautiseksi asuinpaikaksi kvartsilöytöjen perusteella.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Somerniemen hautausmaan länsipuolella, Painioon laskevan Hossinojan suun itäisellä rantatörmällä. Maasto on melko tasaista niemeä, joka on ollut vielä 1970-luvulla peltoa. Nykyisin peltolohkossa kasvaa istutuskoivikkoo. Paikka voidaan saavuttaa Somerniemen Kirkkotieltä, mutta tarkempi havaintojen teko on puuston takia mahdotonta.

Kohteen kuvaus:

Pelto on 1973 inventoinnissa määritelty asuinpaikaksi. Kirjallisten tietojen (Pohjakallio 1994) mukaan paikalta on löydetty kvartsi-iskoksia⁴. Inventoinnissa paikkaa ei tutkittu tarkemmin, sillä peltoon on istutettu 1970-luvun alun jälkeen koivua ja se on täysin metsittynyt.

Arvio:

Topografian perusteella kyseessä saattaa olla salmi- tai niemiasuinpaikka, joka voi ajoittua kivi- tai varhaismetallikaudelle. Maan pintakerros on osittain tuhoutunut muokkauksessa ja istutuksessa. Muinaisjäänös on rajattu rantatörmän ja itäpuolella olevan hautausmaan mukaan. Laajuuden ja säilyneisyyden selvittäminen edellyttää vähintään koekaiivauksia (rauhoitusluokka 2).

⁴ Löytöjä ei ilmeisesti ole otettu talteen, koska niistä ei löydy tietoja Kansallismuseon kokoelmista.

KIRKKOPELTO⁵**Muinaisjäännösrekisteri: 761010005****Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivi- ja/tai pronssikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Härjenlahti**Tila:** 761-441-1-14, Leponiemi**Maanomistaja:** Lahti Heikki, Kullervontie 1 as 1, 21530 PAIMIO**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722796, I = 3321130, Zala = 82,5, Zylä = 85 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 300 m²**Aiemmat tiedot:** KM 5008:1 löytötiedot, Torvinen 1973, inv.; Hirviluoto 1975, tark.**Aiemmat löydöt:** KM 5008:1, tuura; KM 19718:1-3, kvartsiesineen teelmä, kvartsi-iskoksia, pii-iskos**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 30.5.2006**Löydöt:** kaksi kvartsi-iskosta (ei kokoelmissa)**Kartat:** Peruskarttaote s. 117**Negatiivit:** 141107**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 300 m koilliseen, Härjenlahdessa, Painion pohjoisella rantatörmällä. Paikka voidaan maaston ja löytöjen perusteella ajoittaa kivi- tai pronssikaudelle.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Härjenlahdessa, Painion pohjoisella rantatörmällä. Maasto on hyvin loivasti etelään viettävää piha- ja puutarhamaata, joka on entistä peltoa. Rantatörmä (82,5 m mpy) erottuu maastossa selvästi. Kohteen pohjoispuolella on 2000-luvulla tehty rakennus ja varasto. Muinaisjäännös sijaitsee yksityisessä pihapiirissä.

Kohteen kuvaus:

Leponiemen tilan perunapellosta, läheltä rantaviivaa, ilmeisesti rantatörmän päältä, on 1970-luvulla otettu talteen kvartsiesineen teelmä sekä kvartsi- ja pii-iskoksia. Ilmeisesti samalta pellolta on peräisin 1900-luvun alussa Kansallismuseon kokoelmiin toimitettu tuura (KM 5008:1), joka on löytynyt Hurrin talon maalta Saarikon torpan kirkkopellosta⁶. Leponiemen talon itäpuolista peltoa on tarkastettu ja koekuopitettu 2000 rakennussuunnitelmien takia, mutta muokkauskerroksesta on löytynyt vain yksi pala epineoliittista keramiikkaa⁷. Inventoinnissa 2006 todettiin, että pellon länsireunaan, asuinpaikan koordinaattien mukaisen sijaintikohdan koillispuolelle on rakennettu talo ja varasto. Talon eteläpuoli on muokattu pihamaaksi. Törmän päällä, noin 2 m rantatason yläpuolella, muokatussa kasvimaassa (10 x 10 m) erottui muutamia kvartseja, joita ei otettu talteen. Luoteispuolella olevan saunan takana oli tuore kaivanto, jonka maakasoista ei kuitenkaan löydetty mitään.

⁵ Kohde tunnetaan myös nimellä Hurri tai Leponiemi

⁶ Löytötietojen mukaan ”samasta paikasta on ennen löytynyt useita kiviesineitä ja 1 punerva hietakivi. Löytöpaikka on n. 275 m torpan tupaarakennuksesta W ja SW, 23 m rannasta ja 3 m yli veden pinnan.”

⁷ Tarkastuksesta 8.5.2000 (M. Schauman-Lönnqvist & H. Brusila) ei ole kertomusta, mutta tiedot on syötetty muinaisjäännösrekisteriin. Niiden mukaan saviastianpala olisi ollut ”lähinnä Sarsan tyyppiä”. Palaa ei ole otettu talteen.

Arvio:

Topografian ja löytöjen perusteella kyseessä on ranta-asuinpaikka, joka voi keramiikan perusteella ajoittua kivi- tai varhaismetallikaudelle. Osa asuinpaikasta on tuhoutunut eri aikojen maanmuokkauksessa, jo ennen 2000-luvun rakentamista. Jäännös saattaa kuitenkin jatkua itäkoilliseen pellon muokkauskerroksen alapuolella tai luoteeseen vanhemman mökin pihamaalle. Muinaisjäännös on rajattu aiempien tietojen ja 2006 havaintojen perusteella rantatörmän yläpuoliselle kapealle vyöhykkeelle. Tarkempi määrittely edellyttää koekaivauksia (rauhitusluokka 2).

SALKOLAN LEIRIALUE**Muinaisjäännösrekisteri: 761010006****Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Salkola**Tila:** 761-895-0-2, Helsinki-Pori -valtatie**Maanomistaja:** Valtio**Peruskartta:** 202411 SALKOLA**Koordinaatit:** P = 6729548, I = 3329841, Zala = 110, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 2200 m²**Aiemmat tiedot:** Torvinen 1973, inv.; Vuorinen 1975, tark.; Pohjakallio 1981 (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** KM 17867, poikkiteräinen taltta; KM 19663, kvartsi-iskoksia**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 11.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 122**Negatiivit:** 141081**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 11 km koilliseen, Salkolanjärven rannalla, Helsinki-Pori -valtatien varrella olevalla levähdyspaikalla. Rannan hiekka- ja soramaasta on todettu kivikautisen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Paikka on ilmeisesti suurimmaksi osaksi tuhoutunut.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Salkolanjärven koillisrannalla, Helsinki-Pori -valtatien varrella sijaitsevalla levähdyspaikalla, Salkolan motellilta 170 m luoteeseen. Paikka on järven koillispuolella kohoavan kapean harjanteen lounaaseen viettävää rantatörmää ja rinnettä, jonka maaperä on hiekkaa ja soraa. Aluetta on käytetty vuosikymmeniä leirintä- ja levähdyspaikkana ja maanpinta on käytössä pahasti kulunut. Kohdalta kulkee myös rannansuuntainen polku. Muinaisjäännös on helppo saavuttaa valtatieltä, mutta vaikea paikantaa tarkasti.

Kohteen kuvaus:

Kohde on todettu aiemman löydön perusteella inventoinnissa 1973 ja tarkastuksessa 1975, jolloin rannan hiekka- ja soramaasta on otettu talteen taltta ja kvartsia. Löydöt on poimittu hyvin läheltä nykyistä vesirajaa (110 m mpy). Inventoinnissa 2006 paikalta ei löydetty mitään erityistä eikä muinaisjäännöstä voitu varmuudella paikantaa.

Arvio:

Topografian, korkeuden ja löytöjen perusteella paikalla on ollut asuinpaikka mahdollisesti jo mesoliittisella ajalla. Asuinpaikka on alueen vilkkaan käytön takia todennäköisesti suurimmaksi osaksi tuhoutunut eikä siitä voi enää havaita selviä merkkejä maastossa. Muinaisjäännös on rajattu rantarinteen ja aiempien löytöpaikkojen koordinaattien perusteella. Säilyneisyyden selvittäminen ja laajuuden määrittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoitusluokka 2).

SAARENTAKA LINNAMÄKI**Muinaisjäännösrekisteri: 761010007****Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Saarentaka**Tila:** 761-428-5-11, Linnamäki**Maanomistaja:** Sementtivalimo M. Raitanen & Kumppp.**Peruskartta:** 202402 PYÖLI**Koordinaatit:** P = 6730200, I = 3305475, Zala = 85, Zylä = 117 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 18 350 m²**Aiemmat tiedot:** Hirviluoto 1973, tark. (ei kertomusta) ja 1983, tark; Bergström 1983, kart. ja koekaiv.; Hirviluoto 1988 & Seppälä, tark. (ei kertomusta, tiedot KM 26414 verifikaatissa); Katiskoski ja Brusila 2005, tark. ja 2006, tark. (ei kertomusta, tiedot muinaisjäännösrekisterissä)**Aiemmat löydöt:** KM 26414, keramiikkaa, kvartssia, palanutta luuta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 18.5., 29.5., 31.5., 23.10.2006**Löydöt:** KM 36425:1-2, kvartsi-iskos ja palanutta luuta**Kartat:** Peruskarttaote s. 109**Negatiivit:** 141089, 141108-141110**Diat:** 58877**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 4,3 km länsiluoteeseen Saarentaan Linnamäellä. Mäen laelta on todettu mahdollisia tulisijan jäännöksiä ja koillisrinteen juuresta kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä. Linnamäki on suurimmaksi osaksi soranoton ja maansiirtojen tuhoama. Paikannimestä huolimatta mäeltä ei ole tavattu mitään linnoituksen merkkejä.

Sijainti ja maasto:

Linnamäki sijaitsee Rautelanjärven ja Saarentaanjärven välisen kapeikon eteläpuolella ja on alun perin kohonnut yli 35 metriä veden pinnan yläpuolelle. Mäen halki kulkee vesistön ylittävä vanha maantie. Tien länsipuolinen sora- ja hiekkaharjun länsiosa on ollut luonnontilaisena huomattava ja kauas erottuva maamerkki, mutta vuosikymmenien ajan jatkuneen soranoton takia siitä on nykyisin jäljellä vain osittain kuorittu kappale lakea sekä järven puoleisia pohjoisrinteitä. Pohjoisrinteen alaosa ja rantavyöhyke on muokattu voimakkaasti äskettäin tehdyissä maansiirtotöissä. Harjun koillisosan supassa on kaupungin vedenottamo. Linnamäen kaakkoisosassa on ollut vuosikymmeniä yhteinen sorakuoppa. Maantien itäpuolinen harju on säilynyt lakiosiltaan ehjänä, mutta itäiset rinteet on kaivettu lähes kokonaan. Laella kasvaa lehtipuita ja reuna-alueilla lehtipuuvaltaista sekametsää ja kuusikkoa. Linnamäki on helppo saavuttaa maantieltä, mutta soranoton takia paikoin vaikeakulkuinen ja erittäin jyrkkä.

Kohteen kuvaus:

Linnamäki on mainittu ensi kerran Saarentaan isojakokartassa 1782. Paikka on tarkastettu muinaislinna viittaavan nimen takia 1973. Keskeisten vesi- ja maareittien varrella sijaitsevaa, korkeaa ja pohjois-reunoiltaan jyrkkärinteistä mäkeä onkin pidetty keskiaikaisena tai sitä vanhempana muinaislinnana. Alueelta ei kuitenkaan ole todettu mitään merkkiä varustuksista. Mäki on pintaosiltaan kuorittu lähes kokonaan

vuoden 1983 alussa. Pintamaat on kasattu mäen juurelle ja laelle on jätetty tasainen, noin 55 m x 10–20 m:n suuruinen ala. Tarkastuksessa 1983 (Hirviluoto) lakitasanteelta havaittiin palaneita kiviä ja nokimaaläiskä (halk. 40 cm). Mäenlaen koillispuolella, pienen supan toisella puolella olevassa, järveen laskevassa rinteessä todettiin kuoritusmaassa useita nokimaaläiskä, joiden läheltä löytyi palaneen luun siru⁸. Esihistoriallisia esineitä ei alueelta tuolloin löydetty. Oletetun muinaislinnan rakenteita ja läikkien luonnetta yritettiin selvittää kartoituksin ja koekaivauksin 1983 (Bergström), mutta kohdista ei todettu mitään varmaa merkkiä muinaisjäännöksestä.

Tarkastuksessa 1988 havaittiin harjun koillisrinteen juuresta (p = 6 730 256, i = 3 305 504, z = 87,5 m mpy)⁹ 10 x 10 x 7-8 kolmiomaiselta alueelta palanutta hiekkaa, josta saatiin talteen kivikautiselta asuinpaikalta peräisin olevia saviastianpaloja, kvartsiä ja palanutta luuta. Löytökohdan pintamaa oli revitty, mutta löydöt ja palanut maa olivat todennäköisesti alkuperäisellä paikallaan. Seuraava tarkastus alueelle tehtiin 2005 ja tammikuussa 2006, koska harjun pohjois- ja koillisrinteen alaosaan oli tekeillä laajamittaisia maansiirtotöitä rakentamissuunnitelmien takia. Inventoinnissa 2006 todettiin, että 1988 löytökohta oli lähes kokonaan tuhattu rinnettä leikattaessa. Leikkaus oli todennäköisesti samana keväänä maisemoitu kuoritulla ja kasatulla maalla. Löytökohdan ja sen ympäristön tarkastelu oli mahdotonta, koska tasanne oli myllätty ja sen reunaan oli kasattu harkkopinoja, ilmeisesti jo jokin aika sitten. Paikalta ei toukokuussa havaittu mitään löytöjä, mutta löytökohdan koillispuolisella tasanteella erottui siellä hiili- ja nokikeskittymiä. Paikka tarkastettiin uudelleen 23.10.2006, jolloin harkkokasojen eteläpuolisella tasanteella havaittiin maan pinnassa pieniä muruja palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. Löytöjä erottui rannan suuntaisella, 40 x 20 m laajalla vyöhykkeellä (P = 6730270, I = 3305500, Z = 85–87,5). Löydöt näyttivät keskittyvän hiilensekaisiin hiekkamaaläikkiin, joita tasanteella erottui siellä täällä.

Arvio:

Mäeltä ei kenttätutkimuksista huolimatta ole löydetty mitään merkkejä muinaislinnasta. Topografialtaan ja sijainniltaan se on kuitenkin soveltunut erittäin hyvin tähytys- ja näköalapaikaksi. Tähän paikannimikin saattaa viitata. Harjun koillisjuurella, todennäköisesti matalalla terassimaisella tasanteella, on kivikautinen asuinpaikka. Vuoden 1988 löytökohta on pahasti tuhoutunut 2005–2006 maansiirtotöissä, osittain mahdollisesti jo aikaisemmin. Tasanteella näkyi kuitenkin vielä 23.10.2006 asuinpaikan rippeitä. Muinaisjäännöstä saattaa olla edelleen jäljellä myös löytökohdan ympäristössä, erityisesti harkkokasojen pohjoispuolisella tasanteella sekä vedenottamolle johtavan tien itäpuolisessa rinteessä, joka on kuorittu 1983 ja kasvaa nykyisin lehtimetsää. Tästä syystä muinaisjäännös on säilytettävä rauhoitettuna (rauhoitusluokka 2), kunnes sen laajuus ja säilyneisyys on selvitetty koekaivauksin. Nykyinen aluerajaus on tehty aikaisempien havaintojen ja löytötietojen mukaisesti. Alue noudattaa pääpiirteissään Museoviraston lausunnossaan 1998 (dnro 133/303/1998) kaavaa varten esittämää rajausta, joka Linnamäen pohjoispuolelle ulottuu rantaan asti.

⁸ Löytökohta, kuorittu loiva rinne, näkyy hyvin Raimo Raitasen kesällä 1983 ottaman kuvan keskivaiheilla (kuva 10, s.19), joka sisältyy Bergströmin kertomukseen 1983.

⁹ Löytökohta on paikannettu Kansallismuseon löytöluettelon KM 26414 verifikaatin ja löytäjän (SLS) muistikuvan mukaan. Se on kymmenisen metriä luettelotiedoissa mainituista koordinaateista luoteeseen.

ARIMAJÄRVI**Muinaisjäännösrekisteri: 761010008****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 30**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** 761-443-7-15, Paavola (761-443-4-33, Metsämaa)**Maanomistaja:** Somerniemen seurakunta, Härkäläntie 1, 31400 SOMERO (Someron kaupunki)**Peruskartta:** 202410 HYRKKÖLÄ**Koordinaatit:** P = 6719902, I = 3326033, Zala = 112,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** tutkitun röykkiön koordinaatit**Laajuus:** 16 000 m² (2006 tarkastettu alue), 1977 arvioitu kokonaislaajuus 600 000 m²**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882–1883; Torvinen 1977, tark.; Pohjakallio 1980 kaiv. ja 1994**Aiemmat löydöt:** luun pala (ei tallessa)**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 121**Negatiivit:** 141120**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta vajaat 6 km kaakkoon, Jakkulan Metsäkulmalla, Arimajärven (Arimaa) lounaispuolella. Metsäiseltä alueelta on todettu useita kivistä kasattuja röykkiöitä, jotka ovat todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta. Ainakin yksi on tutkimusten perusteella tulisijan jäännös, mutta osa rakennelmista saattaa liittyä myös raivaukseen ja viljelyyn.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Jakkulan Metsäkulmalla, Arimajärven (myös Arimaa) Pirsalahden lounaispuolella, Välimaantien molemmin puolin. Maasto on metsäistä tai hakattua mäkiä ja soista kalliomerenialuetta, joka viettää etelään ja lounaaseen. Osa alueen metsälohkoista on osin hakattu joitakin vuosia sitten. Alueen halki risteilee metsä- ja rantaan johtavia mökkiteitä. Alue ja tutkittu jäännös on melko helppo saavuttaa metsätieltä. Senaatin kartassa 1870-luvulla alueella on havu- ja lehtimetsää.

Kohteen kuvaus:

Jo Hirsjärvi mainitsee 1893–1894, että Jakkulan kylän metsällä on 70 kivirauniota. Alueelle on tehty tarkastus 1977 ilmoituksen perusteella. Tällöin Arimajärven lounaispuolella, järven rannasta 200–600 m, on kerrottu olevan 30 kiviröykkiöitä, mutta jäännöksistä on ilmeisesti tarkastettu vain yksi. Muiden röykkiöiden tarkka sijainti ei ole tiedossa¹⁰. Välimaantien pohjoispuolisella kalliolla oleva kivirakennelma on tutkittu 1980 (Pohjakallio) ja tulkittu kiukaanjäännökseksi¹¹. Sammal- ja heinäpeitteinen röykkiö oli lähinnä pyöreä (4 x 4 x 0,6 m). Kivet olivat päänkokoista pienempiä ja palaneita. Kiveys peitti lähes itä-länsisuuntaisia reunakiviä, jotka muodostivat rakennelman rungon. Röykkiöstä on löytynyt yksi pienen sorkkaeläimen (lammas tai vuohi?) kylkiluun pala¹². Inventoinnissa 2006 jäännöksen todettiin olevan edelleen paikallaan. Tarkastuskertomuksessa 1977 mainittujen koordinaattien kohdalta, 200 m luoteeseen olevalta mäeltä, ei

¹⁰ Kohde merkitty tarkastuskertomuksen karttaliitteelle vain laajana aluerajauksena. Koordinaatit (virheelliset?) viittaavat tarkastettuun jäännökseen.

¹¹ Kohde on merkitty karttaliitteelle 500 m liikaa kaakkoon.

¹² Pala on kertomuksen mukaan analyysin jälkeen hävitetty Museovirastossa (JPT).

havaittu mitään röykkiötä. Todennäköisesti tarkastuksessa on tarkoitettu Pohjakallion sittemmin tutkimaan jäännöstä. Välimaantien eteläreunassa, noin 100 m länsiluoteeseen, erottui toinen, 1977 tienteossa hajotetuksi mainittu röykkiö. Myös eteläpuolisella hakkuualueella erottui joitakin kiveyksiä, mutta laajemmin aluetta ei ehditty tarkastaa.

Arvio:

Tutkimusten perusteella röykkiöt ovat todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta. Ainakin yksi on kaivauksissa todettu kiukaan jäännökseksi, mutta osa kiveyksistä saattaa liittyä myös raivaukseen ja (kaski)viljelyyn. Tätä tukee myös alueen paikannimistö; esimerkiksi kilometrin itään on peruskarttaan merkitty Kaskenpelto. Muinaisjäännös on rajattu maastossa havaittujen kiveysten mukaisesti, mutta aiempien tietojen valossa alue on huomattavasti laajempi. Laajuuden määrittely edellyttää maastotarkastusta, ajoituksen ja tarkoituksen selvittäminen vähintään koekaivauksia (rauhitusluokka 2).

VANHALANSELKÄ¹³**Muinaisjäännösrekisteri: 761010009****Muinaisjäännöstyyppi:** kivrakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Pyöli**Tila:** 761-424-3-37, Arpalahti II**Maanomistaja:** Santakangas Veli Kaarlo Kai, Kyrönsuontie 358, 31520 PITKÄJÄRVI**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6740579, I = 3302194, Zala = 117,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 4 500 m²**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882–1883; Pohjakallio 1980, tark. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Negatiivit:** 141091**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 14,3 km luoteeseen, Pyölin kylään kuuluvalla metsäselänteellä, lähellä Ypäjän rajaa. Kallioselänteen laelta on todettu kiviröykkiö, jonka ajoitus ja tarkoitus on epäselvä. Mahdollisesti kyseessä on historiallisen ajan tulisijan jäännös.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Pyölin kylän alueella, lähellä Ypäjän rajaa, Isilänmäellä, Lehtimäentieltä 170 m luoteeseen. Maasto on peltoaukeiden ympäröimää luode-kaakkosuuntaista kalliomoreeniselännettä, jossa kasvaa havupuuvaltaista sekametsää. Paikka on melko helppo saavuttaa maantieltä. Alue on senaatin kartan mukaan kuulunut 1870-luvulla Lehtimäentien varressa sijainneen Isolahden tilan pihapiiriin. Kalliolle on karttaan merkitty kiintopiste. Nykyisin tilasta on jäljellä vain perustuksia ja kuoppa.

Kohteen kuvaus:

Hirsjärvi (1882–1883) mainitsee Ollilasta luoteeseen olevalta metsäseudulla kiviraunioita. Kohde on tarkastettu 1981, jolloin kallioselänteeltä on todettu pyöreähkö kiviröykkiö (halk. 3-5 m), joka on rakennettu liuskeisista kivistä. Inventoinnissa 2006 ilmoitetulta paikalta (ojitettua ja metsitettyä suota) ei havaittu mitään. Sen sijaan kohdasta 150 m lounaaseen, pienen kallioselänteen luoteispään laelta löytyi kuvaukseen sopiva röykkiö. Röykkiö (4 x 4 0,5 m) oli sammalpeitteinen ja sen pinnassa erottuu pientä kivisilppua. Kivet (20–30 cm) olivat särmikkäitä ja vaikuttivat palaneilta.

Arvio:

Rakenteellisten piirteiden perusteella kyseessä saattaa olla tulisijan jäännös tai rajamerkki (hajotettu?), todennäköisimmin historialliselta ajalta¹⁴. Jäännöstä ei voi ajoittaa tai määritellä tarkemmin ilman lisätutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu kallioselänteen mukaisesti.

¹³ Mäen nimi Pohjakallion mukaan. Kartalla paikka on Isilänmäki.

LAHTI 1**Muinaisjäännösrekisteri: 761010010****Muinaisjäännöstyyppi:** kivrakenteet**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Lahti**Tila:** 761-415-1-431, Metsä-Lahti**Maanomistaja:** Someron kaupunki, Joensuuntie 20, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6739824, I = 3303091, Zala = 110, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 440 m²**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882–1883; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Negatiivit:** 141092**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 13 km luoteeseen, Lahden kylään kuuluvalla metsäseudulla. Metsäisessä maastossa on todettu isojen kiven muodostama kehä, jonka ajoitus ja tarkoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Lahden kylään kuuluvalla metsäselänteellä, 40 metriä Tuohisaaren metsätieltä luoteeseen. Maasto on luode-kaakkosuuntaista kalliomereniselännettä, jossa kasvaa havupuuvaltaista sekametsää. Metsässä erottuu matalia kalliokohoumia. Paikka on helppo saavuttaa tieltä. Senaatinkartan mukaan paikka on ollut 1870-luvulla metsää.

Kohteen kuvaus:

Hirsjärvi (1882–1883) mainitsee Ollilasta luoteeseen, Maaniityn torpan läheltä 3 kivirauniota, 3 rauniota, joista yhdestä oli löydetty veitsi. Maaniityn tila sijaitsee 300–400 m paikalta etelään. Jäännös on tarkastettu 1981 ja luokiteltu kiveykseksi, jonka keskusta on tyhjä. Inventoinnissa 2006 kyseessä todettiin olevan suurista kivien (50–100 cm) muodostama kivikehä (4 x 3 x 0,5-1 m). Kehä rajautui suureen maakiveen.

Arvio:

Kiveys on epämääräinen ja saattaa olla luontainenkin. Sen tarkoituksen tai ajoituksen selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia (rauhoidusluokka 2). Jäännös on rajattu kiveyksen laajuuden perusteella.

LAHTI 2**Muinaisjäännösrekisteri: 761010011****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Lahti**Tila:** 761-415-1-431, Metsä-Lahti**Maanomistaja:** Someron kaupunki, Joensuuntie 20, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6739349, I = 3303845, Zala = 112,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 100 m²**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882–1883; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Negatiivit:** 141096**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 12 km luoteeseen, Lahden kylään kuuluvalla metsäseudulla, Kivikallion koillispuolella. Kalliokohouman päälle kootun röykkiön tarkoitus ja ajoitus on epäselvä, mutta tilusrajojen ja rakenteen perusteella kyseessä saattaa olla historiallisen ajan rajamerkki.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Kivikallion koillispuolella, Haapaladon risteyksestä 350 m pohjoiseen, metsätien länsipuolella, pienen kalliokohouman päällä. Maasto on kivikkoista, mutta melko tasaista moreenimaata, jossa kasvaa kuusivaltaista sekametsää. Paikka on helppo saavuttaa metsätietä pitkin. Senaatinkartan mukaan paikka on ollut 1870-luvulla metsää.

Kohteen kuvaus:

Hirsjärvi (1882–1883) mainitsee Ollilasta luoteeseen kiviraunioita. Inventoinnin 1981 mukaan metsän ympäröimällä kalliokumpareella on pyöreähkö röykkiö (1,7 x 2 x 0,5 m). Sen vieressä on kuoppa (2 x 0,5 m). Inventoinnissa 2006 matalan kalliokohouman päällä olevan röykkiön todettiin olevan ennallaan.

Arvio:

Peruskartan mukaan röykkiö on vanhan rajalinjan kohdalla. Se sijaitsee myös samalla kohdalla kuin Senaatinkartan mittapiste. Kyseessä saattaakin olla historiallisen ajan rajamerkki. Jäännöksen tarkoituksen tai ajoituksen määrittely edellyttää lisätutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Jäännös on rajattu kalliokumpareen mukaisesti.

UUSIMÄKI 1**Muinaisjäänösrekisteri: 761010012****Muinaisjäänöstyyppi:** kivrakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** historiallinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Lahti**Tila:** 761-415-1-11 Uusimäki**Maanomistaja:** Uusimäki, Markku, Haagantie 117 31410 YLÖPIRTTI**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6739395, I = 3304555, Zala = 100, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 400 m²**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882–1883; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Negatiivit:** 141094**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 12 km pohjoisluoteeseen, Lahden kylään kuuluvalla metsäseudulla. Paikalla on useita matalia kiveyksiä, jotka liittyvät todennäköisesti historiallisen ajan viljelyyn.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Lahden kylään kuuluvalla metsäselänteellä, Uusimäen tilalta 200 m lounaaseen ja metsätieltä 80 m koilliseen. Maasto on luode-kaakko-suuntaista moreenirinnettä, jossa kasvaa havupuuvältaista sekametsää. Paikan koillispuolella on peltolohko, joka viettää koilliseen. Kohde on helppo saavuttaa metsätieltä. Senaatin kartan mukaan peltolohko on 1870-luvulla jatkunut lounaaseen ja ollut osin pensoittunutta laidunhakaa.

Kohteen kuvaus:

Hirsjärvi (1882–1883) mainitsee Ollilasta luoteeseen olevalta metsäseudulla kiviraunioita. Koivumäen tilan kaakkoisnurkasta on 1981 todettu röykkiö. Inventoinnissa 2006 paikalla havaittiin ainakin kolme matalaa maapohjalle tehtyä röykkiötä, joista selvin (4x2x0,5 m) oli ilmeisesti aikaisemmin todettu. Ne reunustivat vanhaa peltolohkoa.

Arvio:

Maastohavaintojen ja historiallisen karttatiedon perusteella jäännökset liittyvät todennäköisesti historiallisen ajan (1700–1800-luku?) raivaukseen ja viljelyyn. Jäännöksen ajoituksen selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoidusluokka 2). Muinaisjäänös on rajattu kiveysten ja maastossa erottuvan raivatun alueen mukaisesti.

HUHDANMÄKI 1**Muinaisjäänösrekisteri: 761010013****Muinaisjäänöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Pitkäjärvi**Tila:** 761-422-5-111, Hovirinta**Maanomistaja:** Nuoritalo Tuomas ja Nuoritalo Totti, Turuntie 1391, 31520 PITKÄJÄRVI**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6738457, I = 3297851, Zala = 110, Zylä = 115 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 1200 m²**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1990, tark. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 23.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 106**Negatiivit:** 141098**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 15 km luoteeseen Pitkäjärven Huhdanmäessä. Mäen länsi- ja lounaisrinteestä tunnetaan ainakin kaksi kiveystä, joiden tarkoitus ja ajoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Pitkäjärvellä, Isoniituntien itäpuolella sijaitsevassa Huhdanmäessä. Maasto on kallioista moreenimäkeä, jossa kasvaa havupuuvältaista metsää. Mäen itäosassa on soranottokuoppa. Mäen poikki kulkee tie, josta erkanee mäen eteläreunaa kiertävä metsätie. Paikka on helppo saavuttaa metsätieltä. Senaatinkartan mukaan alue on 1870-luvulla ollut havumetsää. Mäen eteläreunasta, 190 m kaakkoon, on 2006 todettu ennestään tuntematon röykkiö (Huhdanmäki 2, mjreki 1000 00 6994).

Kohteen kuvaus:

Mäen länsireunasta on todettu 1990 kaksi lähekkäistä, kalliopohjalla olevaa matalaa kiveystä (halk. 2,5–3,5 m). Inventoinnissa 2006 löydettiin kiveyksistä varmuudella vain toinen (3 x 3 x 0,5 m). Jäänöksen päällä kasvoi kuusi ja sen kivet (halk. 30–40 cm) olivat erittäin särmikkäitä ja sammalpeitteisiä. Kiveyksen kaakkoispuolella, 30 m kaakkoon erottui toinen, epämääräisempi kiveys (halk. 2,5 m).

Arvio:

Jäänös vaikuttaa sijaintinsa ja kiviaineksensa perusteella rajamerkiltä tai uuninjäänökseltä. Tarkempaa havainnointia vaikeutti kiveystä peittävä kuusi. Viljelyjäänöksestä tuskin on kyse, koska kiveys on keskellä kalliota. Jäänöksen ajoituksen ja tarkoituksen selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia (rauhoiusluokka 2). Muinaisjäänös on rajattu näkyvän kiveyksen ja sitä ympäröivän kalliokohouman mukaisesti.

ISO-PITKUSTA**Muinaisjäännösrekisteri: 1000004203****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 3**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Kaskisto**Tila:** 761-444-6-95 Pillistö**Maanomistaja:** Lehti Kauko, Piispanpelto 8 A 19, 02200 ESPOO**Peruskartta:** 202309 JOHANNISLUND**Koordinaatit:** P = 6712380, I = 3315822, Zala = 117,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 4000 m²**Aiemmat tiedot:** Brusila 2004, tark.**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** ei tarkastettu 2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 113**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 17 km kaakkoon ja Kiikalan rajasta 900 m luoteeseen, Iso-Pitkustan järven etelärannalla. Paikalta on todettu kolme kivistä röykkiötä, joiden tarkoitus ja ajoitus on tuntematon.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Kiikalan rajasta 900 m luoteeseen, Iso-Pitkustan etelärannalla, järvestä jyrkäkästi nousevan mäen päällä, jossa maasto on tasaista ja loivasti itään viettävää. Mäellä kasvaa havupuuvaltaista, itäpuolella lehtipuuvaltaista metsää. Paikka on helppo saavuttaa etelä- ja länsipuoliselta tieltä.

Kohteen kuvaus:

Kohdetta ei tarkastettu inventoinnissa 2006, mutta 2004 tarkastuksen mukaan mäen päällä kuusikossa on kolme röykkiötä pohjois-eteläsuuntaisessa rivissä, 16 metrin etäisyydellä toisistaan. Sammalpeitteisten röykkiöiden muoto vaihtelee pyöreähköstä pitkulaiseen (4,5-4 x 0,5-2 x 0,5-0,8 m).

Arvio:

Röykkiöiden ajoitus ja tarkoitus on tarkastuksessa 2004 jäänyt epäselväksi, mutta kertomuksen mukaan ne voivat olla varhaismetallikautisia, lapinraunio-tyyppisiä hautoja. Paikan topografian ja kasvillisuuden perusteella ne voivat olla liittyä myös viljelyyn. Jäännösten luonteen ja ajoituksen selvittäminen edellyttää kaivauksia (rauhoiusluokka 2). Jäännös on rajattu karttamerkinnän perusteella jäännöksen ja sitä ympäröivän mäen mukaisesti.

HUHMASSUO**Muinaisjäännösrekisteri: 761000002****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** mahdollinen muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2?**Rekisterikylä:** Viluksela**Tila:** 761-434-9-6, Kupari**Maanomistaja:** Maasilta Timo, Tiilimäki 18 B, 00330 HELSINKI 33**Peruskartta:** 202212 VILUKSELA**Koordinaatit:** P = 6744922, I = 3291486, Zala =, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** keskikoordinaatit**Laajuus:** - m²**Aiemmat tiedot:** Salo 1956, tark.**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** ei tarkastettu 2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 103**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 24,5 km luoteeseen, Vilukselan kylässä, Kuparin talon metsässä. Paikalta on todettu pieni röykkiö, jonka ajoitus ja tarkoitus on tuntematon.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 1956 tarkastuskertomuksen mukaan Vilukselan kylässä, Kuparin talon metsässä, Huhmassuon ja erään toisen suon välisessä suosaarekkeessa, lähellä soitten välillä olevaa, harjua pitkin kulkevaa polkua, arviolta 600 m Takamaan tilasta lounaaseen. Kohdetta on tietojen perusteella vaikea paikantaa ja kohteelle myöhemmin annettu koordinaattitieto on arvio.

Kohteen kuvaus:

Kohde on tarkastettu 1956. Tällöin paikalta on todettu pieni, pyöreä sammaltunut röykkiö (1,8 x 1,8 m), jonka keskellä on ollut kuoppa. Kuopassa oli hiiltä ja polton särkemiä kiviä.

Arvio:

Tarkastuskertomuksen kyseessä ei ole hauta eikä kiukaanjäännös, vaan mahdollisesti kaskiviljelyyn liittyvä röykkiö. Jäännös on luokiteltu epämääräiseksi muinaisjäännökseksi (mahdollinen muinaisjäännös - >rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännöstä ei ole rajattu paikannuksen epävarmuuden takia.

LAHTI 3**Muinaisjäännösrekisteri: 761000004****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** -**Laji:** mahdollinen muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Lahti**Tila:** 761-415-1-431, Metsä-Lahti**Maanomistaja:** Someron kaupunki, Joensuuntie 20, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6739585, I = 3303480, Zala = 120, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 300 m²**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882–1883; Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Negatiivit:** 141093

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 12,5 km luoteeseen, Mäntymäen kallioselänteen luoteispäässä. Kallionkolossa olevan matalan kiveyksen alkuperä ja ajoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Mäntymäen kallioselänteen luoteispäässä, pienen kalliokohouman luoteispuolella olevassa kolossa¹⁵. Maasto on luode-kaakkosuuntaista kalliomoreeniselännettä, jossa kasvaa havupuuvaltaista sekametsää. Mäntymäki on alueen korkein mäki. Paikka on helppo saavuttaa selänteen poikki kulkevalta Tuohisaaren metsätieltä.

Kohteen kuvaus:

Hirsjärvi (1882–1883) mainitsee Ollilasta luoteeseen, Maaniityn torpan läheltä kiviraunioita. Maaniityn tila sijaitsee 500 m paikalta lounaaseen. Inventoinnissa 2006 todettiin, että kalliokohouman juuressa on matalaa, osin sirpalemaista kiveystä 3 x 4 metrin alalla. Jäkäläpeitteiset kivet (20–40 cm) vaikuttivat kalliosta irronneilta tai lohkotuilta.

Arvio:

Jäännöksen tarkoituksen tai ajoituksen määrittely edellyttää lisätutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Se saattaa olla luontainenkin. Jäännös on rajattu näkyvän kiveyksen laajuuden mukaisesti.

¹⁵ Kohde on paikannettu Pohjakallion (1994) ilmoittamien koordinaattien mukaan. Pohjakallion mukaan ”raunio sijaitsee metsäisellä, Kivimäki-nimisellä kallioselänteellä. Sieltä on tietävästi louhittu Jokilan navetan kivijalan kivet joskus viime vuosisadan puolella. Kalliolla on kivikasa, joka vaikuttaa kootulta sitä varten, että se kuljetettaisiin pois, mutta onkin jostain syystä tai toisesta jäänyt paikoilleen.” Pohjakallion kuvaus sopii Mäntymäellä todettuun kiveykseen. Mäntymäen kaakkoispuolella sijaitsee Kivikallio, jota ei tarkastettu inventoinnissa.

KOIVUMÄKI**Muinaisjäännösrekisteri: 761010002****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** mahdollinen muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 3**Rekisterikylä:** Lahti**Tila:** 761-415-1-383 Koivumäki**Maanomistaja:** Suhonen Laila ja Pekka, Haagantie 196, 31410 YLÖPIRTTI**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6740322, I = 3304455, Zala = 105, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** - m²**Aiemmat tiedot:** Torvinen 1973, inv.; Pohjakallio 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Lyhyt kuvaus:**

Kohde on sijainnut Someron kirkosta 13 km luoteeseen, Koivumäen tilalla. Paikalla on aiempien tietojen mukaan ajoittamaton hautaröykkiön pohjakiveys. Inventoinnissa paikalta ei kuitenkaan ole todettu mitään merkkiä muinaisjäännöksestä.

Sijainti ja maasto:

Kohde on sijainnut Lahden kylässä, Koivumäen tilalla, päärakennuksesta 80–100 m luoteeseen. Maasto on jyrkähkösti etelään viettävää kivikkoista moreenirinnettä, jossa kasvaa kuusivaltaista sekametsää. Rinteen poikki kulkee tilustie metsätieltä pihaan. Paikka on helppo saavuttaa, mutta on yksityisessä pihapiirissä.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on inventoinnissa 1973 todettu hautaröykkiöksi oletetun jäännöksen pohjakiveys. Inventoinnissa 2006 paikalta ei havaittu mitään selvää röykkiönjäännöstä. Tien itäreunassa rinteen keskivaiheilla ja laella tosin erottui epämääräistä kiveystä. Kohta on kuitenkin myllätty 1970-luvun jälkeen. Reunaa on kaivettu ja muokattu 1970-luvun lopun jälkeen työntämällä maakasoja ja kiviä tiensivuun. Tilan pitkäaikainen omistaja ei kertomansa mukaan ollut koskaan kuullut mistään röykkiöstä eikä tuntenut mitään kuvaukseen sopivaa jäännöstä.

Arvio:

Ilmoitetulta paikalta ei todettu mitään merkkiä muinaisjäännöksestä. Paikkaa on muokattu 1977 inventoinnin jälkeen ja mahdollisen, jo tuolloin osittain tuhoutuneen röykkiön pohjakiveys on saattanut tuhoutua. Jäännöksen sijainti ja luonne jääkin täysin epäselväksi. Kohdetta ei ole perusteltua pitää rauhoitettuna.

KULTELA 1**Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 6992****Muinaisjäännöstyyppi:** kultti- ja tarinapaikat**Alatyyppi:** kuppikivet**Laji:** kiinteä muinaisjäännös (siirretty)**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Jaatila**Tila:** 761-406-2-49 Rankkula**Maanomistaja:** Someron-Somerniemen seurakunta-yhtymä, Härkäläntie 1, 31400 Somero**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6729913, I = 3309204, Zala = -, Zylä = - m mpy (aiemmin P = 6729685, I = 3312040)**Koordinaattiselite:** keskikoordinaatit**Laajuus:** - m²**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981 ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 16.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 112**Negatiivit:** 141083**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 1,8 km etelään, Someron museon pihalla (Museotie 1), jonne se on siirretty 1973. Kivi on otettu samana vuonna talteen Kultelan Ruusilan kohdalta maantieltä, johon se on ilmeisesti kulkeutunut tienparantamisen yhteydessä. Kivi on halkeillut ja sen pinnassa on seitsemän kuoppaa.

Sijainti ja maasto:

Kuppikivi sijaitsee Someron museon pihalla (Museotie 1), tallin ja aitan välimailloilla nurmikolla lähes maan pinnan tasalla. Kivi on siirretty museon pihalle 1973. Se on otettu samana vuonna talteen Kultelan Ruusilan kohdalta maantieltä (P = 6729685, I = 3312040), johon se on ilmeisesti kulkeutunut tienparantamisen yhteydessä. Alkuperäistä sijaintia ei tunneta.

Kohteen kuvaus:

Kivi on jo löydettyäessä ollut halki keskeltä ja sen pinnasta on todettu seitsemän kuoppaa. Inventoinnissa 2006 kiven todettiin säilyneen pihamaalla kohtalaisessa kunnossa. Kivi on halkeillut ainakin neljään osaan. Kuopat (halk. 3-4 cm, syvyys 1 cm), joista kaksi erottuu muita heikommin, on sijoiteltu säännöllisin välein kiven pintaan, noin 10 cm:n etäisyydelle toisistaan.

Arvio:

Kiven alkuperä ja ajoitus on epäselvä, mutta se on säilytettävä koskemattomana nykyisellä paikallaan (rauhoidusluokka 2).

RIIHIKANKARE

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 6993

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Kerkola**Tila:** 761-410-6-18, Riihikankare**Maanomistaja:** Aalto Jorma, Riihikankareentie 24, 31450 Häntälä**Peruskartta:** 202211 KOSKI**Koordinaatit:** P = 6726000, I = 3293544, Zala = 95, Zylä = 97,5 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 10 000 m²**Aiemmat tiedot:** KM 19666 verifikaattitiedot**Aiemmat löydöt:** KM 19666, oikokirves; KM 21287, oikokirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.6.2006**Löydöt:** KM 36426, kvartssia**Kartat:** Peruskarttaote s. 102**Negatiivit:** 141113**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 16 km länsilounaaseen, Someron lounaiskärjessä. Päärakennuksen länsi- ja luoteispuoliselta pellolta tunnetaan kivikautinen asuinpaikka ja kaksi kirveslöytöä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Someron lounaiskärjessä, Kuusjoen ja Kosken väliseen kulmaukseen jäävällä Kerkolan Riihikankareen tilalla. Maasto on korkean ja jyrkän hiekkaharjun eteläpuolista peltoa, joka on ollut kivikaudella matalan lahden (95 m mpy), nykyisen Niuranrahkan, itäistä pohjukkaa. Pohjukan lounaispuolella, Niuranrahkan kaakkoisreunassa on matala hiekkaharjanne, jota maantieltä talon kautta lounaaseen kulkea Riihikankareentie myötäilee. Harjanteen kaakkois- ja lounaispuolella avautuu tasainen peltoaukea, joka sekin on ollut kivikaudella veden peitossa. Kohde on helppo saavuttaa Riihikankareentieltä, mutta sijaitsee yksityisessä pihapiirissä.

Kohteen kuvaus:

Riihikankareen tilalta on aikaisemmin löydetty kaksi kirvestä. Päärakennuksesta 200 m lounaaseen, Kotopellon kynökseltä on 1975 saatu talteen soikeateräinen kirves (KM 19666). Toinen oikokirves (KM 21287) on löydetty päärakennuksesta 450 m lounaaseen, hiekkaharjanteen päästä, jossa Riihikankareen tie tekee mutkan lounaaseen. Esine on löytäjän mukaan otettu talteen mutkan luoteispuolella olevasta niemekkeestä, jossa on pienen hiekkakuopan jäännöksiä sekä vanha torpan paikka¹⁶.

¹⁶ Tilalla asuva löytäjä Erkki Aalto arveli 5.6.2006, että kirves olisi kulkeutunut paikalle muualta torpan asukkaan mukana. Löytäjä oli myös kuullut Salossa kaivauksilla 1980-luvulla työskennelleeltä arkeologilta, että paikka on ollut kivikaudella veden alla eikä voinut olla asuinpaikka. Topografian ja lähilöytöjen perusteella on kuitenkin todennäköistä, että esine liittyy asuinpaikkaan ja on ollut alkuperäisellä paikallaan tai ainakin jostakin läheltä peräisin.

Inventoinnissa 2006 tarkastettiin harjannetta reunustavia peltoja. Kirveiden löytöpaikat olivat nurmella tai viljelyksessä eikä niitä voitu tarkemmin tutkia. Niuranrahkan itäpuolisesta pohjukasta, puimahuoneen ja kuivurin väliseltä peltolohkolta saatiin talteen pari kvartssia.

Arvio:

Pohjukan peltolohkon kvartsilöytöjen perusteella paikalla on ollut kivikautinen ranta-asuinpaikka. Asuinpaikan ja harjanteen alarajakorkeus (95 m mpy) ja esinemuodot viittaavat varhaisen kivikauden aikaiseen asutukseen. Kohteen laajuuden määrittely edellyttää lisätutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu pohjukan peltolohkon mukaisesti, mutta se on todennäköisesti huomattavasti laajempi, sillä topografian ja kirveslöytöjen perusteella asuinpaikka saattaa jatkua harjannetta pitkin lounaaseen ja etelään.

HUHDANMÄKI 2**Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 6994****Muinaisjäännöstyyppi:** kivirakenteet**Alatyyppi:** röykkiöt**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Pitkäjärvi**Tila:** 761-422-5-111, Hovirinta**Maanomistaja:** Nuoritalo Tuomas ja Nuoritalo Totti, Turuntie 1391, 31520 PITKÄJÄRVI**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6738292, I = 3297985, Zala = 112,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 2000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006, ks. myös Pohjakallio 1990, tark. (ei kertomusta) ja 1994**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 23.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 106**Negatiivit:** 141100**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 15 km luoteeseen Pitkäjärven Huhdanmäessä. Mäen etelärinteestä röykkiö, jonka tarkoitus ja ajoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 15 km luoteeseen Pitkjärvellä, Isoniituntien itäpuolella sijaitsevassa Huhdanmäessä. Maasto on kallioista moreenimäkeä, jossa kasvaa havupuuvaltaista metsää. Mäen itäosassa on soranottokuoppa. Mäen poikki kulkee tie, josta erkanee mäen eteläreunaa kiertävä metsätie. Senaatin kartan mukaan alue on 1870-luvulla ollut havumetsää. Kohde sijaitsee 70 m metsätieltä luoteeseen, lounaaseen pistävällä avoimella kalliotasanteella, jossa kasvaa joitakin mäntyjä. Paikka on helppo saavuttaa metsätieltä ja sen kohdalta on hyvä näkyvyys lounaispuoliseen peltolaaksoon. Huhdanmäen länsireunasta, 190 m luoteeseen, tunnetaan ennestään kaksi röykkiötä (Huhdanmäki 1, mjreki 761010013)¹⁷.

Kohteen kuvaus:

Mäen eteläreunasta, tieltä 70 m luoteeseen, on 2006 inventoinnissa todettu tasaiselle kalliopohjalle särmikkäistä kivistä (halk. 10–50, useimmat 20–40 cm) koottu pyöreähkö röykkiö (4 x 4 x 0,5 m). Osa kivistä varsinkin röykkiön reunassa on hajonnut silpuksi. Jäkälän ja sammalen peittämä röykkiö on pengottu keskeltä lähes pohjaan saakka. Röykkiön lounaispäässä kasvaa mänty.

¹⁷ Pohjakallion 1994 mainitsemat Huhdanmäen kaksi röykkiötä sijaitsevat 1990 inventointimuistiinpanojen mukaan alle 50 metrin päässä toisistaan. Inventoinnissa 2006 paikalta todettiin yksi selvä röykkiö ja sen kaakkoispuolelta 30 m päästä yksi epävarma kiveys. On kuitenkin mahdollista, että toisella röykkiöllä on tarkoitettu tässä omaksi kohteekseen luokiteltua jäännöstä.

Arvio:

Jäännös voisi rakenteensa ja sijoittelunsa perusteella olla varhaismetallikautinen hautaröykkiö. Rakennelman särmikäs, osin silppuuntunut kiviaines viittaa kuitenkin huomattavasti myöhempään ajoitukseen ja johonkin toiseen käyttötarkoitukseen. Rakennelma on erittäin näkyvällä paikalla, mikä viittaa rajamerkkiin. Kiviaineksen perusteella rakennelma voi olla myös kiukaanjäännös. Alueella on myös otettu kiveä, sillä metsätien pohjoisreunassa erottui louhinnan jälkiä. Viljelyjäännöksestä tuskin on kyse, koska ympärillä on pelkkää kalliota. Jäännöksen ajoituksen ja luonteen selvittäminen edellyttää kaivauksia (rauhitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu ympäröivän kalliotasanteen mukaisesti.

UUSIMÄKI 2

Muinaisjäänösrekisteri: 1000 00 6995

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 2**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Lahti**Tila:** 761-415-1-11 Uusimäki**Maanomistaja:** Uusimäki, Markku, Haagantie 117 31410 YLÖPIRTTI**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6739452, I = 3304788, Zala = 95, Zylä = 102,5 m mpy**Koordinaattiselite:** alemman löytöpaikan keskikoordinaatit**Laajuus:** 3000 + 1000 m²**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1994**Aiemmat löydöt:** KM 21284, poikkiteräinen kirves; KM 21285, poikkiteräinen kirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 22.5.2006**Löydöt:** KM 36427, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 107**Negatiivit:** 141095**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 12 km pohjoisluoteeseen, Jokioistentieltä 700 m länteen, Lahden kylään kuuluvan metsäselänteen itärinteessä ja itäpuolisella pellolla. Kapean jokilaakson länsirannan ylärinteen peltolohkoista on löydetty kaksi poikkikirvestä ja kvartsi-iskoksia, minkä perusteella kyseessä saattaa olla varhaisen kivikauden asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Lahden kylään kuuluvan metsäselänteen itärinteessä, Haagantien eteläpuolella, Uusimäen tilan pelloilla, luoteesta kapeaan Alijokilaaksoon virtaavan ojan varressa. Maasto on voimakkaasti suuntautunutta; etelä-pohjoissuuntaista savikkolaaksoa reunustavat jyrkät ja korkeat moreeni-kallioselänteet. Ylemmät, päärakennuksen lounais- ja eteläpuoliset peltolohkot (> 100 m mpy) on muokattu mäen rinteisiin jotka viettävät puron länsipuolella luoteeseen ja itäpuolella jyrkästi kaakkoon. Alemmat peltolohkot sijaitsevat mäenrinteen juuressa (< 100 m mpy) ja viettävät loivasti kohti laakson pohjukassa virtavaa Alijokea, joka saa alkunsa Haagan- eli Punsansuosta. Laakso on ollut kivikauden alussa kapeaa merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta muuttunut todennäköisesti pian jokilaaksoksi. Kohde on helppo saavuttaa pohjoispuoliselta Haagantieltä, mutta sijaitsee kokonaan viljelyssä olevilla pelloilla.

Kohteen kuvaus:

Ylempää rinteestä, päärakennuksesta 80 m lounaaseen on peltolohkojen keskellä virtaavan ojan reunasta, kaivoa rakennettaessa löytynyt kirves (KM 21285)¹⁸. Toinen kirves (KM 21284) on löytynyt päärakennuksesta 180 m kaakkoon, hiekkatöyrästä. Paikka on edellistä huomattavasti alempana (97,5 m mpy), mäen juureen rakennetun ladon kohdalla. Inventoinnissa 2006 tarkastettiin kaikki löytöpaikat ja päärakennuksen lähimmät peltolohkot, joista suurin osa oli oraalla tai mulloksella. Alemmilta pelloilta, erityisesti ojan pohjoispuolelta saatiin talteen muutamia kvartseja. Ylemmältä kirveen löytöpaikalta löytyi kynnöksestä pieni kvartsi-iskos, jota ei otettu talteen.

¹⁸ Tarkka löytöpaikka saatu selville inventoinnin yhteydessä 22.5.

Arvio:

Paikalla saattaa olla kaksi erillistä, eri korkeuksilla sijaitsevaa asuinpaikkaa, jotka molemmat voivat korkeussijaintinsa ja löytömaterialin perusteella ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Löydöt ovat peräisin muokatusta maasta ja kulttuurikerros siten pintaosistaan tuhoutunut. Asuinpaikan laajuuden ja säilyneisyyden arviointi edellyttää kaivauksia (rauhitusluokka 2). Muinaisjännös on rajattu löytöhavaintojen ja asuinpaikaksi sopivan maaston mukaisesti. Molemmat voivat olla rajausta laajempia. Ylempi kohde saattaa jatkua kaakkoispuoliselle pellolle, alempi rinteen suuntaisesti.

PUROLA MAANIITTY

Muinaisjäänösrekisteri: 1000 00 6996

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Lautela**Tila:** 761-417-2-55, Maaniitty III**Maanomistaja:** Salo Esa ja Sinikka, Rainummentie 94, 31490 TERTTILÄ**Peruskartta:** 202404 TERTTILÄ**Koordinaatit:** P = 6715440, I = 3312395, Zala = 92,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöalueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 19 000 m²**Aiemmat tiedot:** KM 28616 verifikaattitieto**Aiemmat löydöt:** KM 28616, poikkikirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 2.6.2006**Löydöt:** KM 36428, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 108**Negatiivit:** 141112**Diat:** 58878**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 13 km eteläkaakkoon, Lautelan kylässä, Anttilankulmalla, 300 m Kiikalan rajasta pohjoiseen. Paikalta tunnetaan kivikautinen asuinpaikka. Löytöinä on saatu talteen kirves ja kvartsi-iskoksia.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Lautelan kylässä, Anttilankulmalla, maantien itäpuolisella Purolan talon (autio) koillispuolisella pellolla, 300 m Kiikalan rajasta pohjoiseen. Maasto on metsien reunustamaa, alavaa ja loivasti etelään viettävää, hiesusavista peltoaukeaa, jonka eteläpuolella virtaa Hepo-oja lounaasta kuivatusta Hepojärvestä koilliseen Kässuolle. Paikka on helppo saavuttaa Anttilankulmantieltä erkanevaa peltotietä pitkin. Peltolaakson eteläosa (90 m mpy) ja jokilaakso on ollut kivikauden alkupuolella matalan merenlahden pohjukkaa, myöhemmin Kaskistonjoen latvavesiä.

Kohteen kuvaus:

Puron pohjoispuolisen peltolohkon keskivaiheilta on perunannostossa 1994 löydetty poikkikirves (KM 28616). Inventoinnissa 2006 pellon länsiosassa erottuvan pienialaisen (200 x 200 m) kumpareen kohdalta saatiin pellon kynökseltä talteen muutamia kvartsi-iskoksia. Löytöpaikka on vain 30 metrin ojan pohjoispuolella ja kumpare korkeintaan kaksi metriä ojan reunaa korkeammalla.

Arvio:

Löytöjen ja topografian perusteella kyseessä on ilmeisesti ranta-asuinpaikka, jota on voitu käyttää jo varhaisella kivikaudella. Asuinpaikka on maanmuokkauksessa tuhoutunut pintaosistaan ja sen laajuuden selvittäminen edellyttämisen kaivauksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäänös on rajattu löytöpaikkojen ja asuinpaikaksi sopivan rantamuodostuman mukaisesti.

ALI-YRKKÖ

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 6997

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Kivisoja**Tila:** 761-412-2-36, Ali-Yrkkö**Maanomistaja:** Ali-Yrkkö Pasi, Ihamäentie 595, 31460 HIRSJÄRVI**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6726440, I = 3315222, Zala = 97,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 2000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** Lähilöytö Someron museo?, kivikirves¹⁹**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 15.5.2006**Löydöt:** KM 36429, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 118**Negatiivit:** 141085**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 6 km itäkaakkoon, Hirsjärven pohjoisrannan Kivisojalla. Ihamäentien eteläpuolisesta Ali-Yrkkön peltotasanteen kaakkoispäästä on löydetty kvartsia. Asuinpaikaksi sopiva jokitörmä ja löydöt viittaavat varhaiskivikautiseen asuinpaikkaan.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Hirsjärven pohjoisrannan Kivisojalla, Ihamäentien eteläpuolisen Ali-Yrkkön pellolla. Maasto on luoteesta kaakkoon työntyvää tasalakista peltoharjannetta (95 m mpy), joka viettää jyrkästi etelälounaaseen Hirsjärven suuntaan. Myös harjanteen kaakkoisrinne viettää jyrkästi mäen itäpuoliseen laaksoon, jossa virtaa oja pohjoisesta Hirsjärveen. Harjanteen korkein kohta on tilan pihapiiriä, joita reunustavat kauttaaltaan muokatut pellot (hiesua?). Varhaisella kivikaudella (92,5 m mpy) harjanne on ollut lähes kokonaan veden ympäröimä kapea niemeke Pajulan- ja Virkaanjoen muinaislahden suulla. Paikka on helppo havaita ja saavuttaa Ihamäentieltä, mutta sijaitsee kokonaisuudessaan viljelykäytössä olevalla pellolla.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa, koska vesistöjen rajaama niemeke vaikutti asuinpaikaksi sopivalta. Pelto oli oraalla, mikä häytti havaintojen tekoa. Peltolohkon kaakkoispäästä, aivan tilarajan luoteispuolelta saatiin talteen raaka-ainekvartsia. Talon lounaispuolisesta pellostä löytyi myös yksi kvartsi. Kaakkoispuolisen tilan pelto oli vahvalla nurmella eikä sitä voitu tarkastaa.

¹⁹ Paikalta 400 m kaakkoon, Hirsjärven rannasta, Syöperintien päästä on löydetty 1958 tienoilla kivikirves (ilm. 23.10.2006 Reino Laine, joka on löytäjän Kalle Laineen sukulainen). Kirves on toimitettu Someron museolle. Museolta on toimitettu 1981 Kansallismuseoon kokoelmiin (KM 21288) alkujaan kovasimeksi luetteloitu nelisivuinen oikokirves ilman löytötietoja. Ei kuitenkaan ole varmaa onko esine sama, sillä kirves voi olla peräisin myös Pajulan Kanakaljen asuinpaikalta, josta on 1970-luvulla toimitettu löytäjän kovasimena pitämä nelisivuinen kivikirves Someron museoon.

Arvio:

Maaston ja löytöjen perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhotusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu harjanteen kaakkoispään laen ja tilarajan mukaisesti, mutta saattaa maaston perusteella jatkua sekä luoteeseen että kaakkoon.

SUULINKI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 6998

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Kivisoja**Tila:** 761-412-6-4, Suulinki**Maanomistaja:** Ali-Yrkkö Raimo, Suulingintie 22, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6729595, I = 3312300, Zala = 92,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 1400 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 16.5.2006**Löydöt:** KM 36430, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 112**Negatiivit:** 141084**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 3,4 km koilliseen Kivisojalla, Pajulanjoen itärannalla, Kultelantien ja Ylenjoentien risteyksestä noin 450 m koilliseen. Suulingin tilan eteläpuolisesta pellostä on saatu talteen kvartsia. Maaston ja löytöjen perusteella kyseessä voi olla varhaiskivikautinen asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Kivisojan, Pajulanjoen itärannalla, Kultelantien ja Ylenjoentien risteyksestä noin 450 m koilliseen, Suulingin tilan vanhan päärakennuksen eteläpuolella. Maasto on länsiluoteeseen suuntavan kalliomoreenimäen eteläpuolista tasannetta (92,5 m mpy), joka viettää loivasti lounaaseen. Peltolohko rajautuu syviin jokiuomiin ja tilustiehen. Länsipuolella virtaa Pajulanjoki, johon yhtyy peltojen eteläpuolella idästä tuleva oja. Pajulanjoen oma kääntyy Ylenjoen kohdalla kaakkoon Hirsjärven suuntaan. Suulingin niemi on varhaisella kivikaudella sijainnut koillispuolella Pajulanjokilaaksossa avautuneen altaan ja Painionjärven välisessä salmessa ja myöhemmin jokilaakson suulla. Paikka on helppo havaita ja saavuttaa, mutta sijaitsee viljelykäytössä olevalla maalla.

Kohteen kuvaus:

Pelto tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska se vaikutti vesistön ja topografian perusteella sopivalta kivikautiseen asutukseen. Pellon pohjoisreunasta, vanhan päärakennuksen eteläpuolisen kuusiaidan kohdalta, erottuikin hiesun ja saven sekaisesta mulloksessa joitakin kvartsin kappaleita, joista osa otettiin talteen.

Arvio:

Maaston ja löytöjen perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle, mutta voi olla myöhäisempikin. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen ja pellon reunan mukaisesti, mutta saattaa jatkua erityisesti luoteeseen.

TORKKOMÄKI

Muinaisjäänösrekisteri: 1000 00 6999

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat**Alatyypit:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-1-36, Torkkomäki**Maanomistaja:** Simo ja Sanna Torkkomäki, Hämeen Härkätie 625, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6732356, I = 3314813, Zala = 97,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytökeskittymän keskikoordinaatit**Laajuus:** 9 000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 10.5.2006**Löydöt:** KM 36431, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141114-141115**Diat:** 58879–58880**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 7 km koilliseen, Härkätien ja Pajulan Torkkomäen tilan kaakkoispuolisella pellolla. Päärakennuksen kaakkoispuoliselta peltotasanteelta on saatu talteen kvartsia. Maaston ja löytöjen perusteella kyseessä saattaa olla jo varhaiselle kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Torkkomäen tilan pellolla, Härkätiestä 200 m kaakkoon. Maasto on kalliomäen ja sen reunasta kaakkoon pistävän harjanteen väliin jäävää tasaista hiesupeltoa (97,5 m), joka viettää terassimaisesti eteläkaakkoon kohti alavaa Pajulanjokilaaksoa. Laakso on ollut kivikauden alussa Ancyliusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut ajanjakson aikana jokilaaksoksi.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska harjanteen suojaama tasanne vaikutti asutukseen sopivalta. Peltolohkon lounaisnurkassa kohoavan kalliopaljastuman reunasta saatiin savimaasta talteen joitakin kvartseja, muun muassa iso ydin. Kvartseja saatiin talteen myös kohouman pohjoispuoliselta pellolta, joka oli sängellä. Maanomistaja on kerännyt runsaasti raaka-ainekvartsia samalta lohkolta, erityisesti itäreunasta. Kvartseista lähes kaikki olivat lohkottuja raaka-ainekappaleita.

Arvio:

Kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoidusluokka 2). Muinaisjäänös on rajattu löytöalueen ja peltolohkon mukaisesti. Tulkinnessa on otettava huomioon, että raaka-ainekvartseista voi osa olla kulkeutunut pelloille Pajulan kylän metsäselänteiden louhoksista, joista sitä vietiin 1700–1800-luvulla Åvikin lasitehtaalle.

Periaatteessa on mahdollista, että kvartseja olisi väliaikaisesti säilytetty tai käsitelty Härkätien varressa sijaitsevien talojen pelloilla, mutta mitään kirjallista tai suullista tietoa tästä ei ole (ks. luku Havainnot ja tulokset).

MÄNTYLÄ

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7000

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Palikainen**Tila:** 761-449-1-68, Mäntylä**Maanomistaja:** Eerikäinen Eila ja Markku, Karttamontie 7, 31460 Hirsjärvi**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722946, I = 3318959, Zala = 85, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 6 300 m²**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** Lounais-Hämeen museo 2575, käyräselkäinen kourutaltoa**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 7.6.2006**Löydöt:** KM 36432, kvartssia**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:** 141117**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 1,9 km länteen, Helsingintien ja Karttamontien risteyksestä 450 m lounaaseen olevassa peltolohkossa. Kohde on tulkittu kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Helsingintien ja Karttamontien risteyksestä 450 m lounaaseen, Palikaisiin kuuluvan Mäntylän tilan peltolohkon lounaispäässä. Maasto on Painioon virtaavan Hossinojan pohjoisrannalla erottuvaa matalaa hiekkakohoumaa, jonka eteläpuolella jokiuoma tekee mutkan. Varhaisella kivikaudella paikka on ollut Naaransuon merenlahden ja myöhemmin järvioltaan rantatöyrästä (85 m mpy). Paikka on helppo saavuttaa, mutta on jatkuvassa viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Mäntylän tilalta on toimitettu Lounais-Hämeen museon kokoelmiin käyräselkäinen kourutaltoa, jonka tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta. Inventoinnissa 2006 käytiin läpi tilan lounaispuolista peltolohkoa, jolta esine todennäköisimmin on löytynyt. Peltolohkon lounaisimmasta osasta, matalan hiekkakohouman kohdalta saatiin tuoreelta kynnökseltä talteen kvartseja.

Arvio:

Kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kyseessä on ranta-asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu pellossa erottuvan kohouman ja peltolohkon rajojen mukaisesti.

LUKKARI 2**Muinaisjäänösrekisteri: 1000 00 7002****Muinaisjäänöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäänös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Palikainen**Tila:** 761-449-3-0, Lukkari**Maanomistaja:** Lehtonen Anja ja Lehtonen Teuvo, Helsingintie 1427, 31460 HIRSJÄRVI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722811, I = 3320177, Zala = 85, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 2 000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 7.6.2006**Löydöt:** KM 36434, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:** 141118-141119**Diat:** 58881**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 650 m länsiluoteeseen ja Helsingintieltä 20 m lounaaseen. Kohde on tulkittu kvartsilöytöjen ja maaston perusteella asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Helsingintieltä 20 m lounaaseen, Palikaisiin kuuluvan Lukkarin tilan luoteispuolella olevassa pellossa. Maasto on hyvin loivasti lounaaseen viettävää hiesu- tai hiekkapeltoa, runsaat 200 m Hossinojasta luoteeseen. Varhaisella kivikaudella paikka on ollut Naaransuon merenlahden ja myöhemmin järvioltaan loivasti kaareutuvaa koillisrantaa (85 m mpy). Paikka on helppo saavuttaa, mutta on jatkuvassa viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska Hossinojan varsi ja muinaislahden rantaviiva vaikutti topografialtaan asuinpaikaksi sopivalta ja läheltä tunnetaan ennestään muita asuinpaikkoja (Vassin ja Lukkari 1). Muinaislahden kaarron keskivaiheilta (85 m mpy) saatiin pellon pinnasta, muokatusta maasta talteen joitakin kvartseja. Myös löytöpaikan kaakkoispuolista peltolohkoa tarkastettiin Lukkarin tilalle saakka, mutta mitään erityistä ei havaittu.

Arvio:

Kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäänös on rajattu löytöalueen mukaisesti. Asuinpaikka saattaa jatkua sekä kaakkoon että luoteeseen, erityisesti Helsingintien luoteispuolelle samalla korkeudella.

LUKKARI 1

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7001

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Palikainen**Tila:** 761-449-3-0, Lukkari**Maanomistaja:** Lehtonen Anja ja Lehtonen Teuvo, Helsingintie 1427, 31460 HIRSJÄRVI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722540, I = 3320364, Zala = 85, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 3 000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 7.6.2006**Löydöt:** KM 36433, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:** 141118-141119**Diat:** 58881**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 500 m lounaaseen ja Helsingintieltä 180 m etelälounaaseen. Kohde on tulkittu kvartsilöytöjen ja maaston perusteella asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Helsingintieltä 180 m etelälounaaseen, Palikaisiin kuuluvan Lukkarin tilan länsipuolella olevassa pellossa. Maasto on loivasti lounaaseen ja kaakkoon viettävää hiesupeltoa Painioon virtaavan Hossinojan pohjoisrannalla. Varhaisella kivikaudella paikka on ollut Naaransuon merenlahden ja myöhemmin järvioltaan etelään pistävä niemeke (85 m mpy) Hossinojan ja Painion välisessä salmessa. Paikka on helppo saavuttaa, mutta on jatkuvassa viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska Hossinojan varsi vaikutti topografialtaan asuinpaikaksi sopivalta ja läheltä tunnetaan ennestään Vassin asuinpaikka. Peltolohkon keskivaiheilta löytyikin muokkauskerroksen pinnasta kvartsia.

Arvio:

Kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoiusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen, tilusteiden ja peltolohkon korkeimman osan mukaisesti.

VASSI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7003

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivi- ja/tai pronssikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Palikainen**Tila:** 761-449-1-234, Vassi**Maanomistaja:** Mäkinen, Maria, Helsingintie 1426, 31460 HIRSJÄRVI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722705, I = 3320604, Zala = 87,5, Zylä = 92,5 mmpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 8 500 m²**Aiemmat tiedot:** KM 7281:1, löytötieto**Aiemmat löydöt:** KM 7281:1, käyräselkäinen kourutaltta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 19.5.2006**Löydöt:** KM 36435:1-2, saviastianpala, kvartssia**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:** 141090**Diat:** 58882**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 200 m länteen ja Helsingintieltä 100 m koilliseen. Kohde on tulkittu keramiikka- ja kvartsilöytöjen perusteella kivi- tai varhaismetallikautiseksi asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Helsingintieltä 100 m koilliseen, Palikaisiin kuuluvan Vassin tilan päärakennuksen kaakkoispuolisessa peltolohkossa. Maasto on loivasti etelään viettävää hieta- ja hiekkapeltoa Painioon laskevan Hossinojan suun pohjoisrannalla. Varhaisella kivikaudella paikka on ollut Naaransuon merenlahden ja myöhemmin järvioltaan ja Painion välisen salmen Painionpuoleista pohjoisrantaa (90 m mpy). Paikka on helppo saavuttaa, mutta on jatkuvassa viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Palikaisten kartanon Paalin torpan pellosta on saatu talteen käyräselkäinen kourutaltta. Inventoinnissa 2006 selvisi, että Paalin ja Vassin torppa ovat sijainneet vierekkäin. Salmen rannalla sijaitseva paikka vaikutti asuinpaikaksi erittäin sopivalta ja koko peltolohko tarkastettiin. Päärakennuksen itä- ja kaakkoispuolelta poimittiin kauralle kylvetyn pellon pinnasta pieni uurrepintainen saviastianpala sekä kvartsiakaavin ja -iskoksia. Pellossa erottui melko runsaasti myös torppa-asutuksesta jäänyttä tavaraa kuten tiilen ja punasavikeramiikan kappaleita ja värillistä lasia.

Arvio:

Keramiikan ja kvartsilöytöjen sekä maaston perusteella paikalla saattaa olla sekä kivikautisen että varhaismetallikautisen asutuksen jälkiä. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoidusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen ja peltolohkon mukaisesti.

HAMPPULANPELTO

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7004

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** 761-443-3-26, HAMPPULA**Maanomistaja:** Hamppula Erkki, Keltiäistentie 11, 31470 SOMERNIEMI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6720270, I = 3323019, Zala = 80, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 5 000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 30.5.2006**Löydöt:** KM 36436, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** 141106**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 3,3 km kaakkoon, Oinasjärvestä pohjoisluoteeseen, Jakkulan Hamppulan pellolla, Jakkulantien ja Keltiäistentien risteyksestä 300 m lounaaseen. Pellolla on kvartsilöytöjen perusteella kivikautinen asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Jakkulan Hamppulan tilan pellolla, Jakkulantien ja Keltiäistentien risteyksestä 300 m lounaaseen. Maasto on matalaa hiekkakohoumaa, jonka viettää loivasti lounaaseen. Lounaispuolella rinne laskee jyrkästi kohti Oinasjärven muinaista pohjukkaa. Pohjukassa risteävät idästä ja luoteesta Lemponsuosta tuleva ojat, jotka virtaavat edelleen Oinasjärveen. Paikka on helppo saavuttaa pellon keskelle ladolle tulevaa tilustietä pitkin.

Kohteen kuvaus:

Löydöt otettiin talteen syysviljalla olevan pellon pinnasta hiekkamaasta. Löydöt ovat mahdollisesti paljastuneet kaivuutöissä, sillä ne sijoittuvat äskettäin kaivetun vesijohdon kohdalle. Ympäristöään vaaleampana erottuva kaivanto ulottui luoteispuolella sijaitsevalle uudisrakennukselle. Se tarkastettiin talolle saakka, mutta mitään muuta ei löydetty.

Arvio:

Topografian perusteella kyseessä on rantatörmälle, matalan lahden ja siihen virranneen puron varteen sijoittunut asuinpaikka, joka löytöjen mukaan ajoittuu todennäköisesti kivikaudelle, mahdollisesti myös varhaismetallikaudelle. Maanmuokkauksessa pintaosistaan tuhoutuneen asuinpaikan laajuuden selvittäminen edellyttää kaivauksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöhavaintojen sekä leirytymiseen sopivan kohouman mukaisesti. Asuinpaikka saattaa olla rajausta laajempi ja ulottua ylemmäksi ladon ympäristöön.

KÄRKI**Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7005****Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** 761-443-2-26, Kärki**Maanomistaja:** Kärki Timo, Jakkulantie 260, 31470 SOMERNIEMI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6718846, I = 3323769, Zala = 80, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 1200 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 29.5.2006**Löydöt:** KM 36437:1-4, saviastianpala, kvartsia ja palanutta luuta**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** 141105**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 4,8 km kaakkoon, Oinasjärven itärannalla, Lapinniemen koillispuolisen pellon keskellä kohoavan niemenkärjen eteläpäässä. Kohde on tulkittu pellosta löytyneiden saviastianmurun, kvartsien ja palaneen luun perusteella kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Jakkulan Kärjen tilalla, päärakennuksesta 220 m lounaaseen, Oinasjärven itärannalla, Lapinniemen koillispuolisella pellolla. Maasto on etelään pistävän kallioisen moreeniharjanteen eteläpuolista kärkeä, jonka maaperä on hiekkaa. Kärjen itäpuolella virtaa oja pohjoisesta Oinasjärveen. Kärjen eteläpuolinen kumpuileva peltolaakso on muodostanut kivikaudella suojaisan järvenpoukaman (75-80 m mpy), jonka länsipuolella on kohonnut korkea ja jyrkkärinteinen Lapinniemi. Paikka on melko helppo saavuttaa tilustieltä, mutta on jatkuvassa viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska Oinasjärven rantapellot vaikuttivat korkeutensa, suojaisuutensa ja hiekkamaansa puolesta erittäin sopivilta kivikautiseen asutukseen. Harvalla oraalla olevia peltolohkoja käytiin kattavasti läpi, mutta löytöjä – saviastianmuru, kvartsia ja palaneen luun kappale - saatiin talteen vain yhdestä pienialaisesta kohdasta, moreeniniemen ja ojan välisen harjanteen päältä, pellon pinnasta hiekkamaasta.

Arvio:

Topografian ja löytöjen perusteella kyseessä järvenrannan poukaman pienialainen asuinpaikka, joka ajoittunee kivikaudelle, neoliittiseen aikaan. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen ja valtaojan mukaisesti. Asuinpaikka voi jatkua harjanteen reunaan luoteeseen.

HÄNTÄ**Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7006****Muinaisjäännöstyyppi:** asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** 761-443-1-23 Häntä**Maanomistaja:** Linnanmäki Eila, Romu Helena ja Romu Eveliina, Tuohimäentie 79 E, 00670 HELSINKI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6719639, I = 3323368, Zala = 80, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 1900 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** lähilöytö KM 2252:19, tasataltan katkelma**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 29.5.2006**Löydöt:** KM 36438, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** 141103**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 4 km kaakkoon, Oinasjärven koillisrannalla, peltoaukealla. Pellon reunasta länsireunasta on löydetty joitakin kvartseja. Kohde on tulkittu löytöjen ja topografian perusteella kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 4 km kaakkoon, Oinasjärven koillisrannalla, Jakkulan Hännän talon peltoaukealla, päärakennuksesta 370 m luoteeseen. Maasto on loivasti lounaaseen viettävää, pienikivistä hiesu- ja hiekkapellon länsireunaa, jonka länsipuolella rinne viettää jyrkästi kohti Oinasjärveä. Kohdalla on kivikaudella ollut ilmeisen suora ja syvä ranta (75–80 m mpy). Paikka on melko helppo saavuttaa rannan huviloille johtavaa tietä pitkin, mutta on jatkuvassa viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska Oinasjärven rantapellot vaikuttivat korkeutensa, suojaisuutensa ja hiekkamaansa puolesta erittäin sopivilta kivikautiseen asutukseen. Paikalta runsaat 200 m koilliseen, saman peltoaukean reunassa, on sijainnut Peltolan torppa, josta on annettu jo 1880-luvulla Kansallismuseon kokoelmiin tasataltan katkelma. Lisäksi inventoinnin yhteydessä saatiin tieto, että Oinasjärven rantatörmälle, pellon reunaan äskettäin tehdyn huvilan alta on löydetty piin kappaleita. Niistä toinen saatiin katsottavaksi ja se tulkittiin historiallisen ajan piiksi. Harvalla oraalla olevia peltolohkoja käytiin kattavasti läpi, mutta ainoastaan yhdestä paikasta löydettiin esihistorialliseen toimintaan viittaavaa kvartsia. Löytöpaikka on matalalla kohoumalla pellon länsireunassa, aivan muinaisen rantatörmän tuntumassa.

Arvio:

Topografian ja löytöjen perusteella kyseessä järvenrantatörmän päällä sijainnut pienialainen asuinpaikka, joka ajoittune kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhotusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen ja pellossa erottuvan matalan kohouman mukaisesti.

ÄYRÄSNUMMI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7007

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat**Alatyyppi:** tervahaudat**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** historiallinen**Lukumäärä:** 7**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Härjenlahti**Tila:** 761-441-4-32, Äyräsnummi**Maanomistaja:** Somerniemen vapaaehtoinen palokunta ry/Timperin Hannu, Vesanojantie 62, 31470

SOMERNIEMI

Peruskartta: 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722587, I = 3322074, Zala = 112, Zylä = 117,5 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** m²**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 26.5.2006, mukana Timo Klemelä**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 117**Negatiivit:** 141101**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 1,3 km itään. Äyräsnummella on todettu seitsemän tervahautaa, jotka ovat todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Härjenlahden Äyräsnummella, Ämyrin tanssilavalta 550 m itään. Maasto on melko tasaista tai loivasti kaakkoon viettävää, hiekkaista mäntykangasta, jossa risteilee ajouria ja polkuja. Peruskarttaan on merkitty alueelle seitsemän tervahautaa. Paikka on helppo saavuttaa maantieltä, mutta jäännökset melko vaikeita havaita.

Kohteen kuvaus:

Alue tarkastettiin peruskarttamerkinnän perusteella. Muita tietoja kohteesta ei ole tiedossa. Ajouran varressa ja lounaispuolella erottuu heikosti seitsemän matalaa kohoumaa (10 x 10 x 0,3 m). Niiden varpuvaltainen pintakasvillisuus ei juuri erotu ympäristöstä ja jäännökset vaikuttavat vanhoilta. Osa rakennelmista on tehty harjanteen ja rinteen suuntaa hyödyntäen.

Arvio:

Jäännökset vaikuttavat merkinnän mukaisesti historiallisen ajan tervahautoilta. Kyse voi olla myös hiilimiiluista, mutta luonteen varmistaminen edellyttää vähintään koekaivauksia (rauhoidusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu näkyvien rakennelmien, harjanteen ja rinteen mukaisesti. Jäännös soveltuu paikallishistorian opastuskohteeksi ja tulisi merkitä maastoon.

VERHOLA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7008

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Palikainen**Tila:** 761-449-2-4, Verhola II**Maanomistaja:** Virolainen Jouni, Vähä-Kapilontie 353, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202408 PALIKAINEN**Koordinaatit:** P = 6731904, I = 3318667, Zala = 90, Zylä = 92,5**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 4 000 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** Lähilöytö KM 3209:1, tasataltta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 15.5.2006**Löydöt:** KM 36439, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 120**Negatiivit:** 141082**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 9,4 km pohjoisluoteeseen, Palikaisiin kuuluvan Arpasuon itäpuolella, Vähä-Kapilontien ja Kapilontien risteyksen lounaispuolisella pellolla. Peltolohkosta on otettu talteen kvartsia. Kohde on tulkittu läheisen talttalöydön ja maaston perusteella varhaiskivikautiseksi asuinpaikaksi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 9,4 km pohjoisluoteeseen, Palikaisiin kuuluvan Arpasuon itäpuolella, Vähä-Kapilontien ja Kapilontien risteyksen lounaispuolisella savipellolla, Verholan päärakennuksesta 200 m luoteeseen. Maasto on paikoin jyrkkärinteiseen kallioselänteeseen länsireunaa, jonka länsipuolella, runsaat viisi metriä peltolohkoa alempana, avautuu Arpasuon peltoaukea. Suo on ollut kivikauden alussa Ancyclusjärven merenlahtea (90-92,5 m mpy), joka on kuroutunut ajanjakson aikana matalaksi altaaksi ja muuttunut myöhemmin suoksi. Pelloksi Arpasuo on raivattu vasta 1900-luvun lopulla.. Lohko on Senaatinkartan mukaan ollut peltona jo 1870-luvulla. Paikka on helppo havaita ja saavuttaa Vähä-Kapilontieltä, mutta on viljelykäytössä.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin, koska se on kivikaudella ollut asutukseen sopivaa rantatörmää. Lisäksi läheisen Arpasuon niitystä on ilmeisesti 1800-luvun lopulla löydetty Suomensjärven kulttuurin aikainen tasataltta. Se tarkkaa löytökohtaa ei tunneta, mutta löytötietojen mukaan se on niityn Palikaisiin kuuluvasta osasta eli mahdollisesti jostakin peltolohkon lounaispuoliselta alueelta. Peltolohkon raskas savimaa oli tarkastushetkellä syvällä kynöksellä. Lohkon lounaisosassa, lähellä länsireunan törmää erottui muutamia selviä kvartseja. Muuta ei tavattu. Läheinen, Vähä-Kapilontien ja Kapilontien väliseen pohjukkaan jäävä pelto tarkastettiin myös, mutta sieltä ei todettu mitään merkkiä muinaisjäännöksestä.

Arvio:

Kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhotusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen ja peltolohkon mukaisesti.

MAASILTA 1

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7009

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-2-34, Maasilta**Maanomistaja:** Matti Maasilta, Hämeen Härkätie 793, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202408 PALIKAINEN**Koordinaatit:** P = 6733110, I = 3316257, Zala = 92,5, Zylä = 95 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 3 900 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** Lähikohde kivikautinen asuinpaikka, Kanakaljenpelto 400 m koilliseen**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 10.5.2006**Löydöt:** KM 36440, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141078-141079**Diat:** 58883-58884**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 8,5 km koilliseen, Härkätien ja Pajulan Maasillan tilan kaakkoispuolisella pellolla. Päärakennuksen kaakkoispuoliselta pienialaiselta peltokohoumalta on saatu talteen kvartsia. Maaston ja löytöjen perusteella kyseessä saattaa olla jo varhaiselle kivikaudelle ajoittuva asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Maasillan tilan pellolla, Härkätiestä 100 m kaakkoon. Maasto on kalliomäen kaakkoispuolista peltoa, jossa on pienialainen kohouma (95-97,5 m). Kohouman kaakkoispuolella rinne viettää terassimaisesti eteläkaakkoon kohti alavaa Pajulanjokilaaksoa. Laakso on ollut kivikauden alussa Ancyclusjärven merenlahtea (90-92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut ajanjakson aikana jokilaaksoksi.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska se vaikutti sopivalta kivikautiseen asutukseen ja sijaitsee vain 400 m Kanakaljen kivikautiselta asuinpaikalta lounaaseen²⁰. Päärakennuksen kaakkoispuolella olevalta peltokohoumalla näkyi hiesumaassa siellä täällä kvartsia 500 x 30 metrin laajuisella alalla. Vain osa kvartsista otettiin talteen. Useimmat kvartsit olivat lohkontuja ja ainakin osa vaikutti raaka-ainekappaleilta. Monet olivat myös naarmuuntuneita, mikä voi johtua pitkäaikaisesta maanmuokkauksesta. Joitakin kvartseja näkyi myös päärakennuksesta 200 m lounaaseen, keskellä peltoa sijaitsevan pienen kalliokohouman päällä (Maasilta 2).

Arvio:

²⁰ Kanakaljen asuinpaikalta kirveen löytänyt Pauli Avellan kertoi Pajulan pelloissa olevan kvartsia Kultelaan saakka. Sama tieto löytyy myös Pohjakallion inventoinnin muistiinpanoista 1981.

Kvartsilöytöjen ja maaston perusteella kyseessä on asuinpaikka, joka saattaa ajoittua jo varhaiselle kivikaudelle. Asuinpaikka on tuhoutunut pintaosistaan maanmuokkauksessa ja sen laajuuden selvittäminen edellyttää tarkempia tutkimuksia (rauhoitussuokka 2). Muinaisjäännös on rajattu löytöalueen ja peltolohkon mukaisesti. Tulkinnassa on otettava huomioon, että raaka-ainekvartseista voi osa olla kulkeutunut pelloille Pajulan kylän metsäselänteen louhoksista, joista sitä vietiin 1700–1800-luvulla Åvikin lasitehtaalle. Periaatteessa on mahdollista, että kvartseja olisi väliaikaisesti säilytetty tai käsitelty Härkätien varressa sijaitsevien talojen pelloilla, mutta mitään kirjallista tai suullista tietoa tästä ei ole (ks. luku Havainnot ja tulokset).

SALKOLA PITKÄNOKKA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7010

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat**Alatyyppi:** pyyntikuopat**Laji:** kiinteä muinaisjäännös**Ajoitus:** ajoittamaton**Lukumäärä:** 13**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Salkola**Tila:** 761-450-1-92, Forssanranta**Maanomistaja:** Someron kaupunki, Joensuuatie 20, 31400 SOMERO**Peruskartta:** 202411 SALKOLA**Koordinaatit:** P = 6728946, I = 3328402, Zala = 115, Zylä = 117,5 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Laajuus:** 9 500 m²**Aiemmat tiedot:** uusi kohde 2006**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 31.5.2006**Kartat:** Peruskarttaote s. 122**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 19 km itäkoilliseen, Salkolanjärven luoteisrannalla, Pitkänokka-nimisessä niemessä. Kapean harjanteen laelta on todettu ainakin 13 pyyntikuoppaa, joiden ajoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Salkolanjärven luoteisrannalla, Pitkänokka-nimisessä niemessä, runsaat 300 m maantieltä kaakkoon. Luode-kaakkosuuntainen Pitkänokka pistää jyrkkärinteisenä ja kapeana harjanteena järveen. Yli 300 metrin pituinen harjanne kohoaa järven pinnasta 5–7,5 m. Mäntyvaltaista metsää kasvavan harjanteen maaperä on pääosin soraa, luoteispäässä myös hiekkaa. Paikka on helppo saavuttaa maantieltä tulevaa polkua pitkin.

Kohteen kuvaus:

Inventoinnissa 2006 harjanteen kaakkoispäästä todettiin noin 200 metrin matkalla ainakin 13 matalaa ja pyöreähköä kuoppaa (1 x 1 x 0,5 m), joko yksittäin tai yleensä parin kolmen kuopan ryhminä. Osa kuopista oli harjanteen suuntaisessa rivissä, osa poikittain.

Arvio:

Kuoppien sijoittelu kapealle harjanteelle pitkittäisiin ja poikittäisiin riveihin viittaa pyyntiin. Pyyntikuoppien ajoitus on epäselvä. Jäännöksen ajoituksen ja tarkoituksen selvittäminen edellyttää vähintään koekaivauksia (rauhoitusluokka 2). Muinaisjäännös on rajattu maastossa näkyvien kuoppien ja niitä ympäröivän harjanteen mukaisesti.

UOKKONEN

Muinaisjäännösrekisteri: 1000 00 7011

Muinaisjäännöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat**Alatyyppi:** sudenkuoppa**Laji:** mahdollinen muinaisjäännös**Ajoitus:** historiallinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** 2**Rekisterikylä:** Oinasjärvi**Tila:** 761-448-2-94 Uokkonen ja 761-448-2-95, Uokkala**Maanomistaja:** Pentti Matti, Oinasjärventie 110, 31470 SOMERNIEMI ja Pentti Mikko, Morontie 4, 31470 SOMERNIEMI**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6720687, I = 3322315, Zala = 115, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 26.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta xx km . Paikalta tunnetaan suuri kuoppa, joka tunnetaan paikkakunnalla sudenkuoppana.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Oinasjärvellä, Helsingintien ja Jakkulantien pohjoisen risteyksen kaakkoispuolella, sorakuopantien itäreunassa. Maasto on hiekkaharjua, jossa kasvaa mäntyvaltaista sekametsää. Sudenkuoppa on merkitty aikaisemmin peruskartalle, mutta nykyisessä kartassa se esiintyy vain paikannimenä.

Kohteen kuvaus:

Jäännös tarkastettiin peruskarttamerkinnän ja paikallisten ilmoituksen perusteella 2006 inventoinnissa. Ympäristönsuojelusihteeri Timo Klemelä osoitti paikan maastossa. Kyseessä on suurehko, syvä ja pystyseinämainen kuoppa (noin 6 x 4 x 2 m). Kuopassa oli jonkin verran rojua. Sitä ei tutkittu tarkemmin.

Arvio:

Jäännöksen tarkoitusta tai ajoitusta ei tarkasti selvittää. Mikäli kyseessä on perimätiedon mukaisesti sudenkuoppa, se ajoittunee 1700–1800-luvuille.

VILKINMÄKI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007012

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Talvisilta**Tila:** 761-xxx-4-38, Nokka**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202401 KANUNKI**Koordinaatit:** P = 6725055, I = 3303380, Zala = 87,5, Zylä =**Koordinaattiselite:** löytöpaikan koordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.6.2006**Löydöt:** KM 35904, nelisivuinen oikokirves**Kartat:** Peruskarttaote s. 104**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 6,6 km lounaaseen ja Häntäläntien ja Talvisillantien risteyksestä 1,3 km koilliseen. Vilkinmäen koillispuolisesta sijaitsevasta tasaisesta pellostä on saatu talteen nelisivuinen oikokirves. Maaston ja löytökorkeuden perusteella kyseessä on todennäköisimmin irtolöytö.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Häntäläntien ja Talvisillantien risteyksestä 1,3 km koilliseen. Vilkinmäen koillispuolisella pellolla. Pelto on entistä suota ja aivan tasaista.

Kohteen kuvaus:

Esine on löytynyt 1970-luvulla uudispellon pinnasta, kivikkoisesta suomullasta, äestyksen jäljiltä. Esine saatiin talteen pellonraivauksen yhteydessä kiviä kerätessä. Inventoinnissa 2006 paikalta ei todettu mitään erityistä.

Arvio:

Maaston ja löytökorkeuden perusteella kyseessä on todennäköisimmin irtolöytö. Esine on luultavasti pudonnut käyttöaikanaan veteen.

NUMMI-JAKANEN

Muinaisjäännösrekisteri: 100007013

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Pitkäjärvi**Tila:** 761-422-8-56, Nummi-Jakanen**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202403 SAARIKKO**Koordinaatit:** P = 6734038, I = 3297910, Zala = 92,5, Zylä = 95 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 23.5.2006**Löydöt:** KM 36441, kvartssia**Kartat:** Peruskarttaote s. 105**Negatiivit:** 141097**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 12,8 km länsiluoteeseen. Pellolta on otettu irtolöytönä talteen kvartssia. Sijainnin perusteella kyseessä saattaa olla kivikautinen asuinpaikka.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Pitkäjärven pohjoisrannalla, Hovirinnan koskesta itään sijaitsevalla pellolla, 100 m Turuntien ja Isoniituntien risteyksestä kaakkoon ja Pitkäjärven leirintäalueesta itään. Maasto on loivan terassimaisesti (90 m mpy) lounaaseen viettävää hiesusavirinnettä, jonka pohjoispuolella kohoaa Kankaannummen harju. Länsipuolella virtaava Hovirinnankoski on Painion lasku-uoma. Kohta on ollut kivikauden alussa Ancyliusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut siitä myöhemmin järvialtaaksi.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin, koska lähellä koskea sijaitseva lounaisrinteen terassi vaikutti sopivan hyvin asuinpaikaksi. Oraalla olevaa peltoa tarkastettiin laajalti erityisesti keskellä erottuvan matalan kohouman (90 m mpy) kohdalta, mutta sen pinnasta löydettiin vain kaksi kvartsin kappaletta. Pellossa näkyi myös melko paljon lasitettua keramiikkaa ja lasia.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan hyvin asutukseen, mutta löydöt jäivät vähäisiksi. Kvartsilöydöt voivat periaatteessa liittyä lasinvalmistukseenkin, sillä Ävikin lasitehdas on sijainnut vain 2,5 km itäkaakkoon. Peltoa olisi tarkastettava lisää kysymyksen selvittämiseksi.

JUOTE

Muinaisjäännösrekisteri: 100007014

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-3-27, Juote**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6732903, I = 3315479, Zala = 97, Zylä = 100 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 10.5. ja 5.6.2006**Löydöt:** KM 36442:1–2, kvartseja**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141077**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta vajaat 8 km koilliseen, Härkätien kaakkoisreunassa, Pajulan Juoten tilan itäpuolisella pellolla. Pellossa erottuvan matalan kohouman kohdalta on otettu talteen muutamia kvartseja, jotka voivat liittyä kivikautiseen tai historiallisen toimintaan.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Härkätien kaakkoisreunassa, Pajulan Juoten tilan itäpuolisella pellolla. Maasto on loivasti kaakkoon viettävää peltoa, jossa erottuu matala kohouma. Kohouman kaakkoispuolella rinne viettää kohti alavaa Pajulanjokilaaksoa. Laakso on ollut kivikauden alussa Ancyclusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut ajanjakson aikana jokilaaksoksi.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska pellossa erottuva, aikanaan altaan luoteisrannalla sijainnut matala kohouma vaikutti sopivalta kivikautiseen asutukseen. Lähimmät kivikautiset asuinpaikat sijaitsevat vain 800 m (Maasilta 1) ja kilometrin (Kanakaljen pelto) itäkoilliseen²¹. Oraalla olevan pellon pinnasta, kohouman kohdalta, otettiin talteen joitakin kvartseja. Myöhemmin tehdyssä tarkastuksessa pelto oli sateen jäljiltä märkä ja kvartseja erottui aiempaa laajemmalla alueella. Alue ulottui itään Uusitalon tilan puolelle sekä Härkätien pohjoispuolelle kapeana vyöhykkeenä. Pellon pinnassa erottui myös jonkin punasavikeramiikkaa, kuonaa ja lasinpaloja. Kaikki kvartsi vaikutti raaka-ainekappaleilta, yhtään selvää iskosta tai esinettä ei saatu talteen.

²¹ Kanakaljen asuinpaikalta kirveen löytänyt Pauli Avellan kertoi Pajulan pelloissa olevan kvartseja Kultelaan saakka. Sama tieto löytyy myös Pohjakallion inventoinnin muistiinpanoista 1981.

Arvio:

Maaston ja sijainnin perusteella kyseessä voisi olla kivikautinen asuinpaikka. Kvartsit voivat kuitenkin liittyä myös lasinvalmistukseen ja kvartsinlouhintaan. Raaka-ainekvartsia on ehkä kulkeutunut pelloille Pajulan kylän metsäselänteen louhoksista, joista sitä vietiin 1700–1800-luvulla Åvikin lasitehtaalle. Periaatteessa on mahdollista, että kvartsia olisi väliaikaisesti säilytetty tai käsitelty Härkätien varressa sijaitsevien talojen pelloilla, mutta mitään kirjallista tai suullista tietoa tästä ei ole (ks. luku Havainnot ja tulokset). Kohde on eri tulkintamahdollisuuksien takia luokiteltu löytöpaikaksi.

KIRNUKOSKI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007015

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Harju**Tila:** 2:170 Kirnukoski**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6734735, I = 3310463, Zala = 100, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan koordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 19.5.2006**Löydöt:** KM 36443, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 110**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 6,7 km pohjoiseen, Laitiaistenjokeen laskevan Kirnukosken länsirannalla. Peltolohkosta on saatu irtolöytönä talteen kaksi kvartsia.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Laitiaistenjokeen laskevien ja kaakosta luoteeseen virtaavien Hollinojan ja Sorronojan alapuolisen Kirnukosken länsirannalla, päärakennuksen eteläpuolisella pellolla. Maasto on jyrkkärinteisen ja syvän koskiuoman yläpuolella olevaa, loivasti kohoavaa hiesupeltoa. Laitiaistenjokilaakso on ollut kivikauden alussa Ancyliusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut ehkä jo ajanjakson aikana jokilaaksoksi.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska joen sivuhaaran kosken rannalla oleva tasanne vaikutti sopivan kivikautiseksi asuinpaikaksi. Päärakennuksen eteläpuoliselta, mulloksella olevalta peltotasanteelta löytyi kaksi kvartsi-iskosta, mutta ei mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan hyvin asutukseen, mutta löydöt jäivät vähäisiksi. Kohde on luokiteltu irtolöydöksi, mutta paikka pitäisi tarkastaa uudelleen.

MYLLYOJA 1

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007016

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-17-0, Toukoniitty**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6732295, I = 3314405, Zala = 97,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 11.5. ja 5.6.2006**Löydöt:** KM 36444, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141080**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 6,6 km koilliseen; Härkätien kaakkoisreunassa, Pajulanjokeen virtaavan Myllyojan itärannalla. Pellosta on saatu talteen irtolöytönä joitakin kvartseja, joiden ajoitus ja tarkoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Härkätien kaakkoisreunassa, Pajulanjokeen virtaavan Myllyojan itärannalla. Maasto on lähes tasaista, pienikivistä hiesupeltoa, jonka lounaispuolella rinne viettää kohti Myllyojaa ja kaakkoispuolella kohti Pajulanjokilaaksoa. Laakso on ollut kivikauden alussa Ancyclusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut ajanjakson aikana jokilaaksoksi. Kohdalla on todennäköisesti jo tässä vaiheessa koski (100 m mpy). Pajulan isojakokartan 1786 mukaan koskessa on mylly.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin, koska se vaikutti kosken läheisyyden ja pellossa erottuvan tasanteen perusteella sopivan asuinpaikaksi. Pellon pinnasta löytyi muutamia kvartsikappaleita.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan kivikautiseksi asuinpaikaksi. Kvartsit voivat kuitenkin liittyä myös lasinvalmistukseen ja kvartsinlouhintaan. Raaka-ainekvartsia on ehkä kulkeutunut pelloille Pajulan kylän metsäselänteen louhoksista, joista sitä vietiin 1700–1800-luvulla Ävikin lasitehtaalle. Periaatteessa on mahdollista, että kvartsia olisi väliaikaisesti säilytetty tai käsitelty Härkätien varressa sijaitsevien talojen pelloilla, mutta mitään kirjallista tai suullista tietoa tästä ei ole (ks. luku Havainnot ja tulokset). Kohde on eri tulkintamahdollisuuksien takia luokiteltu löytöpaikaksi.

MYLLYOJA 2

Muinaisjännösrekisteri: 1000007017

Muinaisjännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-4-42, Saksa**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6732434, I = 3314356, Zala = 97,5, Zylä = 100 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 11.5. ja 5.6.2006**Löydöt:** KM 36445:1-2, piitä, kvartssia**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141080**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 6,6 km koilliseen; Härkätien kaakkoisreunassa, Pajulanjokeen virtaavan Myllyojan itärannalla. Pellosta on saatu talteen irtolöytönä joitakin kvartseja, joiden ajoitus ja tarkoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Härkätien luoteisreunassa, Pajulanjokeen virtaavan Myllyojan itärannalla. Maasto on tasaista tai loivasti lounaaseen, kohti Myllyojaa viettävää hiesu- ja savipeltoa. Pajulanjokilaakso on ollut kivikauden alussa Ancyclusjärven merenlahtea (90-92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut jo ajanjakson aikana jokilaaksoksi. Kohdalla on todennäköisesti jo tässä vaiheessa ollut koski (100 m mpy). Pajulan isojakokartan 1786 mukaan koskessa on mylly. Peltolohkon kohdalle on merkitty uudisviljelys tai -raivaus.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin, koska se vaikutti kosken läheisyyden ja pellossa erottuvan tasanteen perusteella sopivan asuinpaikaksi. Pellon pinnassa näkyikin melko laajalla alueella runsaasti kvartsikappaleita. Kvartsien joukossa ei ollut yhtään selvää iskosta tai esinettä. Mitään muinaisjännökseen viittaavaa ei tavattu.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan kivikautiseksi asuinpaikaksi. Kvartsit voivat kuitenkin liittyä myös lasinvalmistukseen ja kvartsinlouhintaan. Raaka-ainekvartssia on ehkä kulkeutunut pelloille Pajulan kylän metsäselänteen louhoksista, joista sitä vietiin 1700-1800-luvulla Ävikin lasitehtaalle. Periaatteessa on mahdollista, että kvartssia olisi väliaikaisesti säilytetty tai käsitelty Härkätien varressa sijaitsevien talojen pelloilla, mutta mitään kirjallista tai suullista tietoa tästä ei ole (ks. luku Havainnot ja tulokset). Kohde on eri tulkintamahdollisuuksien takia luokiteltu löytöpaikaksi.

KIPERÄNPELTO

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007018

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Hirsjärvi**Tila:** 761-402-1-507, Kiperä**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202408 PALIKAINEN**Koordinaatit:** P = 6728228, I = 3316457, Zala = 95–97,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 15.5.2006**Löydöt:** KM 36446, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 118**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 7 km luoteeseen, Kiperänsalmilla, Kiperänsalmintien länsipuolisella ja Mättäänöjan pohjoispuolisella pellolla. Pellolta on otettu irtolöytönä talteen kvartsia.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Kiperänsalmilla, Kiperänsalmintien länsipuolisella ja Mättäänöjan pohjoispuolisella pellolla. Maasto on hieman harjavaa peltotasannetta, jonka eteläpuolinen rinne viettää loivan terassimaisesti (95 m mpy) kohti Mättäänöjaa. Pellon luoteispuolella kohoaa korkea ja jyrkkä Kiperänmäki. Pellon ja mäen kulmauksessa on lähde. Laakso on ollut kivikauden alussa Ancyliusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi järvioltaaksi ja muuttunut vielä ajanjakson aikana jokilaaksoksi. Painionjärven lahti on ennen säännöstelyä ulottunut löytöpaikan kaakkoispuolelle.

Kohteen kuvaus:

Paikka on tarkastettu 2006 inventoinnissa, koska jokilaakson pohjoisranta vaikutti sopivalta kivikautiseksi asuinpaikaksi. Peltotasanteen reunaan tarkastettiin laajalti, mutta muokkauskerroksen pinnasta löytyi vain kaksi kvartsin kappaletta. Mitään muuta muinaisjäännökseen viittaavaa ei tavattu.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan hyvin asutukseen, mutta löydöt jäivät vähäisiksi. Kohde on luokiteltu irtolöydöksi, mutta paikkaa pitäisi tarkastaa uudelleen.

MAASILTA 2

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007019

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Pajula**Tila:** 761-419-2-34, Maasilta**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202408 PALIKAINEN**Koordinaatit:** P = 6733005, I = 3316070, Zala = 92,5, Zylä = 95 m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** -**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 10.5.2006**Löydöt:** KM 36447, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s. 119**Negatiivit:** 141079**Diat:** 58884**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 8,5 km koilliseen, Härkätien ja Pajulan Maasillan tilan kaakkoispuolisella pellolla. Pieneltä kohoumalta on otettu irtolöytönä talteen kvartseja, joiden ajoitus ja tarkoitus on epäselvä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Maasillan tilan pellolla, Härkätiestä 50 m kaakkoon, pääpäärakennuksesta 200 m lounaaseen. Maasto on loivasti kaakkoon viettävää peltoa, jossa on pienialainen kalliosydäminen kohouma (92,5 m mpy). Kohouman kaakkoispuolella rinne viettää loivasti eteläkaakkoon kohti alavaa Pajulanjokilaaksoa. Laakso on ollut kivikauden alussa Ancyclusjärven merenlahtea (90–92,5 m mpy), mutta kuroutunut todennäköisesti jo varhaisella kivikaudella matalaksi altaaksi ja muuttunut ajanjakson aikana jokilaaksoksi. Kohouman lounaispuolella on Pajulan isokartassa 1786 rakennus.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa 2006, koska se vaikutti sopivalta kivikautiseen asutukseen ja sijaitsee vain 550 m Kanakaljen kivikautiselta asuinpaikalta lounaaseen. Matalalta kohoumalta saatiin kynnöspellon pinnasta talteen joitakin kvartseja. Mitään muuta muinaisjäännökseen viittaavaa ei todettu.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan kivikautiseksi asuinpaikaksi. Kvartsit voivat kuitenkin liittyä myös lasinvalmistukseen ja kvartsinlouhintaan. Raaka-ainekvartsia on ehkä kulkeutunut pelloille Pajulan kylän metsäselänteiden louhoksista, joista sitä vietiin 1700–1800-luvulla Åvikin lasitehtaalalle. Periaatteessa on mahdollista, että kvartsia olisi väliaikaisesti säilytetty tai käsitelty Härkätien varressa sijaitsevien talojen pelloilla, mutta mitään kirjallista tai suullista tietoa tästä ei ole (ks. luku Havainnot ja tulokset). Kohde on eri tulkintamahdollisuuksien takia luokiteltu löytöpaikaksi.

MÄENRANTA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007020

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen?**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Viuvala**Tila:** 761-453-3-5, Mäenranta**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202410 HYRKKÖLÄ**Koordinaatit:** P = 6716720, I = 3325231, Zala = 77,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan koordinaatit**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** Lähilöytö KM 5008:4, reikäkivi**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.6.2006**Löydöt:** KM 36448, kvartsia**Kartat:** Peruskarttaote s.116**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 7,5 km kaakkoon, Pitkiönjoen varressa, Viuvalantien länsireunassa olevalla pellolla. Peltolohkosta on otettu talteen yksi kvartsi. Tilan mailta on aikaisemmin löydetty reikäkivi.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Pitkiönjoen varressa, Viuvalantien länsireunassa olevalla pellolla. Maasto on etelään ja lounaaseen, Pitkiönjoen suuntaan loivan terassimaisesti (77,5-75 m mpy) viettävää hietapeltoa. Pitkiönjokilaakso on ollut kivikaudella Ancyclusjärven aikana matalaa merenlahtea, mutta muuttunut jo kivikauden aikana jokilaaksoksi.

Kohteen kuvaus:

Paikka tarkastettiin inventoinnissa, koska jokivarren pelto vaikutti sopivalta kivikautiseen asutukseen. Mäenranta on kuulunut Piispan talon Kujanpään torppaan, jonka pellosta on 1900-luvun alussa löydetty reikäkivi. Tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta. Torppa on sijainnut löytöpaikalta 550 m pohjoisluoteeseen, maantien varressa, joten löytöjä ei voi luotettavasti yhdistää.

Arvio:

Paikka sopisi sijainniltaan ja maastoltaan hyvin asutukseen, mutta löydöt jäivät vähäisiksi. Kohde on luokiteltu irtolöydöksi, mutta paikkaa pitäisi tarkastaa uudelleen. Pitkiönjoki on muodostanut keskeisen vesireitin ja laakso tulisi inventoida kokonaan.

LAUTTASAARI

Muinaisjäännösrekisteri: 761040001

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** rautakautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Ihamäki**Tila:** 761-405-1-46, Kesäniemi ja 761-405-1-225 Järvihoivi (rajalla)**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6726625, I = 3313172, Zala = 85, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Kivikoski, 1936, tark.; Pohjakallio 1994**Aiemmat löydöt:** KM 10061**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 9.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 111**Negatiivit:** 141070-141071**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 4 km kaakkoon Hirsjärven Lauttasaassa. Paikalta on otettu irtolöytönä talteen rautakautinen keihäänkärki.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Ihamäen Hirsjärven kapeikossa olevassa Lauttasaassa. Saari on pitkänomaista soraharjannetta, joka kohoaa muutamia metrejä järven pinnasta. Lauttasaarentie yhdistää saaren järven etelärantaan. Lauttasaari on vanha ylityspaikka. Nykyisin saassa on kaksi kesämökkiä.

Kohteen kuvaus:

Saaren keskivaiheilta on 1935, koiranheisipuuaitaa saaren poikki kaivettaessa (1936 tarkastuksen mukaan huvilalle johtavaa tietä tehtäessä) löydetty rautakautinen keihäänkärki. Esine löytyi kesämökille johtavan tien koillisreunassa kohoavasta sorakumpareen kohdalta, 1-1,5 m syvyydestä. Paikalta ei 1936 tehdyssä tarkastuksessa ole löydetty mitään merkkiä muinaisjäännöksestä. Inventoinnissa 2006 todettiin, että kumpare ja ilmeisesti myös löytöpaikka on säilynyt ennallaan 1930-luvulta. Korkea ja jyrkkärinteinen kumpare (4 x 4 x 1,5 m) on vaikuttaa kasatulta, mutta siihen tehdyssä koepistosta paljastui pelkkää soraa. Ympäröivän alueen maanpinta on osittain nurmikkoa, osittain luonnontilaista kivikkoista metsämaata, joka kulunut vuosikymmenien käytössä. Pihamaan tarkastuksessa ei todettu mitään erityistä.

Arvio:

Lauttasaari on luonnollinen ylityspaikka ja on voinut olla käytössä rautakaudella ja jo aikaisemminkin. Kyseessä voisi olla saareen tehtyyn röykkiöhautaan liittyvä löytö, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei todettu. Kumpare vaikuttaa kuitenkin ihmisen tekemältä ja sitä olisi tutkittava tarkemmin. Kohde on määritelty löytöpaikaksi.

YLI-ESKOLA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007021

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Talvisilta**Tila:** Yli-Eskola**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202401 KANUNKI**Koordinaatit:** P = 6723743, I = 3302875, Zala = 85, Zylä = 90 m mpy**Koordinaattiselite:** päärakennuksen (autio) keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 3087:15, itäkarjalainen tasataltta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 104**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 7,6 km lounaaseen, Talvisillassa. Paikalta on otettu irtolöytönä talteen itäkarjalainen tasataltta. Esineen tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta eikä alueelta ole todettu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Talvisillan Yli-Eskolan tilalla, Talvisillantien ja Häntäläntien risteyksestä noin kilometrin kaakkoon. Maasto on Rekiokilaakson Ruopojan itäpuolista, lähes tasaista tai loivasti kumpuilevaa peltoaukeata, jossa kohoa muutamia metsäisiä kalliomäkiä. Seutu on kivikautista merenlahtea, jossa on ollut muutamia saaria.

Kohteen kuvaus:

Yli-Eskolan talon suolta on itäkarjalainen tasataltta, joka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1895. Löytöpaikan tarkastuksessa 1981 ei aution talon navetantauspelloista havaittu mitään mainittavaa. Inventoinnissa 2006 tarkastettiin edelleen autiona olevan tilakeskuksen pohjoispuolisia peltoja, joista suurin osa oli kuitenkin kesannolla. Löytötietojen perusteella löytö saattaisi olla peräisin tilaan kuuluvan Vasarakankare-nimisen mäen koillispuolisesta suosta, vajaa kilometri talosta itään. Aluetta ei tarkastettu inventoinnissa.

Arvio:

Puutteellisten tietojen takia kohde on määritelty löytöpaikaksi. Vesiväylän varressa sijaitseva paikka sopii asutukseen.

ALI-ESKOLA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007022

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Talvisilta**Tila:** Ali-Eskola**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202401 KANUNKI**Koordinaatit:** P = 6724089, I = 3302834, Zala = 85, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit (arvio)**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** KM 21286, reikäkivi**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 104**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 7,3 km lounaaseen, Talvisillassa. Paikalta on otettu irtolöytönä talteen reikäkivi. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ole todettu.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 7,3 km lounaaseen, 700 m Talvisillantien ja Häntäläntien risteyksestä kaakkoon, vanhan tilakeskuksen eteläpuolella, Ali-Eskolantien eteläreunassa. Maasto on lähes tasaista savipeltoa, jonka etelä- ja länsipuolella on syvä Ruopojan jokiuoma. Alue on kivikautista merenlahtea.

Kohteen kuvaus:

Ali-Eskolan perunamaasta on löytynyt reikäkivi, joka on toimitettu Someron museoon 1975 ja Kansallismuseon kokoelmiin 1981 inventoinnin yhteydessä. Inventoinnissa 2006 saatiin selville, että tilan perunamaa on ollut tilakeskuksen eteläpuolisella pellolla. Peltö oli avoimena, mutta siitä ei tarkastuksessa havaittu mitään erityistä.

Arvio:

Löytötietojen ja havaintojen niukkuuden takia kohde on määritelty löytöpaikaksi. Vesistön varressa oleva paikka sopii asutukseen.

ALI-HINGISTÖ

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007023

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Talvisilta**Tila:** Ali-Hingistö**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202402 PYÖLI**Koordinaatit:** P = 6726541, I = 3304987, Zala = 95, Zylä = 100 m mpy**Koordinaattiselite:** päärakennuksen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 3087:16–17, oikokirves (vkk) ja tasataltan katkelma**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 104**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 4,5 km lounaaseen. Tilan alueelta on otettu irtolöytönä talteen oikokirves (vkk) ja tasataltan katkelma. Esineiden tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta eikä alueelta ole todettu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Talvisillantien luoteisreunassa, Ali-Hingistön tilalla. Maasto on lounaaseen viettävää kivikkoista mäkeä, jonka lounais- ja länsipuolella on tasaista tai loivasti kumpuilevaa savihiesupeltoa. Pelto rajautuu lännessä Häntälänjokeen pohjoiseen virtavaan syvään purouomaan. Alue on kivikautista merenlahtea.

Kohteen kuvaus:

Ali-Hingistön tilan pellosta on löytynyt oikokirves ja tasataltan katkelma, jotka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1895. Inventoinnin 2006 aikaan päärakennuksen lounais- ja länsipuolella olevat jokivarsipellot olivat oraalla, mutta niistä ei havaittu mitään erityistä. Mäen lounaispuolella oleva rantatasanne sopisi hyvin asuinpaikaksi, mutta löydöt saattavat olla peräisin muiltakin tilan pelloilta.

Arvio:

Epäselvien löytötietojen ja niukkojen havaintojen takia kohde on määritelty löytöpaikaksi.

KARHUNLAPA

Muinaisjäännösrekisteri: 100007024

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Terttilä**Tila:** Ottola**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202404 TERTTILÄ**Koordinaatit:** P = 6716153, I = 3313412, Zala = 87,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** KM 21282 verifikaatti**Aiemmat löydöt:** KM 21282, pohjalainen tasatalta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 2.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 108**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 12,5 km kaakkoon. Paikalta on rakennustyön yhteydessä otettu irtolöytönä talteen pohjalainen tasalta. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ole todettu.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Terttilässä, 280 m Metsä-Heikkiläntien ja Karjasillantien risteyksestä lounaaseen, entisen Karhunlavan, nykyisen Ottolan tilan navetan kohdalla. Maasto on tasaista tai loivasti kumpuilevaa hiesusavea, jossa kohoa pieniä kalliomäkiä. Paikan länsipuolella avautuu metsäinen Kässuo ja eteläpuolella virtaa Hepo-oja Anttilankulmalta kohti Kaskistonjokea koillisessa. Alue on kivikautista merenlahtea, jota ovat reunustaneet suuret saaret.

Kohteen kuvaus:

Kansallismuseon kokoelmiin on toimitettu 1981 pohjalainen tasatalta (KM 21282), joka on löytynyt noin 1950 Karhunlavan talon navettaa tehtäessä. Inventoinnissa 2006 tarkastettiin navettaa ympäröivää peltoa havaitsematta mitään erityistä.

Arvio:

Kohde on määritelty havaintojen puutteessa löytöpaikaksi, mutta paikka soveltuisi maastoltaan ja vesistön varressa sijaitsevana asutukseenkin.

LAUTOJA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007025

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Terttilä**Tila:** Lautoja**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 2024 04 TERTTILÄ**Koordinaatit:** P = 6714931, I = 3313655, Zala = 95, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** päärakennuksen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** KM 21283, verifikaatti**Aiemmat löydöt:** KM 21283, käyräselkäinen kourutaltoa**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 2.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 108**Negatiivit:****Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 13,8 km kaakkoon. Paikalta on otettu irtolöytönä talteen käyräselkäinen kourutaltoa. Tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta eikä mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ole todettu.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Terttilässä, Anttilankulmantien ja Metsä-Heikkiläntien risteuksen eteläpuolisessa metsämaastossa, noin 100 m Kiikalan rajasta pohjoiseen. Lautojan tila on ollut jo vuosikymmeniä autiona ja rakennukset purettu. Rakennustenpaikat ja umpeenkasvaneet peltolohkot erottuvat vielä selvästi metsässä. Tilan länsipuolella virtaa oja pohjoiseen kohti Kässuota ja hepo-ojaa, joka virtaa edelleen Kaskistonjokeen. Alue on ollut kivikaudella merenlahden kapeaa pohjukkaa, jota ovat reunustaneet korkeat mäet.

Kohteen kuvaus:

Lautojan tilan maalta on löydetty 1950 tienoilla käyräselkäinen kourutaltoa, joka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1981 inventoinnin yhteydessä. Inventoinnissa 2006 tilan ympäristön todettiin metsittyneen täysin. Mitään erityistä ei havaittu.

Arvio:

Kohde on epätarkkojen löytötietojen perusteella määritelty löytöpaikaksi. Erityisesti tilan länteen viettävät rinteet sopisivat asuinpaikaksi.

PYYSMÄKI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007026

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Ihamäki**Tila:** Pyysmäki**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6725265, I = 3310859, Zala = 92,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan koordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 19655, nelisivuinen oikokirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 2.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 111**Negatiivit:** 141111**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 3,3 km kaakkoon, Mustjoen lounaispuolisella pellolla. Paikalta on löydetty nelisivuinen oikokirves, muttei mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Terttilänjokeen virtaavan Mustjoen lounaispuolisella pellolla, Terttiläntieltä vajaat 600 m luoteeseen ja Pyysmäen tilalta runsaat 400 m lounaaseen. Maasto on loivasti koilliseen viettävän, pelloksi muokatun rinteän reunassa kohoavaa matalaa harjannetta, jossa on kaksi vierekkäistä peltosaarekettä. Suurempaan saarekkeeseen johtaa tilustie ja sen lounaisreunassa on lato. Harjanteen maaperä on hiesusavea, isompi saareke on moreenia ja pienempi kasattua kivikkoa.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on toimitettu 1975 Kansallismuseon kokoelmiin nelisivuinen oikokirves. Se on löydetty peltotöiden yhteydessä maanpinnasta ruokamullasta. Inventoinnissa 2006 löytäjä Esko Nurmi osoitti löytöpaikan, joka on pienemmän peltosaarekkeen kohdalla. Kivikkoista saarekettä ympäröivää rinnettä tarkastettiin, mutta mitään muuta ei löydetty.

Arvio:

Paikka sopisi maastoltaan hyvin asuinpaikaksi, mutta mitään merkkiä muinaisjäännöksestä ei todettu, hyvistä havainnointioloista huolimatta. Kyseessä saattaa olla myös hautalöytö. Kohde on havaintojen puuttuessa määritelty löytöpaikaksi.

ALITALO**Muinaisjäännösrekisteri: 1000007028****Muinaisjäännöstyyppi:** löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Kultela**Tila:** Alitalo**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6729775, I = 3311160, Zala = 95, Zylä = 97,5 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan koordinaatit**Aiemmat tiedot:** KM 21280, verifikaatti**Aiemmat löydöt:** KM 21280, poikkiteräinen kirves, Suomensjärven kulttuurin aikainen**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 16.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 112**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 2,5 km koilliseen, Ihamäentien länsipuolella. Pellosta on otettu irtolöytönä talteen kirves.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Ihamäentien länsireunassa, Alitalon vanhasta päärakennuksesta 180 m etelään. Maasto on tasaista savipeltoa, jonka ympäristö viettää loivasti etelään. Kivikaudella paikka on sijainnut vesiväylien risteyskohdassa.

Kohteen kuvaus:

Pellosta on löytynyt 1961 pellonmuokkauksen yhteydessä kivikirves. Inventoinnissa 2006 paikan todettiin olevan edelleen peltona, mutta alueelle on äskettäin alettu rakentaa omakotitaloja. Löytöpaikan kohta on hieman ympäristöään alempana pellon notkossa, eikä siitä todettu mitään erityistä. Myös pellon ylärintettä Härkätien varressa tarkastettiin havaitsematta mitään.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta maaston ja Kultelan lähilöytöjen perusteella kyseessä voi olla asuinpaikkakin.

HIRSMÄKI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007029

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** rautakautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Joensuu**Tila:** 761-407-2-207, Hirsmäki**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202405 SOMERO**Koordinaatit:** P = 6732890, I = 3308700, Zala = 92,5, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** KM 17160, verifikaatti**Aiemmat löydöt:** KM 17160, rautainen keihäänkärki, viikinkiaikainen**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 11.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 110**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 4,8 km pohjoisluoteeseen, Laitiaisissa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Laitiaisissa, Hirsmäen tilalla, päärakennuksesta), päärakennuksesta noin 50 m koilliseen, navetasta 20 m itään ja Laitiaistentiestä 20 m länteen, kuivurin kohdalla. Maasto on matalan peltojen reunustaman kalliokohouman ja korkean jyrkkärinteisen kalliomaen väliin jäävää kapeikkoa. Mäkien länsipuolella virtaa Hirsjoki Jaatilanjokeen, joka laskee Kirkkojärveen.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on 1963 löydetty sokerijuurikkaan nostossa rautakautinen keihäänkärki (KM 17160). Inventoinnissa 2006 selvisi, että löytöpaikan kohtaa ja ympäristöä muokattu voimaperäisesti. Pellon kohdalle on rakennettu kuivuri ja sen länsipuolisen navetan taakse on ajettu täytemaata. Kuivurin itäpuolista aluetta on taas käytetty maantienteon yhteydessä läjitysalueena. Ympäröivät pellot olivat sängellä ja nurmella, eikä niitä voitu tarkastaa.

Arvio:

Löytöpaikka on täysin tuhoutunut myöhemmässä maankäytössä. Suojaisa mäkimaasto virtaavan veden varressa sopisi hyvin asutukseen. Mäkiä ja niitä ympäröiviä peltoja olisikin syytä tarkastaa lähemmin.

LEHTELÄ

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007030

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Kaskisto**Tila:** Lehtelä**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI (202409 rajalla)**Koordinaatit:** P = 6714595, I = 3316900, Zala = 81, Zylä = 82,5 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta); Pohjakallio 1994**Aiemmat löydöt:** KM 12354, oikokirves, Kiukaisten kulttuuri**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 31.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 114**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 15,5 km kaakkoon, Halkjärven etelärannalla, järvestä laskevan Kaskistonjoen itäpuolella. Päärakennuksen kaakkoispuolisesta pellostä on otettu irtolöytönä talteen Kiukaisten kulttuurin aikainen oikokirves.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Halkjärven etelärannalla, sen laskuojan Kaskistonjoen itäpuolella, päärakennuksesta 150 m kaakkoon. Maasto on matalien harjanteiden väliin jäävää alavaa savipeltoa, joka on kasvamassa umpeen.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1949 Kiukaisten kulttuurin aikainen oikokirves. Esine on löytynyt Lehtelän tilan ”Kotipellosta” vehnän leikkuussa, päärakennuksesta 150 m kaakkoon. Esine oli savisuota olevan pellon pinnassa. Tarkastuksessa 1981 itäkaakkoon oleva pelto oli savista, viljelemätöntä ja heinittynyttä. Etelänpuoleinen savipelto oli oraalla, mutta siitä ei todettu mitään erityistä. Inventoinnissa 2006 todettiin peltojen olevan kasvamassa umpeen eikä niistä voinut tehdä mitään havaintoja.

Arvio:

Kyseessä on todennäköisesti irtolöytö. Maasto on varsin alavaa ja esine on luultavasti aikanaan joutunut veteen.

JUSMÄKI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007031

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Kaskisto**Tila:** Jusmäki**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6715783, I = 3315493, Zala = 85, Zylä = 90 m mpy**Koordinaattiselite:** päärakennuksen keskikoordinaatit, z peltojen korkeustaso**Aiemmat tiedot:** -**Aiemmat löydöt:** KM 4307, eteläsuomalainen tasataltta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 31.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 114**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 13,5 km kaakkoon, Halkjärven länsipuolella. Tilan pelloilta on otettu talteen irtolöytönä eteläsuomalainen tasataltta. Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Halkjärven länsipuolella, Jusmäen tilan lähipelloilla, mutta tarkkaa paikkaa ei tunneta. Maasto on viljelymaiden reunustamaa moreenimäkeä, jonka itä- ja kaakkoispuolella hiesupellot viettävät loivasti kaakkoon. Länsipuolella virtaa Halkjärvestä lähtevä Kaskistonjoki kohti Terttilänjokea.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1903 eteläsuomalainen tasataltta, joka on löydetty Jusmäen tilan Kotopellosta. Inventoinnin 2006 yhteydessä selviteltiin esineen löytöpaikkaa, mutta tilalla ei tiedetty löydöstä mitään. Talon sängellä olevia lähipeltoja tarkastettiin laajalti, mutta mitään erityistä ei löydetty.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta maaston perusteella kyse voisi olla asuinpaikkalöydöstäkin.

KYLÄ-HEIKKARI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007032

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Kaskisto**Tila:** Kylä-Heikkari**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6716300, I = 3315550, Zala = 87,5, Zylä = 90 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981 (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 5801:1, keihäänkärki, piitä**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 31.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 114**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 13 km kaakkoon, Halkjärven luoteispuolella, Torkkelintien itäpuolisessa pellossa. Pellostä on otettu irtolöytönä talteen neoliittisen ajan piikeihäänkärki. Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Halkjärven luoteispuolella, Kylä-Heikkarin tilalla. Maasto on kalliomäkeen rajautuvaa, loivasti etelään viettävää peltorinnettä, jonka maaperä on hiesusavea.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1911 piikeihäänkärki. Esine on löydetty Heikkarin talon Kotopellosta. Esinettä oli käytetty vuosikausia taikakaluna. Löytöpelto on paikannettu 1981 inventoinnissa, mutta sitä ei ole voitu tarkastaa viljan takia. Inventoinnissa 2006 pelto oli sängellä ja sitä käytiin pintapuolisesti läpi löytämättä mitään erityistä.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta maaston perusteella kyse voisi olla asuinpaikkalöydöstäkin.

TUORPYY

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007033

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Mäyrämäki**Tila:** Thorby**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6716791, I = 3318710, Zala = 92,5, Zylä = 95 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 9337:1, pohjalainen kourutaltoa**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 31.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 114**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Someron kirkosta 14,5 km kaakkoon, Mäyrämäessä. Tilan pellosta on irtolöytönä otettu talteen pohjalainen kourutaltoa. Paikalta ei ole todettu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Mäyrämäessä, Kaskistontien ja Mustalammintien risteyksestä 400 m eteläkaakkoon, Thorbyn tilan eteläpuolisessa pellossa. Maasto on kalliomäkien väliin jäävän kapean savikkolaakson pohjukkaa. Kivikaudella alue on ollut koillispuolella avautuneen meren lahtea tai jokilaakson haaraa.

Kohteen kuvaus:

Tilan pellosta on puolitoista korttelia syvästä savimaasta löydetty kourutaltoa, joka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1931. Inventoinnissa 1981 paikalta ei ole löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Inventoinnin 2006 aikaan lohko oli nurmella. Maanomistajan mukaan peltoon on ajettu paljon savea, mikä on mainittu myös 1981 tiedoissa.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta maaston perusteella kyseessä voi olla asuinpaikkakin.

VERKATTO

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007034

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Oinasjärvi**Tila:** Verkatto**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6720707, I = 3320672, Zala = 85, Zylä = 87,5 m mpy**Koordinaattiselite:** päärakennuksen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 9337:2–3, vasarakirves ja nelisivuinen oikokirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 6.6.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:****Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 2 km etelään. Pellosta on otettu irtolöytönä talteen vasarakirves ja nelisivuinen oikokirves. Löydöt viittaavat hautaukseen, mutta täsmällistä löytöpaikkaa ei tunneta.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Oinasjärvellä, Verkatonmäen itäpuolella, Ojaladontien varressa olevan Verkaton tilalla, Maasto on tasaista ja alavaa savipeltoa ja vesijättömaata, jonka itäpuolella avautuu laaja Saarensuo. Sen poikki virtaa oja Vainosuolta Naaransuon reunaa Hossinojalle. Suo on ollut kivikauden alussa merenlahtea ja sitten järveä ja myöhemmin kuroutunut omaksi altaakseen.

Kohteen kuvaus:

Kansallismuseon kokoelmiin on toimitettu 1931 vasarakirves ja nelisivuinen oikokirves, jotka on löydetty Verkaton tilalta 1910 30 cm syvästä savimullasta. Inventoinnin 1981 mukaan tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta, mutta omistajan mukaan se mahdollisesti talon pohjoispuolella olevilla suosta raivatuilla pelloilla. Inventoinnissa 2006 omistaja arveli löytöpaikan todennäköisimmin sijaitsevan talosta runsaat 200 m koilliseen, lähellä tilarajaa, jossa on raivattu peltoa. Paikka on aivan tasaista sänkipeltoa eikä sitä tarkastettu lähemmin.

Arvio:

Löydöt viittaavat vasarakirveskulttuurin hautaukseen, mutta kohde on tässä tarkempien tietojen puuttuessa määritelty löytöpaikaksi. Alava suo laajoine rantaniittyineen soveltuisi hyvin ajanjakson asutukseen ja sitä olisi inventoitava tarkemmin.

SOUKONRANTA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007035

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Palikainen**Tila:** 761-449-2-6 Palikainen**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6723990, I = 3319210, Zala = 81,5, Zylä = 82,5 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** KM 21281, verifikaatti**Aiemmat löydöt:** KM 21281, poikkikirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 19.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 115**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 2 km luoteeseen, Painionjärven Soukonrannassa. Uimarannalta on otettu irtolöytönä talteen poikkikirves, jonka täsmällistä löytöpaikkaa ei tunneta.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Painionjärven etelärannalla, Soukonrannassa, Helsingintien ja Palikaistentien risteyksestä 850 m koilliseen. Maasto on harjumäkien väliin jäävää notkoa, jonka maaperä hiekkaa. Kohdassa on ollut kivikauden alkupuolella Painiota ja Hossinojanlaaksoa yhdistävä kapea uoma.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on löytynyt 1939 poikkikirves, joka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1981 inventoinnin yhteydessä. Inventoinnissa 2006 löytöpaikkaa ei varmuudella paikannettu. Löytöpaikaksi merkitty kohta on muinaisen uoman keskellä olevaa soista vesijättömaata, johon on kaivettu järveen johtava laskuoja. Uoman reunoilla on hiekkasärkkiä ja rantakerrostumia. Niitä ja polkujen kuluneita kohtia sekä ojaleikkauksia tarkastettiin myös löytämättä mitään erityistä.

Arvio:

Maaston perusteella esine on todennäköisesti pudonnut aikanaan rantaveteen. Uomaa reunustavissa rinteissä on useita asutukseen sopivia rantatasanteita, joita tulisi tarkastaa lähemmin.

SEPPÄLÄ

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007036

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Oinasjärvi**Tila:** Seppälä**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6718898, I = 3322142, Zala = 97,5, Zylä = 100 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 3068:13, taltta; lähilöytö KM 5008:3, oikokirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 26.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 4 km kaakkoon, Helsingintien koillispuolisessa peltolohkossa. Pellosta on otettu irtolöytönä talteen kivikautinen taltta, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ole todettu.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Oinasjärven Seppälän tilalla, päärakennuksesta 100 m lounaaseen. Maasto on loivasti lounaaseen viettävää peltoa, joka jää entisen ja nykyisen Helsingintien väliseen lohkoon. Pellon maaperä on pääasiassa hiekkaa.

Kohteen kuvaus:

Sepän talon pellosta on löydetty taltta, joka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1895. Löytö on paikannettu 1981 inventoinnissa peltolohkoon, josta ei kuitenkaan todettu mitään erityistä. Inventoinnissa 2006 peltolohko tarkastettiin uudelleen, mutta mitään erityistä ei nytkään havaittu.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta maaston perusteella kyse voisi olla asuinpaikkalöydöstäkin.

MÄKILÄ

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007037

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Oinasjärvi**Tila:** Mäkilä**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6718955, I = 3322205, Zala = 97,5, Zylä = 102,5 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 5008:3, oikokirves, lähilöytö KM 3068:13, taltta**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 26.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 4 km kaakkoon, Helsingintien koillispuolella. Paikalta on otettu irtolöytönä talteen kivikautinen oikokirves, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ole todettu.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Oinasjärven Seppälän tilan päärakennuksen lähipelloilla, luoteis- tai lounaispuolella. Maasto on lounaaseen viettävää kalliomäenrinnettä, jota reunustaa muinainen rantakerrostuma. Rinteessä on kaksi peltolohkoa, joiden maaperä on pääasiassa hiekkaa. Mäen lounaispuolella avautuu laaja Oinasjärveen virtaavan Ropakonjoen peltolaakso, joka on ollut kivikaudella merenlahtea.

Kohteen kuvaus:

Kansallismuseon kokoelmiin on 1907 toimitettu Moron talon Mäkilän torpan talon pellosta löytynyt oikokirves. Torppa peltoineen on 1981 inventointitietojen mukaan sijainnut Seppälän talon lounaispuolella. Inventoinnissa 2006 tilan lounais- ja luoteispuolinen peltolohko tarkastettiin, mutta mitään erityistä ei havaittu.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta suojaosan rinnemaaston ja lähilöydön perusteella kyse voisi olla asuinpaikastakin.

LIKOLAMMI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007038

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Härjenlahti**Tila:** 761-441-4-27, Hiekkarinta, 761-441-3-9, Likolampi**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6722015, I = 3322000, Zala = 85, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** alueen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Hirsjärvi 1882-1883 (1893-1894)**Aiemmat löydöt:** KM 2252:18, kourutaltan teelmä**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 31.5.2006**Löydöt:**-**Kartat:** Peruskarttaote s. 117**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 1,5 km kaakkoon. Paikalta on otettu irtolöytönä talteen kourutaltan teelmä.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Härjenlahden Äyräsnummella, Likolammin rannassa. Maasto on mäntyvaltaista hiekkaharjua, jossa on erittäin jyrkkärinteiseen suppaan muodostunut lampi. Lampi on ollut aikaisemmin selvästi suurempi, mutta on vähitellen soistumassa. Alue on ollut jo varhaisella kivikaudella harjulampena ja ilmeisesti melko syvä.

Kohteen kuvaus:

Likolammin rannasta, noin 1 km Härjäslahdesta itäänpäin on löydetty 1882 kourutaltan teelmä, joka on toimitettu samana vuonna Kansallismuseon kokoelmiin. Inventoinnissa tarkastettiin löytötietojen mukaista Likolammin rantaa. Tarkkaa löytöpaikkaa ei voi määrittää, mutta todennäköisin alue on länsi- tai luoteisranta, jonne on johtanut tie jo 1880-luvun lopulla. Tieleikkauksia ja länsirannan tienpohjia tarkastettaessa ei kuitenkaan havaittu mitään erityistä. Länsiranta on asuinpaikaksi sopivaa hiekkamaastoa.

Arvio:

Kohde on tarkempien löytötietojen ja muiden havaintojen puuttuessa määritelty löytöpaikaksi. Aluetta olisi tarkastettava lisää.

PAPPILANPELTO

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007039

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** Pappila**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6720700, I = 3322925, Zala = 87,5, Zylä = 90 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1994**Aiemmat löydöt:** KM 27160, poikkikirves**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 29.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 2,9 km kaakkoon, Pappilan pellossa. Pellostä on otettu talteen irtolöytönä Suomensjärven kulttuurin poikkikirves.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Pappilan tilan pellossa, päärakennuksesta 100 m pohjoiseen. Maasto on lähes tasaista hiekkapeltoa, jonka eteläpuolella on etelään pistävä, kalliosydäminen niemeke. Niemekkeen halkaisee Jakkulan tie, jonka pohjoisreunassa on pappilan päärakennus. Niemen lounaispuolella on Oinasjärven muinaiseen pohjukkaan (85 m mpy) muodostunut Lemponsuo.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on löydetty 1992 Suomensjärven kulttuurin aikainen poikkikirves. Inventoinnissa pellon pinta oli paljaana ja havainnointiolot hyvät. Pappilan pihapiiriä ympäröiviä peltoja tarkastettiin laajalti, mutta mitään erityistä ei löydetty.

Arvio:

Kyseessä on todennäköisesti varhaisen kivikauden irtolöytö, vaikka niemeke sopisi hyvin myös järvenranta-asuinpaikaksi.

KARPPI

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007040

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Keltiäinen**Tila:** 761-442-5-20, Vallila II**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6723322, I = 3323902, Zala = 100, Zylä = 105 m mpy**Koordinaattiselite:** löytöpaikan keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** KM 21279, verifikaatti**Aiemmat löydöt:** KM 21279, reikäkivi**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 30.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 117**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 3,2 km itäkoilliseen, Salkolantien eteläpuolella olevalla entisellä osuuskaupan tontilla. Kaupan varastojen takaa on irtolöytönä otettu talteen reikäkivi, joka on ajoitettu kivikaudelle.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Keltiäisissä, Salkolantien eteläpuolella sijaitsevan entisen osuuskaupan tontilla. Maasto on luoteeseen viettävää soramäkeä. Mäki on osa laajempaa vedenjakajahrjannetta, jonka länsipuolella avautuu Painion suuntaan viettävä Keltiäisten peltoaukea ja itäpuolella kaakkoon Arimaan suuntaan viettävä, Voisuota reunustava laakso.

Kohteen kuvaus:

Paikalta on 1981 toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin reikäkivi, joka on löytynyt osuuskaupan varastojen takaa, raivatus tienpaikan kohdalta. Inventoinnissa 2006 tonttia ei tarkastettu, koska paikalla on tie ja pihamaata. Sen sijaan löytöpaikan kaakkoispuolella sijaitsevan Karpin tilan peltojen lounaisia ylärinteitä tarkastettiin laajalti. Maasto vaikuttaa asuinpaikaksi sopivalta, mutta hyvistä havainnointioloista huolimatta mitään erityistä ei havaittu.

Arvio:

Kohde on havaintojen puutteessa määritelty löytöpaikaksi, mutta lähiympäristössä voi olla myös asuinpaikkoja.

KAURANEN

Muinaisjäännösrekisteri: 100007041

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** kivikautinen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Viuvala**Tila:** Kauranen**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202407 SOMERNIEMI**Koordinaatit:** P = 6717432, I = 3325030, Zala =, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** päärakennuksen keskikoordinaatit**Aiemmat tiedot:** Pohjakallio 1981, inv. (ei kertomusta)**Aiemmat löydöt:** KM 5610:1-2, oikokirves (vkk) ja kaksoistaltoa**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** 5.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 116**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee 6,7 km Somerniemen kirkosta kaakkoon. Tilalta on otettu irtolöytönä talteen oikokirves ja kaksoistaltoa, joiden tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta. mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei ole todettu.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Viuvalassa, Helsingintien varressa. Maasto on luode-kaakkosuuntaista korkea sora- ja hiekkaharjua. Harjun lounaispuolella avautuu Oinasjärvestä kaakkoon virtaavan Pitkiönjoen laakso. Harjun pohjoispuolella virtaa Mäentaanjoki syvässä uomassa Oinasjärveen. Pitkiönjokilaakso ollut kivikaudella merenlahtea ja harju on kohonnut lahden koillisrannalla suurena saarena. Sen takana on ollut suojaisa ja matalahko lahti.

Kohteen kuvaus:

Kaurasen talon maalta on löydetty oikokirves (vkk) ja kaksoistaltoa, jotka on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin 1910. Tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta. Inventoinnissa 2006 tarkastettiin tilakeskuksen lounaispuolella olevia avoimia peltoja havaitsematta mitään erityistä. Myös tilan pohjoispuolisia Mäentaanjoen varren peltoja tarkastettiin ilman havaintoja.

Arvio:

Löytötietojen niukkuuden takia kohde on määritelty löytöpaikaksi. Tilaa ympäröivät pellot sopivat topografialtaan ja vesireittien varressa sijaitsevina erittäin hyvin kivikautiseen asutukseen ja aluetta olisikin tarkastettava lähemmin.

HAMPPULA

Muinaisjäännösrekisteri: 1000007042

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikat**Alatyyppi:** -**Laji:** löytöpaikat**Ajoitus:** rautakautinen/keskiaikainen**Lukumäärä:** 1**Rauhoitusluokkaehdotus:** -**Rekisterikylä:** Jakkula**Tila:** Rajaniemi (Hamppulan kantatalon maita)**Maanomistaja:** -**Peruskartta:** 202410 HYRKKÖLÄ**Koordinaatit:** P = 6720080, I = 3327170, Zala =, Zylä = m mpy**Koordinaattiselite:** keskikoordinaatit (arvio)**Aiemmat tiedot:****Aiemmat löydöt:** KM 9337:4–5, kaksi rautakuokkaa**INVENTOINTI 2006****Tarkastusaika:** ei tarkastettu 2006, tiedot saatu 30.5.2006**Löydöt:** -**Kartat:** Peruskarttaote s. 121**Negatiivit:** -**Lyhyt kuvaus:**

Kohde sijaitsee Somerniemen kirkosta 6,8 km kaakkoon. Hamppulan takamailta on otettu irtolöytönä talteen kaksi rautakuokkaa, joita on pidetty myöhäisrautakautisina. Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa.

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee Jakkulan takamailla, Arimaan etelärannalla, Nummi-Pusulän rajalla. Rajaniemen länsipuolella. Alue on kuulunut Jakkulan Hamppulan kylän takamaihin yhdessä Pirsalahden kanssa.

Kohteen kuvaus:

Kansallismuseon kokoelmiin on 1931 toimitettu kaksi rautakuokkaa, jotka on löydetty ojankaivuussa Hamppulan takamailta, 4 km talosta. Samassa paikassa oli vielä kolmas kuokka, jota ei ole toimitettu museoon. Esineet saatiin talteen läheltä toisiaan, mutta tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta. Inventoinnin 2006 yhteydessä selvisi, että Hamppulan takamaat ovat sijainneet Arimaan rannalla, Pirsalahdessa ja Rajaniemessä Vitalahden tienoilla. Näistä Rajaniemi sijaitsee juuri talosta 4 km itäkaakkoon. Paikkaa ei tarkastettu inventoinnin yhteydessä.

Arvio:

Niukkojen löytötietojen takia kohde on määritelty löytöpaikaksi. Löytöpaikkaa on mahdollista selvittää 1900-luvun alun tiluskarttojen avulla. Jakkulan metsäkulmalta tunnetaan ennestään runsaasti kaskiviljelyyn ja muuhun elinkeinoin viittaavia jäännöksiä. Aluetta olisi tarkastettava lähemmin.

MUUT KOHTEET

Tarkastetut kohteet

Rautela, Pusumäki

Peruskartta 202402

P = 6731519, I = 3303841, Z = 120

- ilm. Jukka Sarvarinne
- nelisivuisia kiveyksiä Pusumäen laen eteläreunassa
- tark. 24.5.2006
- rajamerkkejä, kohdalla edelleenkin tilaraja

Rautela, Takametsä

Peruskartta 202402

P = 6734524, I = 3305268, Z = 115 (arvio)

- ilm. Iso-Tuomolan isäntä, isänsä aikoinaan näyttänyt
- kiveys metsämässä
- tark. 24.5.2006 ilmoittajan kanssa, ei löydetty varmuudella

Paltta, Kallioahde

Peruskartta 202406

P = 6738098, I = 3306966, Z = 122,5–125

- ilm. Touko Roto
- pienen mäen etelärinteessä, vanhan Ojalanhalmeentien varressa
- 6-7 pitkänomaista kuoppia (2 x 1 m)
- tark. 31.5.2006
- ajoitus ja tarkoitus epäselvä
- ehkä hautoja tai elinkeinohistoriallisia jäännöksiä

Oinasjärvi, Vainossuo

Peruskartta 202407

P = 6719666, I = 3320031, Z = 110–115

- ilm. Pekka Mäkinen, Oinasjärvi
- Vainossuon länsipuolella, Vilkin torpasta 800 m koilliseen
- kymmenkunta pitkää, kapeaa ja syvää kuoppaa metsäisessä rinteessä, 2-3 x 0,5-1 x 0,5-1 m
- tark. 26.5.2006, mukana Mäkinen ja Timo Klemelä
- ajoitus ja tarkoitus epäselvä, ehkä hautoja (huom. paikannimi) tai elinkeinohistoriallisia jäännöksiä

Keltiäinen, Voisuo

Peruskartta 202407

P = 6722609, I = 3323976, Z = 91–92

- ilm. löytäjä Pentti Manner, Voisuontie, Keltiäinen
- sälekatiska, suo-ojassa, luoteeseen virtaavan pääteojan ja lounaaseen virtaavan laskuojan kulmassa
- tark. 30.5.2006, ei havaintoja
- katiska ilmeisesti säilynyt paikoillaan, suo kasvamassa umpeen

Tarkastamattomat kohteet

Paltta, Lammijärvi

Peruskartta 202406

P = 6737717, I = 3308166, Z = 112,5

- ilm. Touko Roto
- pienen mäen etelärinteessä, metsätien varressa
- parikymmentä pitkänomaista kuoppaa (2 x 1 m)
- ei tark. 2006

Paltta, Mustikkamäki

Peruskartta 202406

P = 6739080, I = 3307143, Z = 130

- ilm. Touko Roto
- suuren mäen kaakkoisreunassa, metsätien varressa
- kymmenkunta kuoppaa
- ei tark. 2006

Paltta, Kailahuhdankorpi

Peruskartta 202406

P = 6739528, I = 3307125, Z = 125

- ilm. Touko Roto
- hiekkamaastossa kymmenkunta kuoppaa
- ei tark. 2006

HärjENOJA, Jyrkkälampi

Peruskartta 202407

P = 6722374, I = 3321803, Z = 81,9

- ilm. R. Laine 23.10.2006
- yksipuolisia ruuhia vedessä Jyrkkälammen luoteisosassa
- ei tark. 2006

HärjENOJA, Jyrkkälampi, Likolampi

Peruskartta 202407

P = 6721525, I = 3322163, Z = 110–120

- peruskartassa merkintä tervahautoja, ainakin kolme jäännöstä
- mäntykangasta, jossa runsaasti suppia
- ei tark. 2006

Salkola, Paavonpolku

Peruskartta 202411

P = 6729584, I = 3327703, Z = 120

- peruskartalla merkintä tervahauta
- ei tark. 2006, tiellä puomi

NEGATIIVILUETTELO

Kuvat Sirkka-Liisa Seppälä
Negatiivit 141070-141120

Nro	Kohdenimi	Mjreki	Kuvaus
141070	Lauttasaari	761040001	Löytöpaikka KM 10061 taustalla huvilalle johtavan tien oikealla puolella olevan kumpareen vasemmassa reunassa. Panoraama. Oikealla tie ylityspaikalle. Kaakosta.
141071	Lauttasaari	761040001	Löytöpaikka KM 10061 taustalla huvilalle johtavan tien oikealla puolella olevan kumpareen vasemmassa reunassa. Panoraama. Oikealla tie ylityspaikalle. Kaakosta.
141072	Lauttasaari	761040001	Löytöpaikka KM 10061 Lauttasaaren luoteispäässä. Eteläkaakosta.
141073	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä pellossa. Tihein keskittymä kallion oikeassa reunassa. Etualalla Härkätie. Etelästä.
141074	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä taustalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Etualalla Härkätie. Lounaasta.
141075	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä vasemmalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Taustalla Härkätie ja Pajulanjokilaaksoa. Panoraama. Länsiluoteesta.
141076	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä taustalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Taustalla Härkätie ja Pajulanjokilaaksoa. Panoraama. Länsiluoteesta.
141077	Juote	1000007014	Kvartsilöytöpaikka matalalla peltokohoumalla Härkätien eteläreunassa. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.
141078	Maasilta 1	1000007009	Asuinpaikka peltokohoumalla ladon vasemmalla puolella. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.
141079	Maasilta 1 ja 2	1000007009,1000007019	Asuinpaikka peltokohoumalla ladon vasemmalla puolella. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Kuvattu lounaiselta löytöpaikalta Maasilta 2. Lännestä
141080	Myllyoja 1 ja 2	1000007016-1000007017	Kvartsilöytöjä taustalla näkyvällä pellolla Myllyojan varressa. Myllyoja 1 vasemmalla Härkätien eteläpuolella, Myllyoja 2 oikealla tien pohjoispuolella. Itäkoillisesta.
141081	Salkolan leirialue	761010006	Asuinpaikan arvioitu sijainti rantakivikossa. Inventoinnissa paikalta ei löydetty mitään. Luoteesta.
141082	Verhola	1000007008	Asuinpaikka pellon vasemmassa kulmassa. Taustalla Arpasuon peltoaukea. Kuvattu

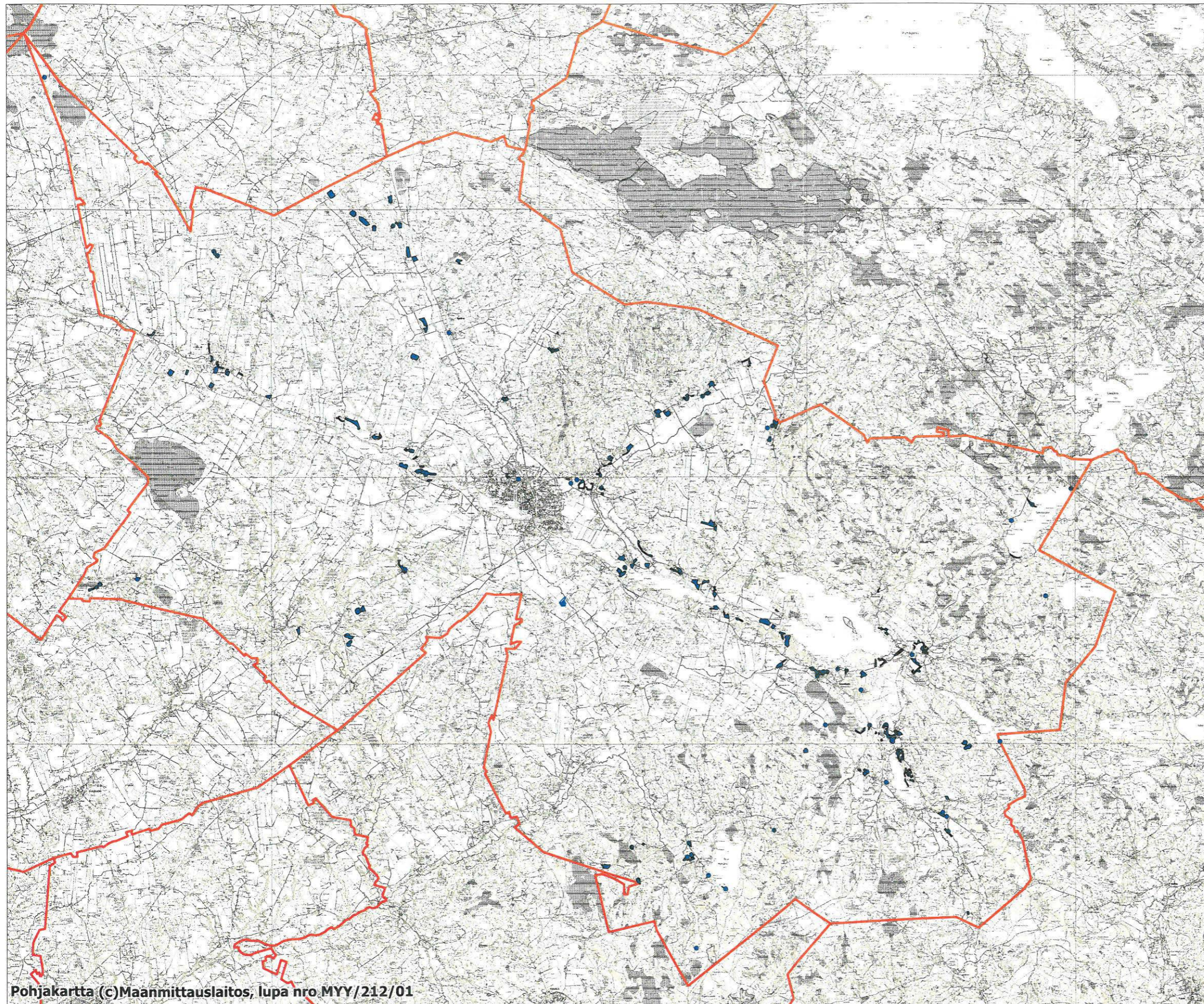
			Vähä-Kapilontieltä. Koillisesta.
141083	Kultela 1	1000006992	Kultelan maantieltä 1973 löytynyt kuppikivi, joka on siirretty Someron museon pihalle.
141084	Suulinki	1000006998	Asuinpaikka pellon reunassa kuusiaidan kohdalla vanhan rakennuksen kohdalla. Taustalla Pajulanjokilaaksoa, vasemmalla Ylenjoki. Kaakosta.
141085	Ali-Yrkkö	1000006997	Asuinpaikka pellossa terassin päällä. Taustalla Hirsjärvi. Luoteesta.
141086	Saarentaka	-	Saarentaan Linnanmäen itäosan soranottoaluetta Hurran pohjoispuolella. Vasemmalla Hurran navetta. Idästä.
141087	Hurra	761010001	Asuinpaikka nurmipellossa. Löydöt pellon keskivaiheilta. Takana Saarentaan Linnanmäen itäosan soranottoalue. Etelästä.
141088	Hurra	761010001	Asuinpaikka nurmipellossa. Löydöt pellon keskivaiheilta. Löydöt pellon yläreunasta. Idästä.
141089	Saarentaka Linnanmäki	761010007	Kuvan keskivaiheilla 1988 tarkastuksen löytöpaikka. Löydöt 2006 sen oikealta puolelta. Vasemmalla tie vedenottamolle, oikealla kuoritulle alueelle. Koillisesta
141090	Vassi	1000007003	Etualalla pellossa asuinpaikkalöytöjä. Taustalla Hossinoja ja Helsingintie. Oikealla Vassin torppa. Pohjoisesta.
141091	Vanhalanselkä	761010009	Röykkiö kalliolla. Kaakosta.
141092	Lahti 1	761010010	Latomus? kivikossa. Idästä.
141093	Lahti 3	761000004	Kivet kallion juuressa Mäntymäen luoteispäässä. Lännestä.
141094	Uusimäki 1	761010012	Raivausröykkiö vanhan pellon reunassa. Taustalla Uusimäen peltoaukea. Kaakosta.
141095	Uusimäki 2	1000006995	Asuinpaikkalöytöjä pellostä ojan molemmin puolin. Ladon läheltä kivikirves KM 21284. Ylempänä peltotilkku, jonka vasemmasta nurkasta kivikirves KM 21285. Kaakosta.
141096	Lahti 2	761010011	Röykkiö tasanteella metsässä. Idästä.
141097	Nummi-Jakanen	1000007013	Kvartsilöytöpaikka pellossa. Taustalla Pitkäjärvi ja campingalue. Koillisesta.
141098	Huhdanmäki 1	761010013	Röykkiö kalliolla. Kaakosta.
141099	Huhdanmäki 2	1000006994	Röykkiö kalliolla. Lännestä.
141100	Huhdanmäki 2	1000006994	Röykkiö kalliolla. Kaakosta.
141101	Äyräsnummi	1000007007	Lähinnä maantietä oleva tervahauta Ämyrinharjulla metsätien pohjoisreunassa. Kaakosta.
141102	Kirkkomäki	761010004	Asuinpaikka entisen pellon istutuskoivikossa hautausmaan länsipuolella. Taustalla Painioon laskeva Hossinoja. Kaakosta.
141103	Häntä	1000007006	Asuinpaikkalöytöjä kuvan keskellä notkon takana erottuvalla kohoumalla. Oikealla Oinasjärvi. Koillisesta.
141104	Jakkula Linnanmäki	761000003	Linnanmäki. Oikealla Oinasjärvi. Pohjoisesta.
141105	Kärki	1000007005	Asuinpaikkalöytöjä pellostä kuvan keskellä näkyvän niemen kärjestä. Oikealla

			Jakkulantie. Kaakosta.
141106	Hamppulanpelto	1000007004	Asuinpaikkalöytöjä takana kuvan keskellä näkyvältä peltoterassilta, ladon edustalta. Keskellä notkossa Lemponsuosta Oinasjärveen virranneen puron uoma. Kuva otettu Kalliolasta. Lounaasta.
141107	Kirkkopelto	761010005	Asuinpaikka ja sen pohjoispuolelle 2000-luvulla tehty rakennus. Kasvimaasta löytyi kaksi kvartsia (ei otettu talteen). Lounaasta.
141108	Saarentaka Linnanmäki	761010007	Linnamäen pohjoisreunaa. Tarkastuksessa 1988 ja inventoinnissa 2006 todettu löytöalue kuvan keskellä tasanteella. Vasemmalla tie vedenottamolle. Koillisesta.
141109	Saarentaka Linnanmäki	761010007	Linnamäen pohjoisreunaa. Tarkastuksessa 1988 ja inventoinnissa 2006 todettu löytöalue tasanteella. Takana tonttialue. Itäkoillisesta
141110	Saarentaka Linnanmäki	761010007	Linnamäen pohjoisreunaa. Tarkastuksessa 1988 ja inventoinnissa 2006 todettu löytöalueen nuolin rajattuna tasanteella. Takana tonttialue. Itäkoillisesta.
141111	Pyysmäki	1000007026	Löytöpaikka KM 19655 takana erottuvan peltosaarekkeen oikeassa reunassa näkyvän pienemmän saarekkeen kohdalla. Keskellä Mustjoki. Koillisesta.
141112	Purola Maaniitty	1000006996	Asuinpaikkalöytöjä ojan oikealla puolella näkyvän matalan kohouman (sähkötolppa) kohdalla. Etualalla aiempi löytöpaikka KM 28616. Kaakosta.
141113	Riihikankare	1000006993	Löytöpaikka KM 21287 kuvan keskellä peltokohouman päällä metsikön reunassa, vanhan torpan kohdalla. Lännestä.
141114	Torkkomäki	1000006999	Asuinpaikka pellossa. Inventointilöydöt oikealla kuusen vasemmalta puolelta matalan kallion reunasta. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.
141115	Torkkomäki	1000006999	Asuinpaikka peltoterassilla. Inventointilöydöt saatu talteen oikealla näkyvän niemekkeen vasemmalta puolelta. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Pohjoiskoillisesta.
141116	Mäntylä	1000007000	Asuinpaikka pellossa Hossinojan varressa, kuvan keskellä erottuvalla vaaleammalla alueella. Itäkoillisesta.
141117	Mäntylä	1000007000	Asuinpaikka pellossa Hossinojan varressa, kuvan keskellä erottuvalla vaaleammalla alueella. Itäkoillisesta.
141118	Lukkari 1 ja 2	1000007001-1000007002	Asuinpaikka pellossa. Oikealla Hossinoja ja Naaransuo. Luoteesta.
141119	Lukkari (taustalla)	1000007002	Hossinojaa. Taustalla Naaransuo. Takana Lukkarin pelto. Lännestä.
141120	Arimajärvi	761010008	Tutkitun (1980) röykkiön jäännökset kalliolla. Taustalla Arimajärvi. Eteläkaakosta.

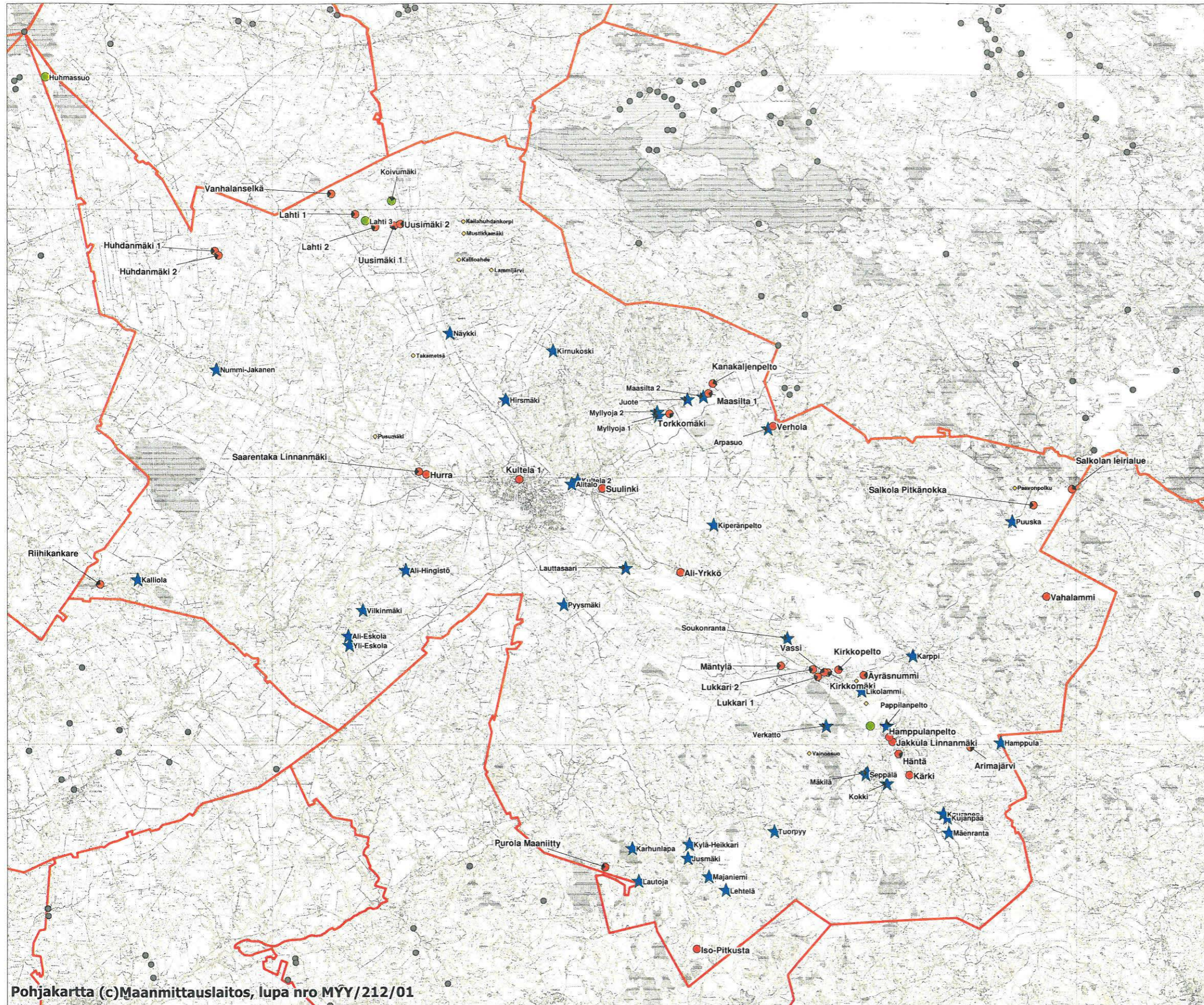
DIALUETTELO

Kuvat Sirkka-Liisa Seppälä
58874–58884

Nro	Kohdenimi	Mjreki	Kuvaus
58874	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä pellossa. Tihein keskittymä kallion oikeassa reunassa. Etualalla Härkätie. Etelästä.
58875	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä taustalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Etualalla Härkätie. Lounaasta.
58876	Kanakaljen pelto	761010003	Asuinpaikkalöytöjä vasemmalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Taustalla Härkätie ja Pajulanjokilaaksoa. Länsiluoteesta.
58877	Saarentaka Linnanmäki	761010007	Linnamäen pohjoisreunaa. Tarkastuksessa 1988 ja inventonniissa 2006 todettu löytöalueen tasanteella. Takana tonttialue. Itäkoillisesta
58878	Purola Maaniitty	1000006996	Asuinpaikkalöytöjä ojan oikealla puolella näkyvän matalan kohouman (sähkötolppa) kohdalta. Etualalla aiempi löytöpaikka KM 28616. Kaakosta.
58879	Torkkomäki	1000006999	Torkkomäen pellostä löytyneitä kvartseja päärakennuksen portailla.
58880	Torkkomäki	1000006999	Asuinpaikka pellossa. Inventointilöydöt oikealla kuusen vasemmalta puolelta matalan kallion reunasta. Lännestä.
58881	Lukkari 1 ja 2 (taustalla)	1000007001- 1000007002	Hossinojaa. Taustalla Naaransuo. Takana Lukkarin pelto. Lännestä.
58882	Vassi	1000007003	Etualalla pellossa asuinpaikkalöytöjä. Taustalla Hossinoja ja Helsingintie. Oikealla Vassin torppa. Pohjoisesta.
58883	Maasilta 1	1000007009	Asuinpaikka peltokohoumalla ladon vasemmalla puolella. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.
58884	Maasilta 1 ja 2	1000007009,1000007019	Asuinpaikka peltokohoumalla ladon vasemmalla puolella. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Kuvattu lounaiselta löytöpaikalta Maasilta 2. Lännestä

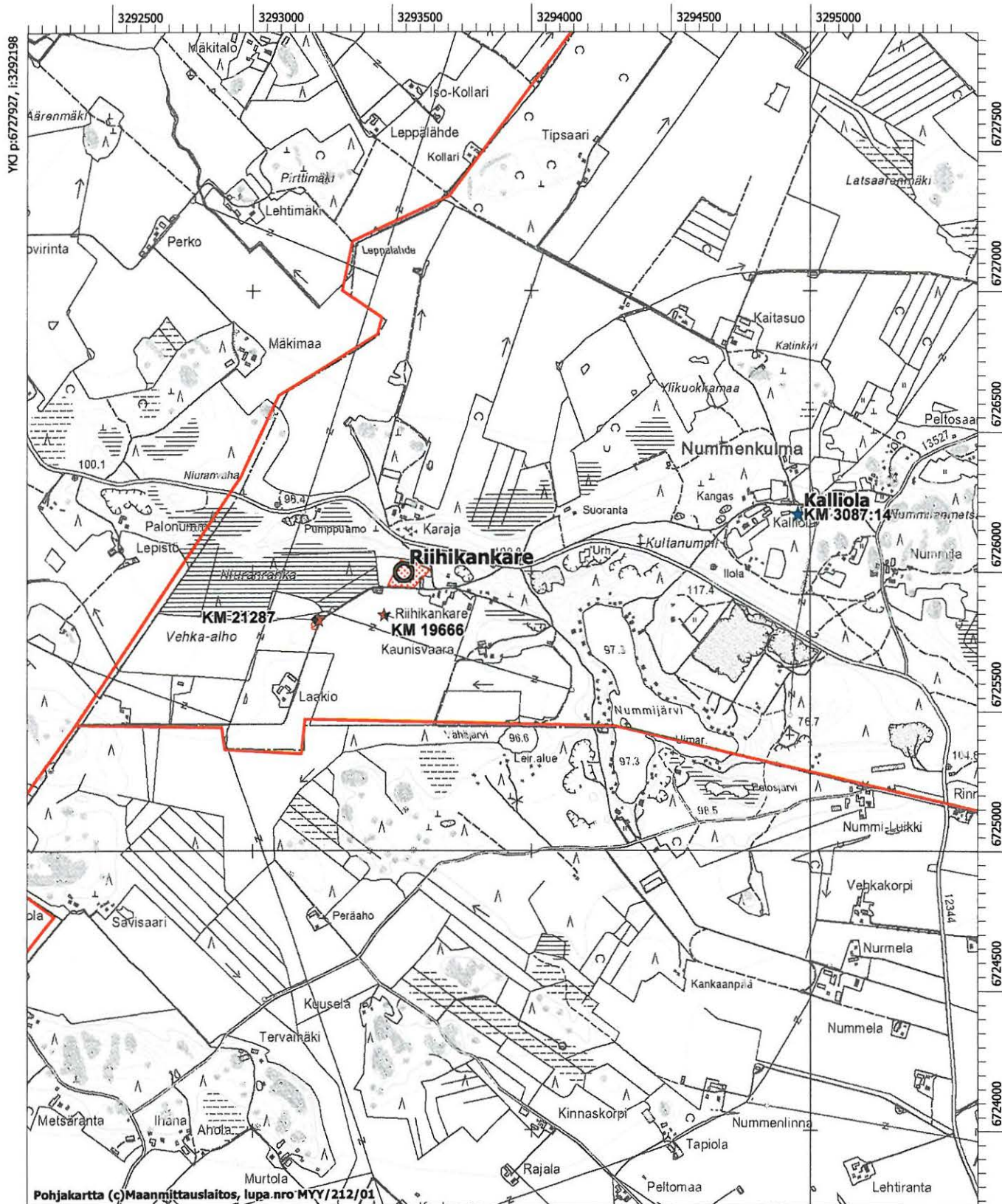
- tarkastettu alue
- kohde

- kiinteä muinaisjäännös
- ▨ muinaisjäännöksen aluerajaus
- mahdollinen muinaisjäännös
- ★ irtolöytö
- ◆ muu kohde
- kiinteät muinaisjäännökset muinaisjäännösrekisteri tammikuu 2007

Riihikankare, 1000006993, asuinpaikat, kivikautinen

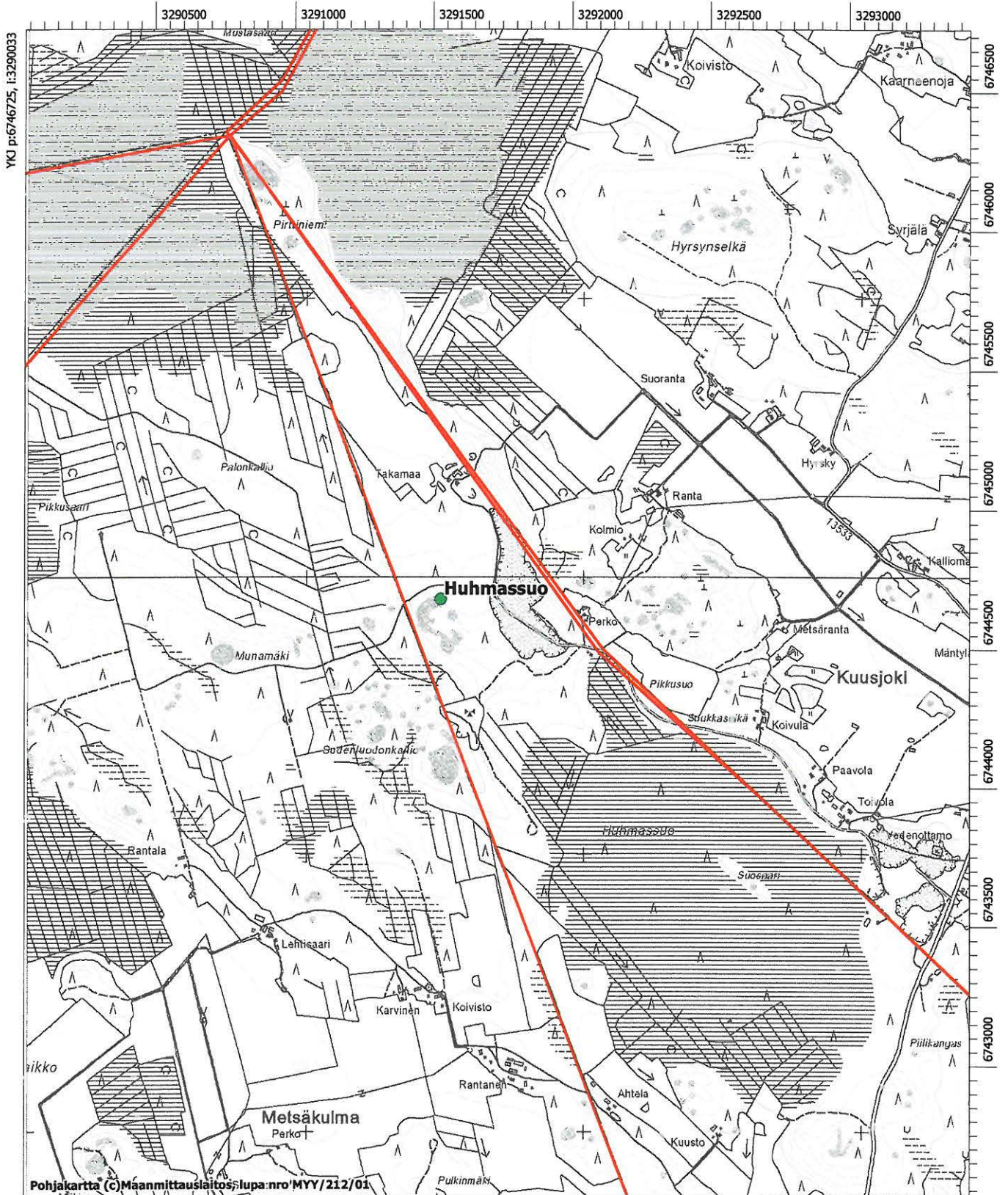
Kalliola, 1000007043, löytöpaikat, kivikautinen

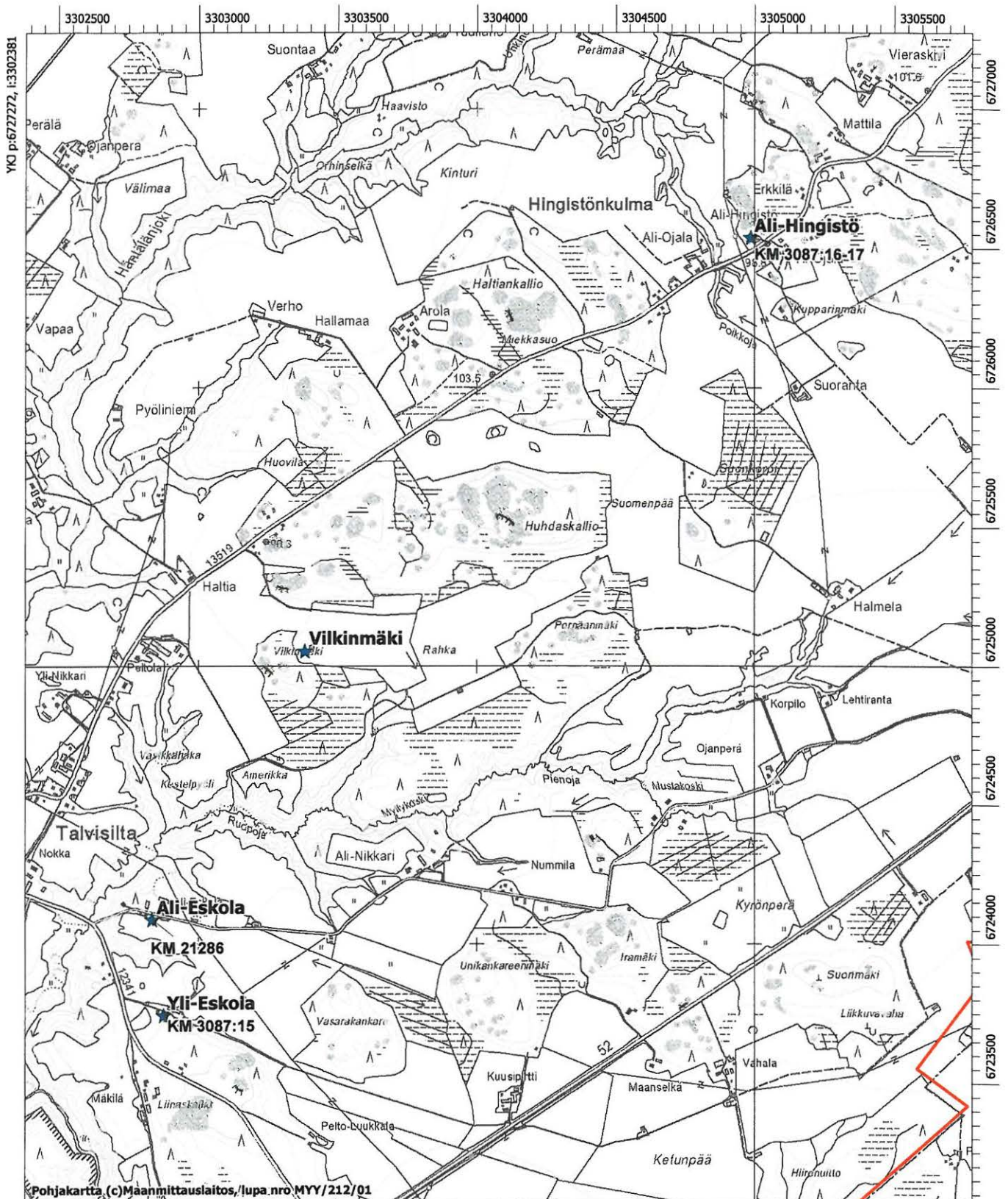
YKJ p:6727927, i:3292198

6727500
6727000
6726500
6726000
6725500
6725000
6724500
6724000

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos, lupa.nro MYV/212/01

Yli-Eskola, 1 000 007 021, löytöpaikat, kivikautinen
 Ali-Eskola, 1 000 007 022, löytöpaikat, kivikautinen
 Ali-Hingistö, 1 000 007 023, löytöpaikat, kivikautinen
 Vilkinmäki, 1 000 007 012, löytöpaikat, kivikautinen

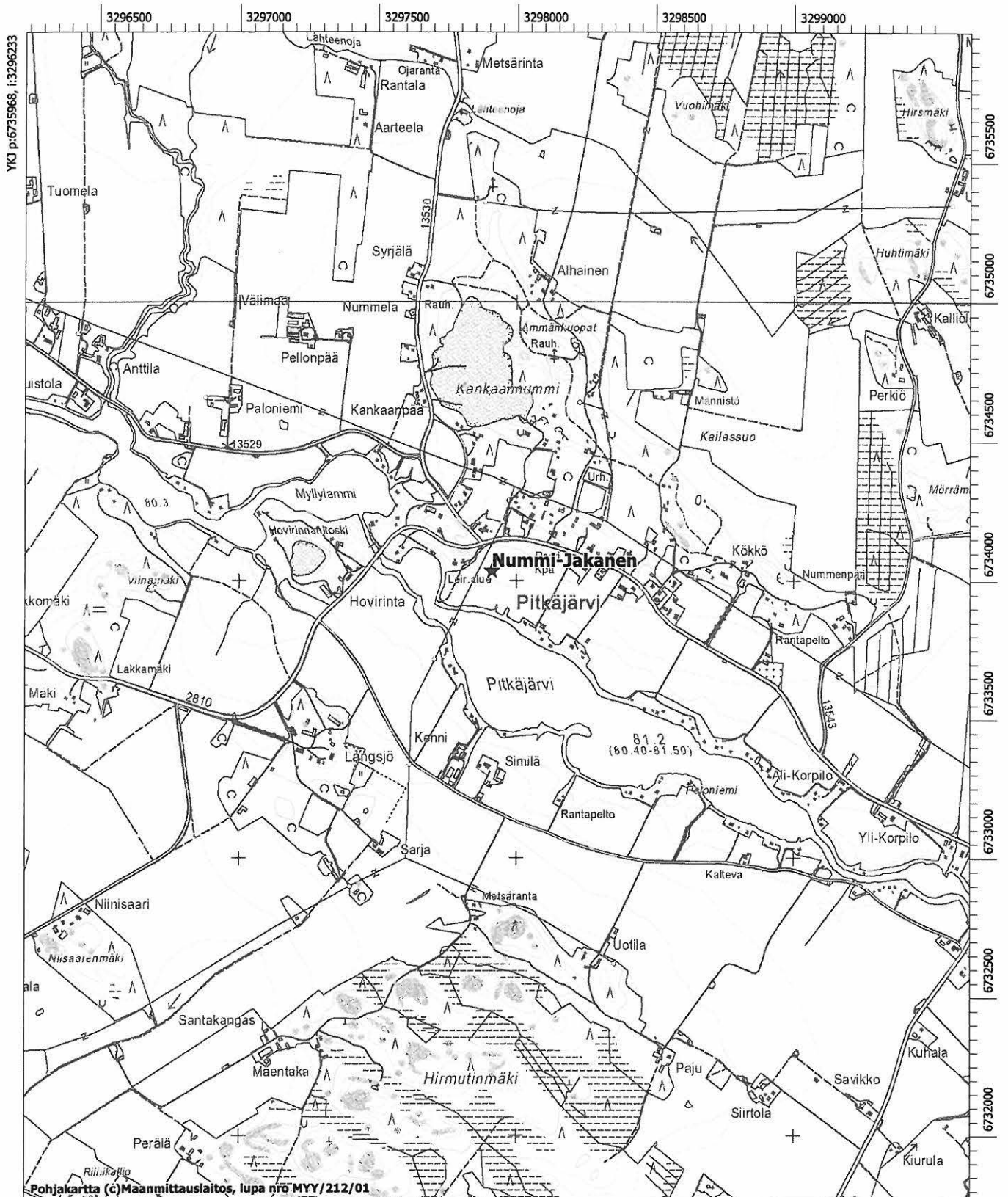
Pohjakartta (c) Maanmittauslaitos, lupa.nro MYY/212/01

MK 1:20000

YKJ p:6723073, i:3305781

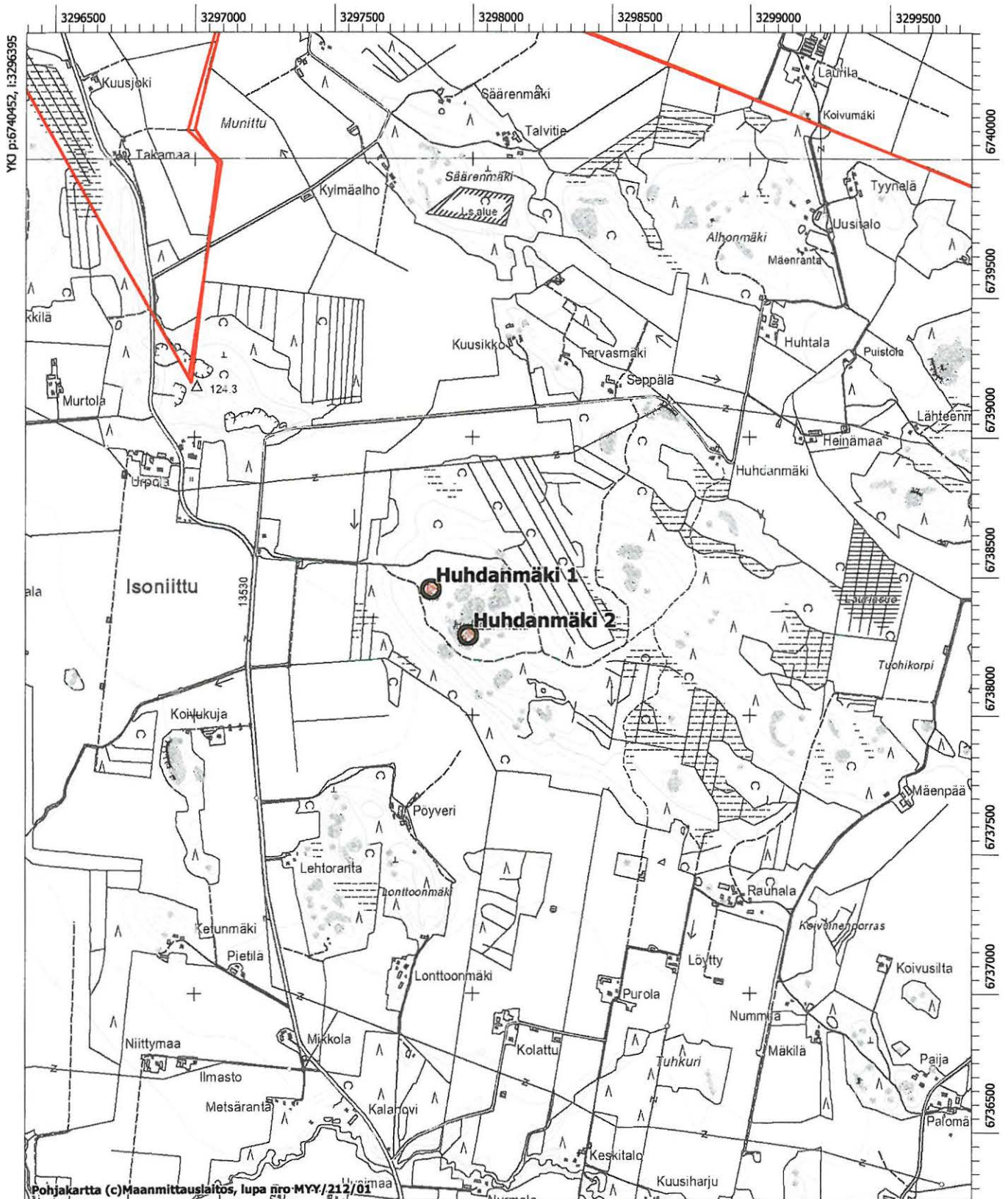

Nummi-Jakanen, 1 000 007 013, löytöpaikat, kivikautinen?

Huhdanmäki 1, 761 010 013, röykkiöt, ajoittamaton

Huhdanmäki 2, 1 000 006 994, röykkiöt, ajoittamaton

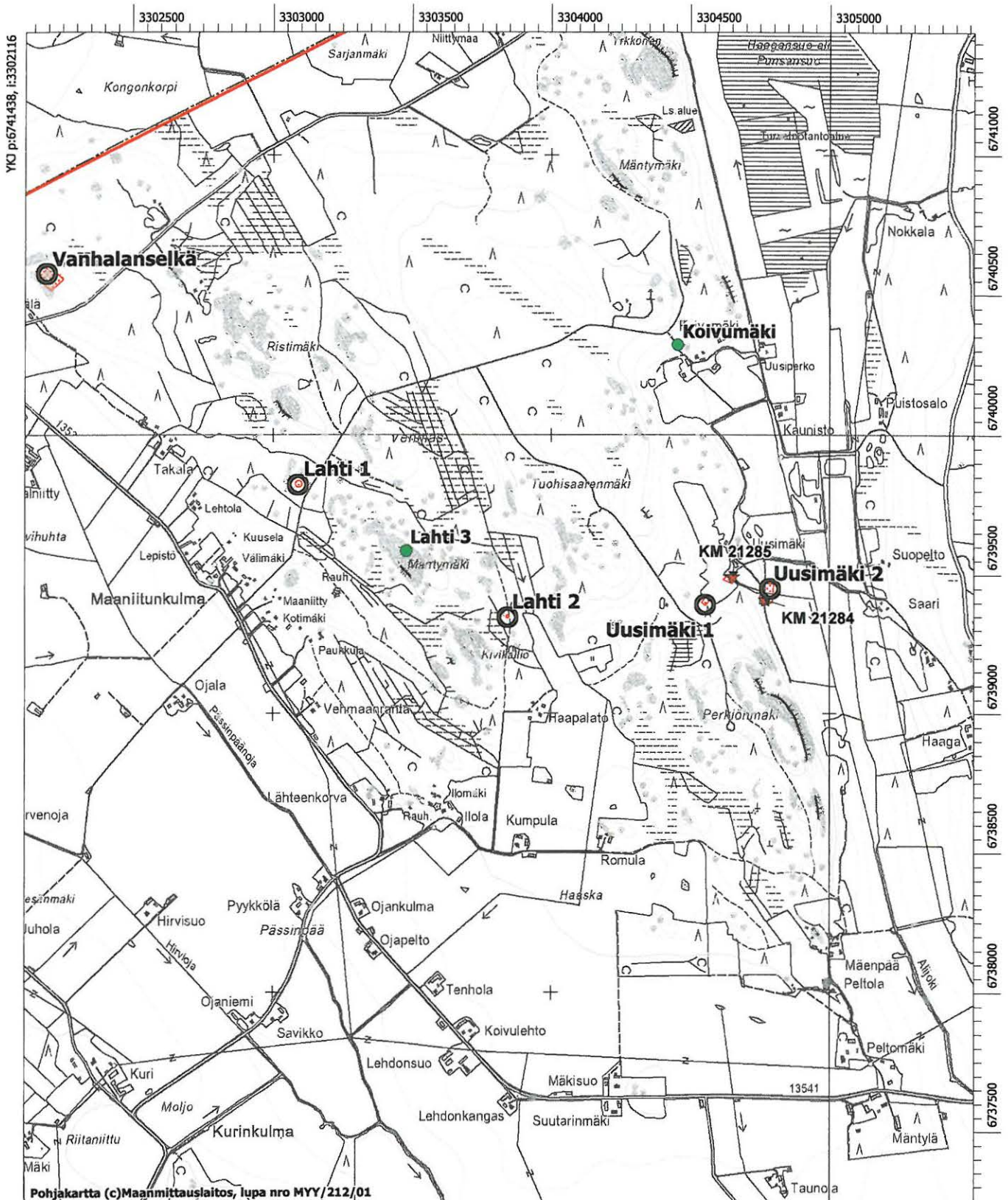
Vanhalanselkä, 761 010 009, rökkiöt, ajoittamaton

Lahti 1-3, 761 010 010-761 010 011, 761 000 004, rökkiöt, ajoittamaton

Koivumäki, 761 010 002, rökkiöt, ajoittamaton, tuhoutunut

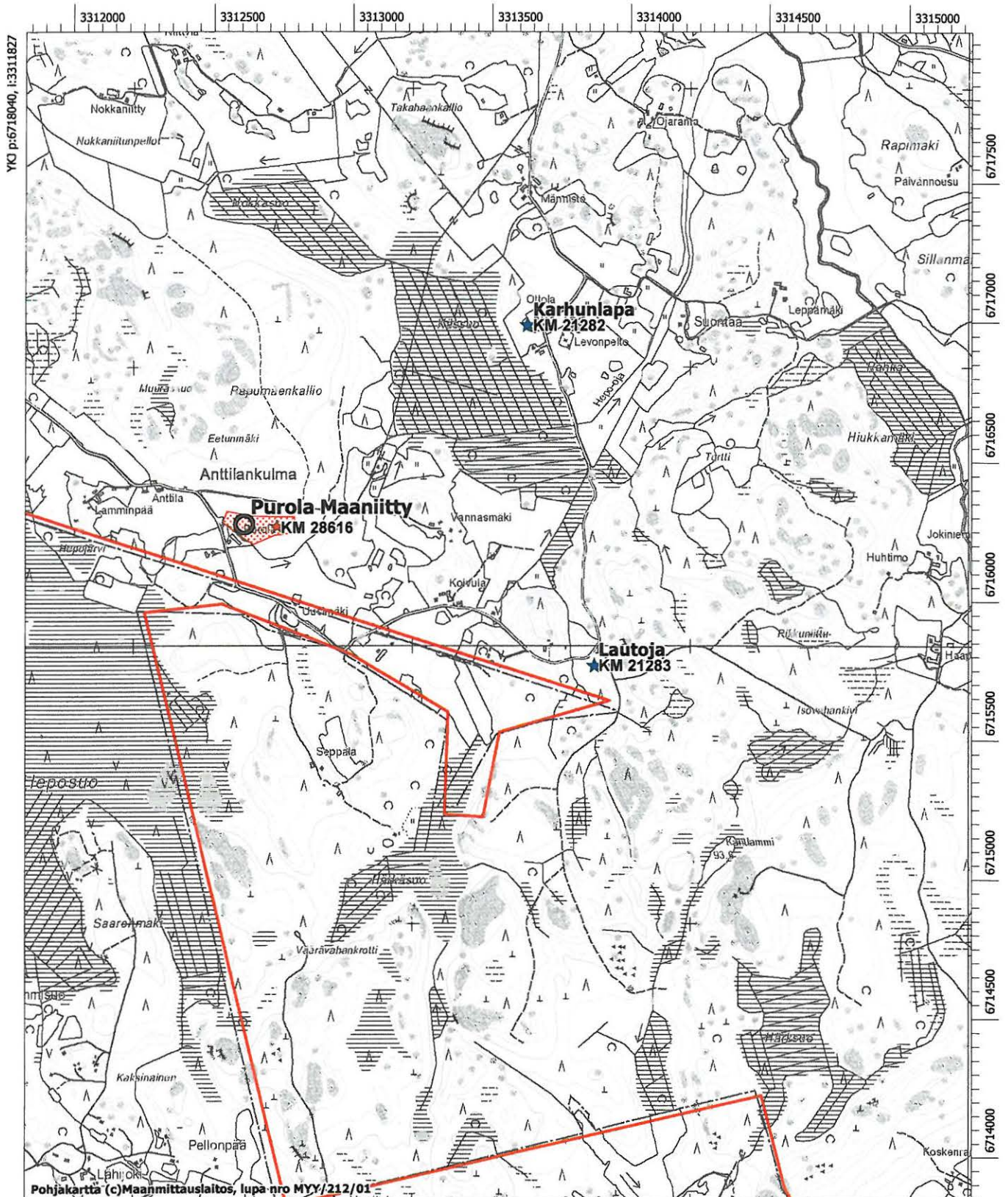
Uusimäki 1, 761 010 012, rökkiöt, ajoittamaton

Uusimäki 2, asuinpaikat, kivikautinen

Pohjakartta (c)Maanmittauslaitos, lupa nro MYY/212/01

Purola, Maaniitty, 1 000 006 996, asuinpaikat, kivikautinen
 Karhunlapa, 1 000 007 024, löytöpaikat, kivikautinen
 Lautoja, 1 000 007 025, löytöpaikat, kivikautinen

Saarentaka Linnanmäki, 761 010 007, asuinpaikat, kivikautinen/muinaislinnat?
Hurra, 761 010 001, asuinpaikat, kivikautinen

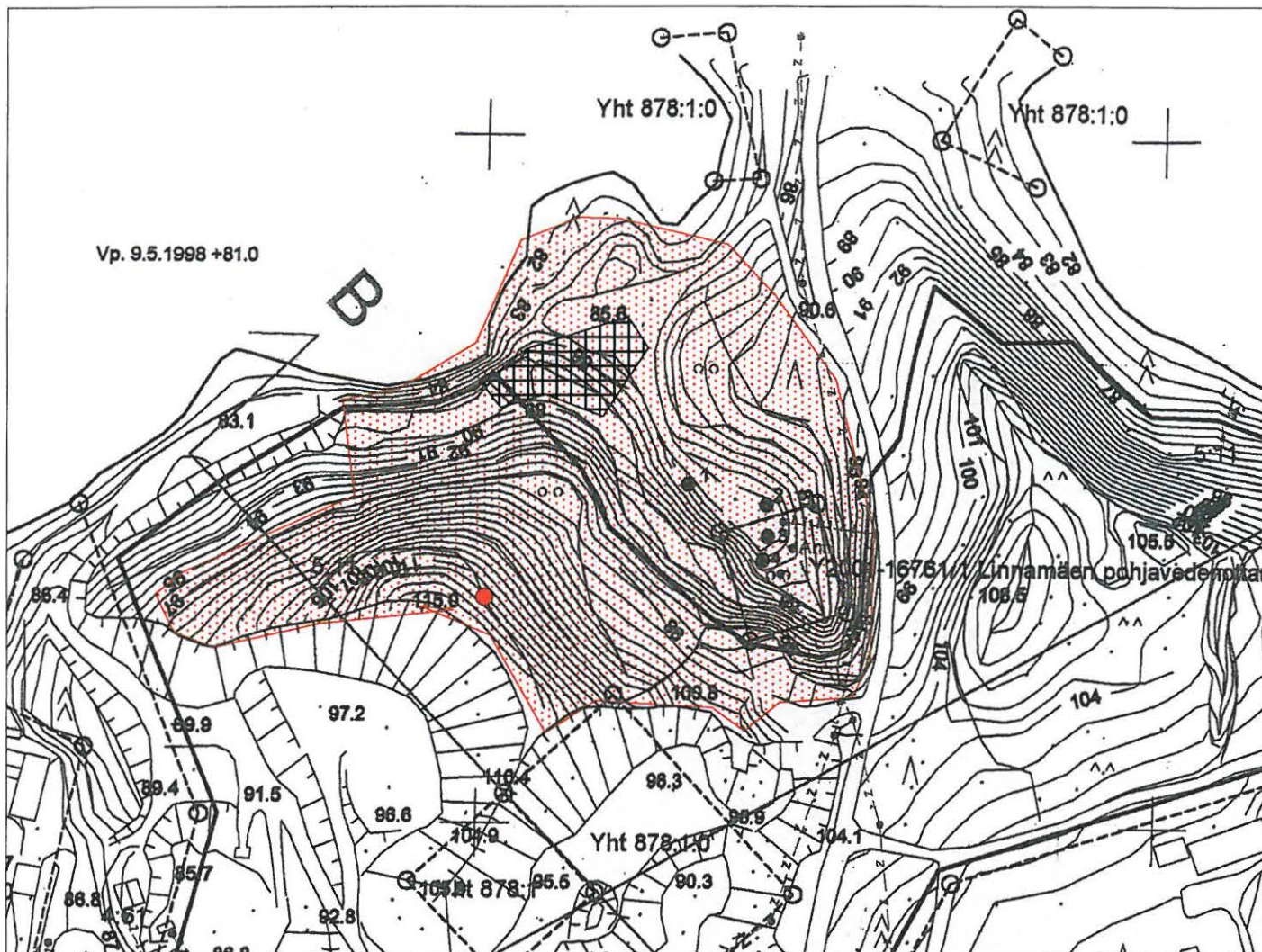
Saarentaka Linnanmäki (761 010 007), asuinpaikat, kivikautinen, muinaislinnat?

muinaisjäännöksen aluerajaus

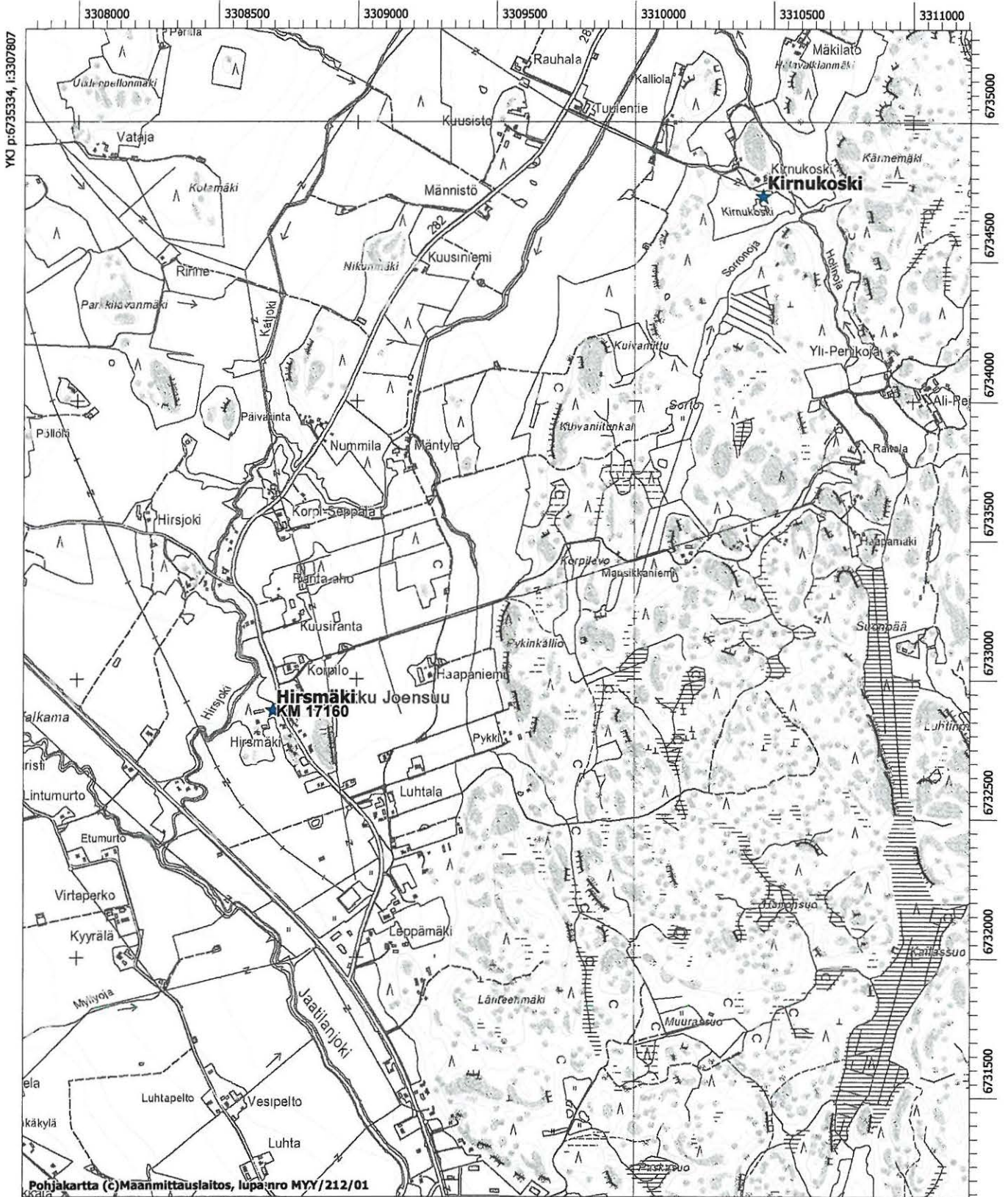

kivikautisia asuinpaikkalöytöjä 1988 ja 2006

1:2000, pohjakartta VP-mittaus Oy, 2002

Hirsmäki, 1 000 007 029, löytöpaikat, rautakautinen
Kirnukoski, 1 000 007 015, löytöpaikat, kivikautinen

Pohjakartta (C) Määntauslaitos, lupa nro MYV/212/01

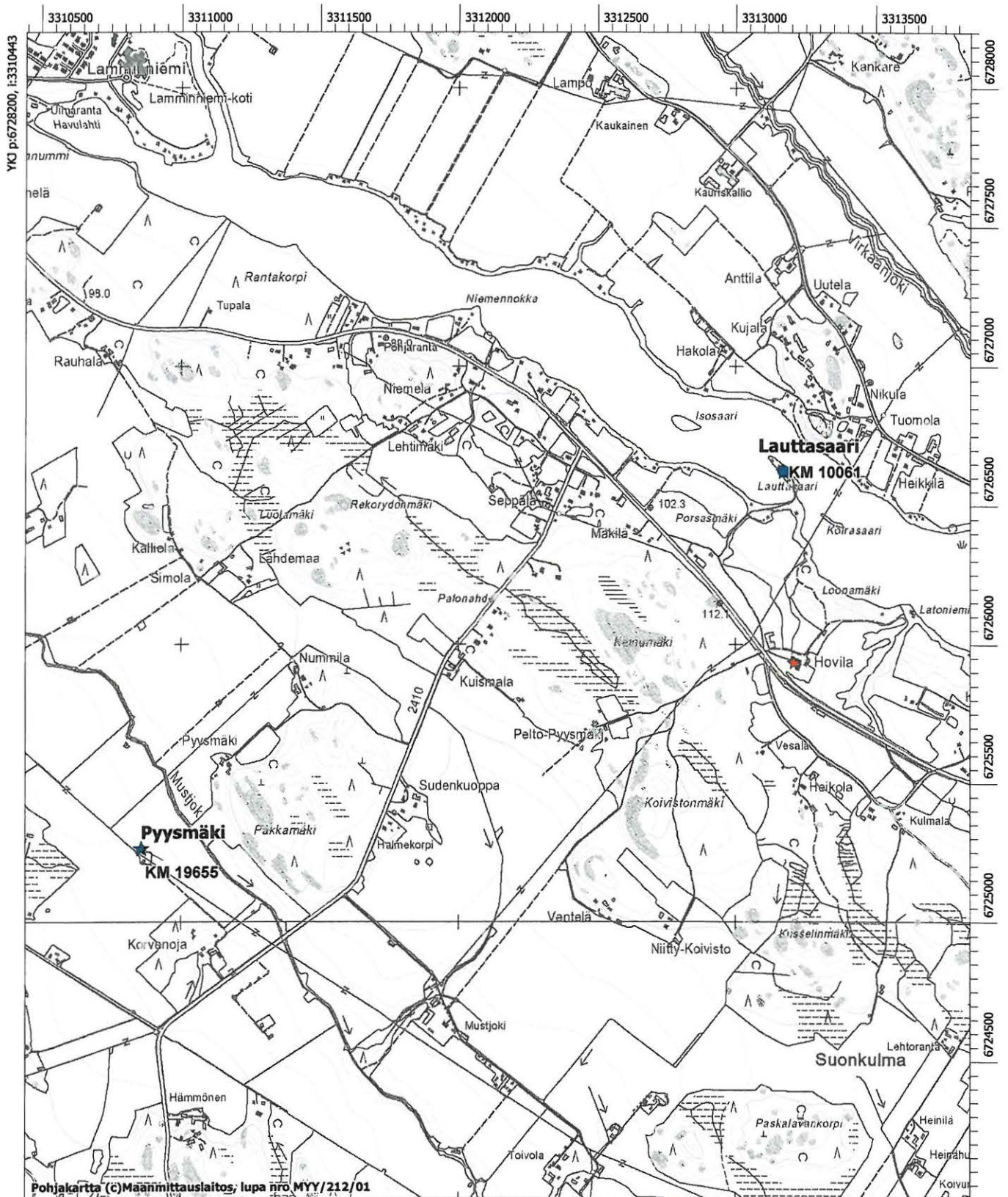
MK 1:20000

YKJ p:6731135, l:3311207

Lauttasaari, 761 040 001, löytöpaikat, rautakautinen

Pyysmäki, 1 000 007 026, löytöpaikat, kivikautinen

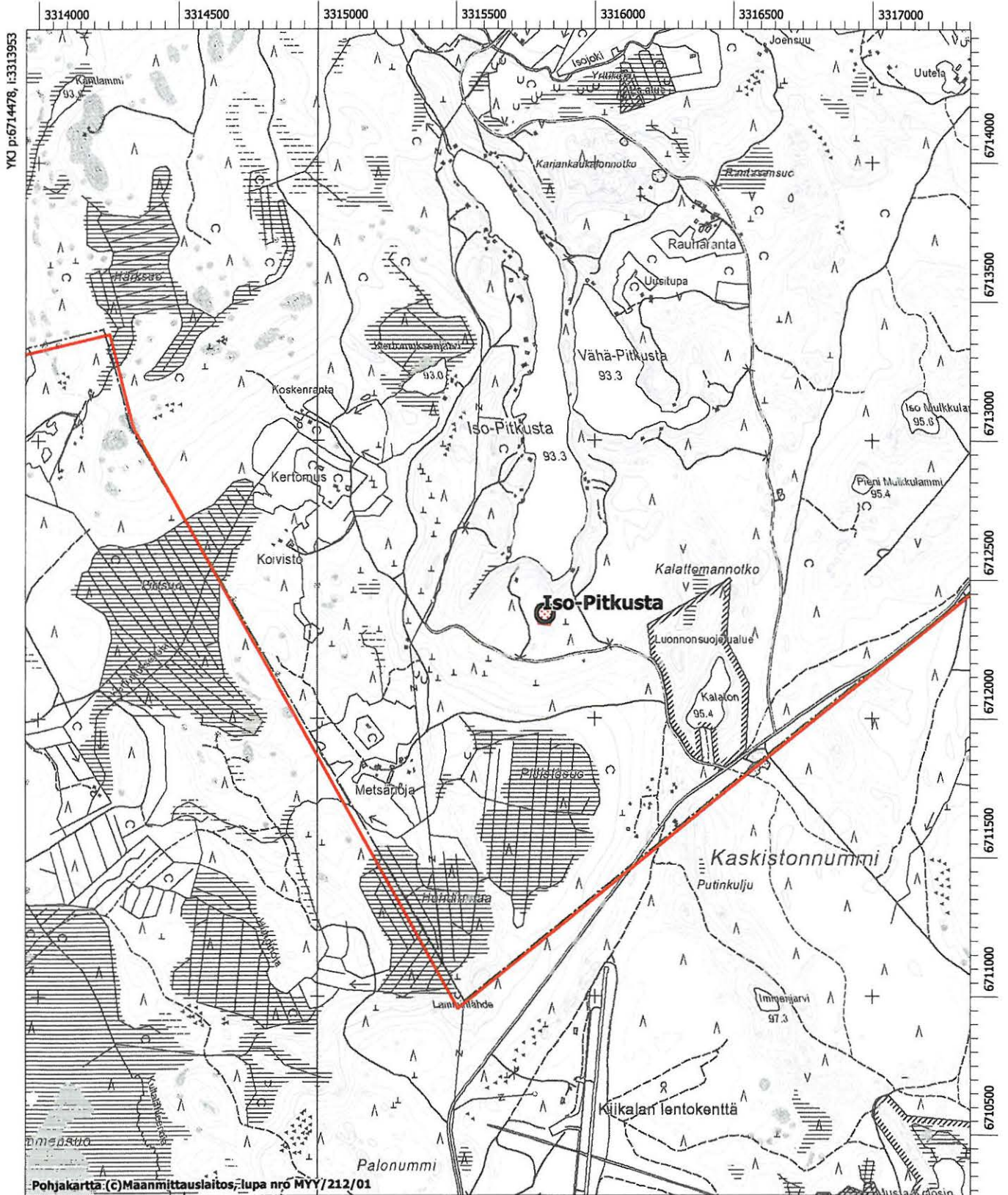
Ihamäki, tarkka löytöpaikka ei tiedossa

Iso-Pitkusta, 1 000 004 203, röykkiöt, ajoittamaton

Kirkkomäki, 761 010 004, asuinpaikat, kivikautinen

Kirkkopelto, 761 010 005, asuinpaikat, kivi- ja tai pronssikautinen

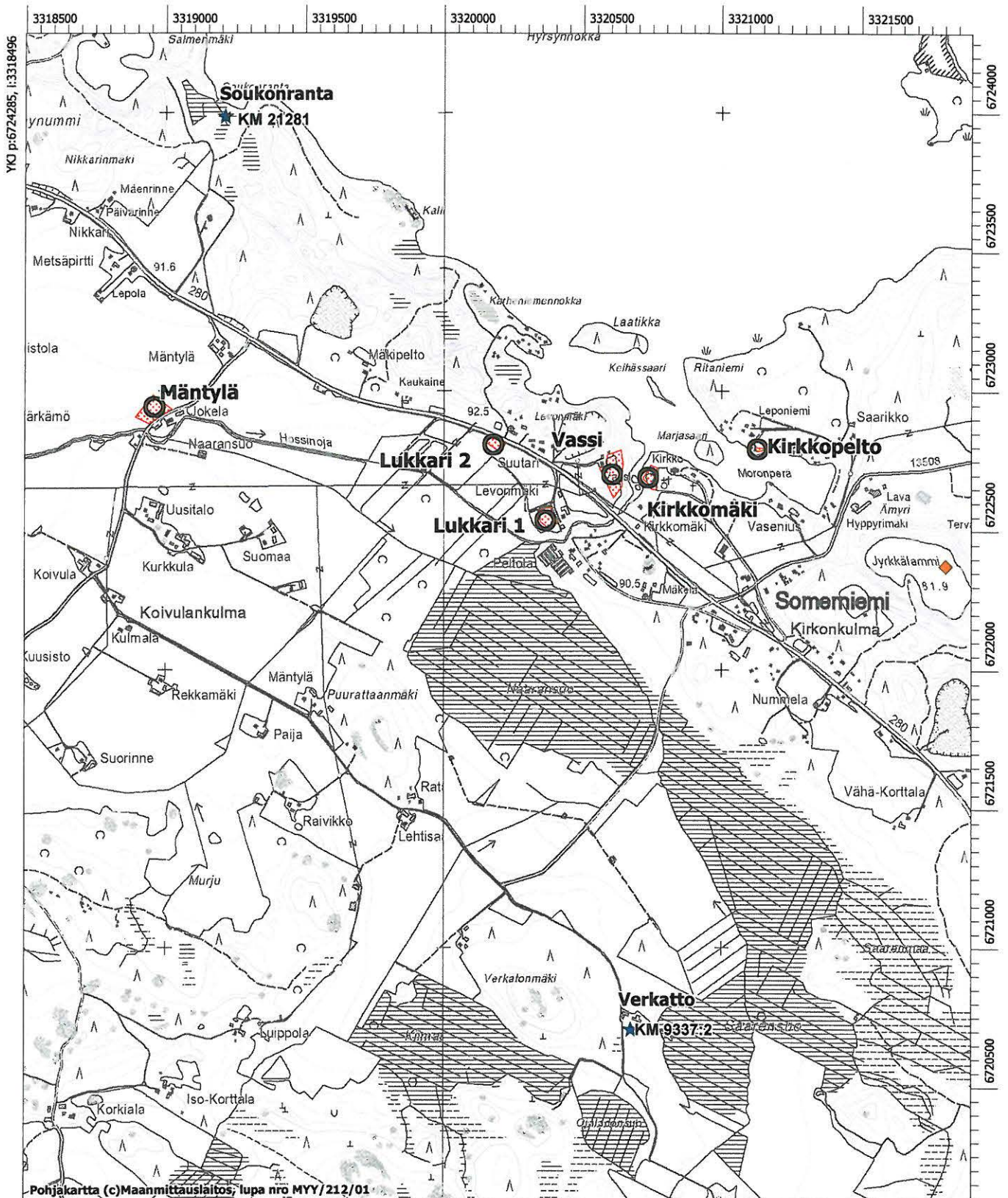
Mäntylä, 1 000 007 000, asuinpaikat, kivikautinen

Lukkari 1 ja 2, 1 000 007 001-1 000 007 002, asuinpaikat, kivikautinen

Vassi, 1 000 007 003, asuinpaikat, kivi- ja tai pronssikautinen

Verkatto, 1 000 007 034, löytöpaikat, kivikautinen

Soukonranta, 1 000 007 035, löytöpaikat, kivikautinen

Sircka-Liisa Seppälä 2006, inventointi

Kärki, 1 000 007 005, asuinpaikat, kivikautinen

Häntä, 1 000 007 006, asuinpaikat, kivikautinen

Jakkula Linnanmäki, 761 000 003, kultti- ja tarinapaikat/kivirakenteet, historiallinen

Hamppulanpelto, 1 000 007 004, asuinpaikat, kivikautinen

Uokkonen, 1 000 007 011, sudenkuopat, historiallinen

Kujanpää, 1 000 007 047, löytöpaikat, kivikautinen

Kauranen, 1 000 007 041, löytöpaikat, kivikautinen

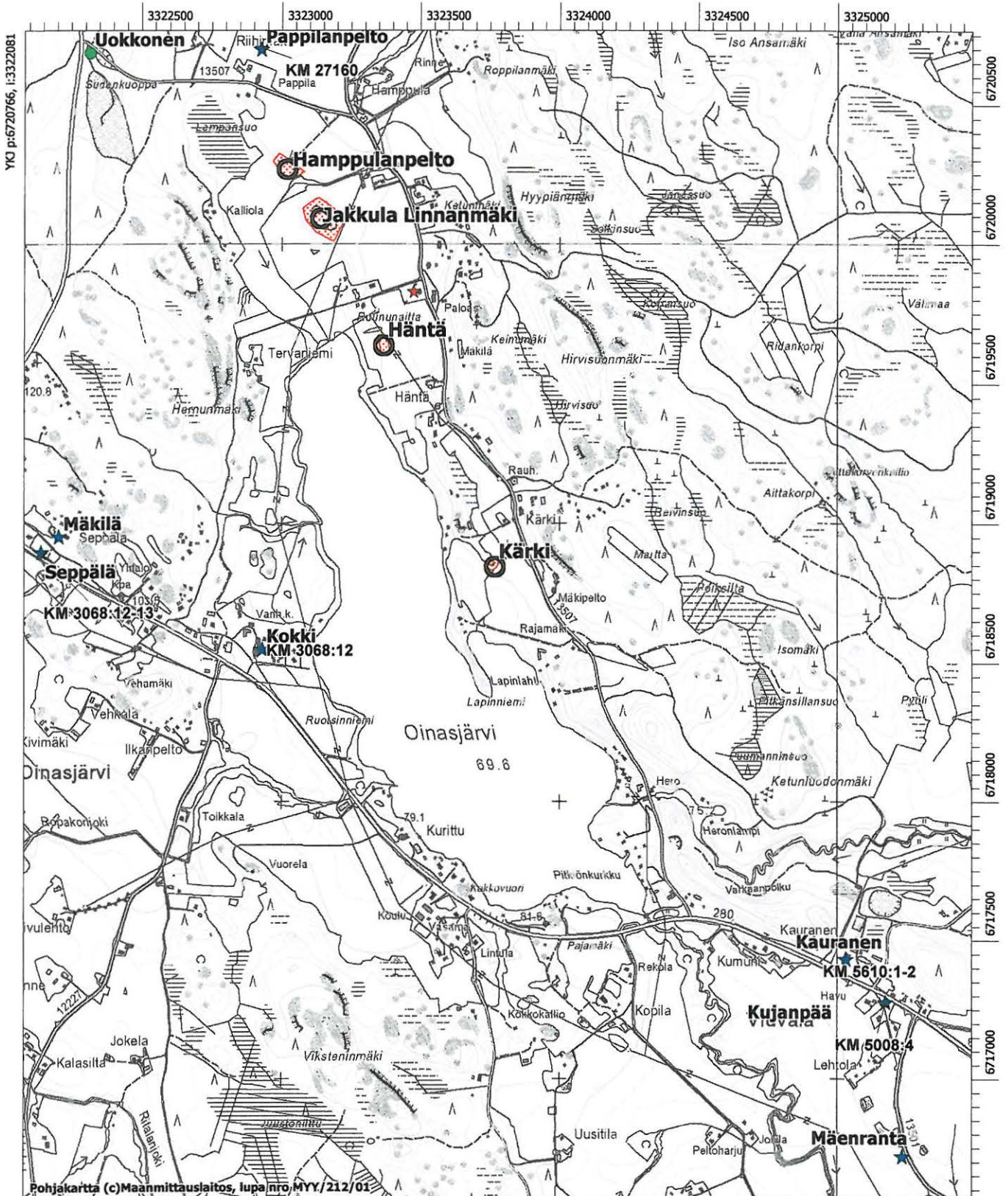
Pappilanpelto, 1 000 007 039, löytöpaikat, kivikautinen

Kokki, 1 000 007 046, löytöpaikat, kivikautinen

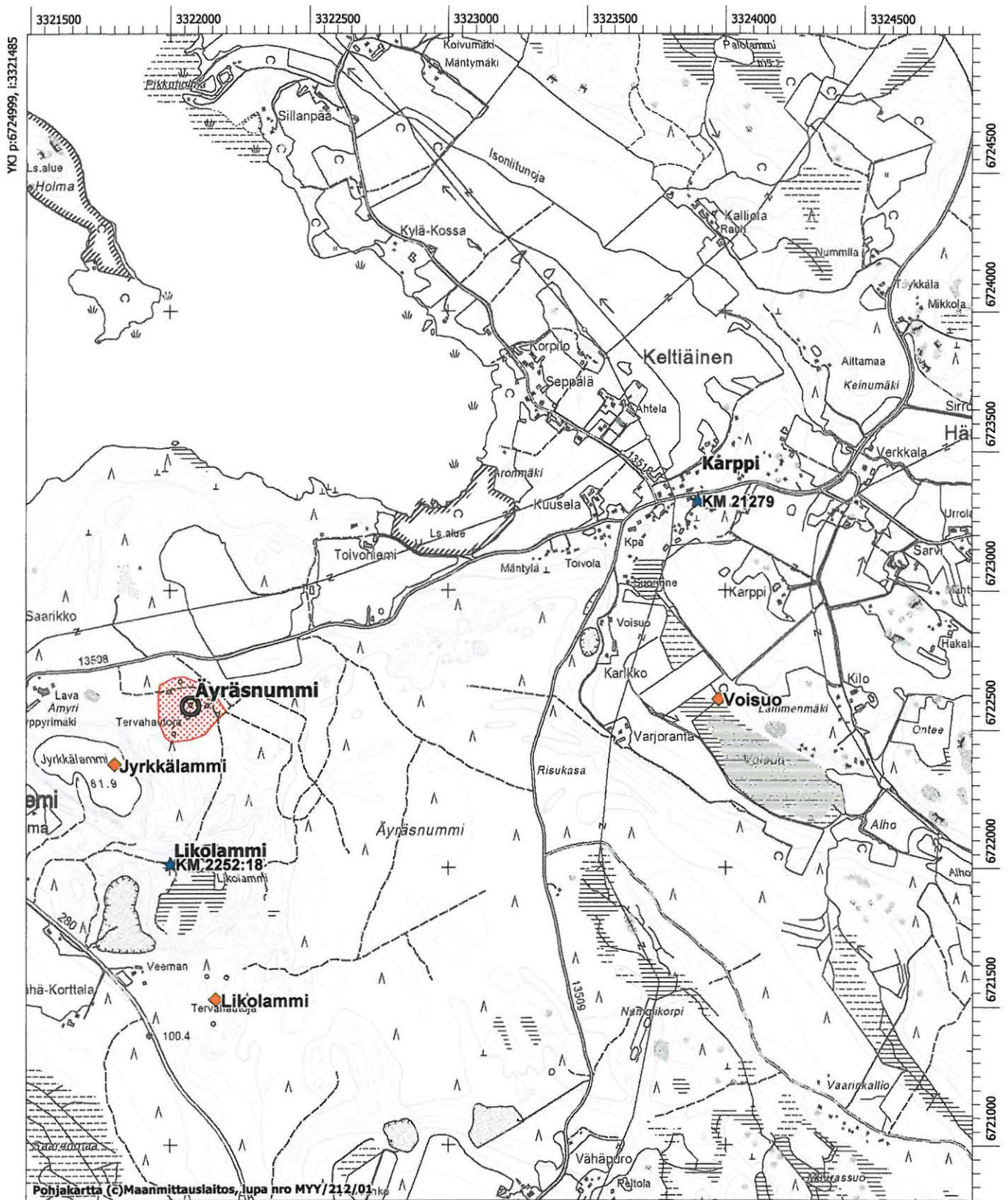
Seppälä, 1 000 007 036, löytöpaikat, kivikautinen

Mäkilä, 1 000 007 037, löytöpaikat, kivikautinen

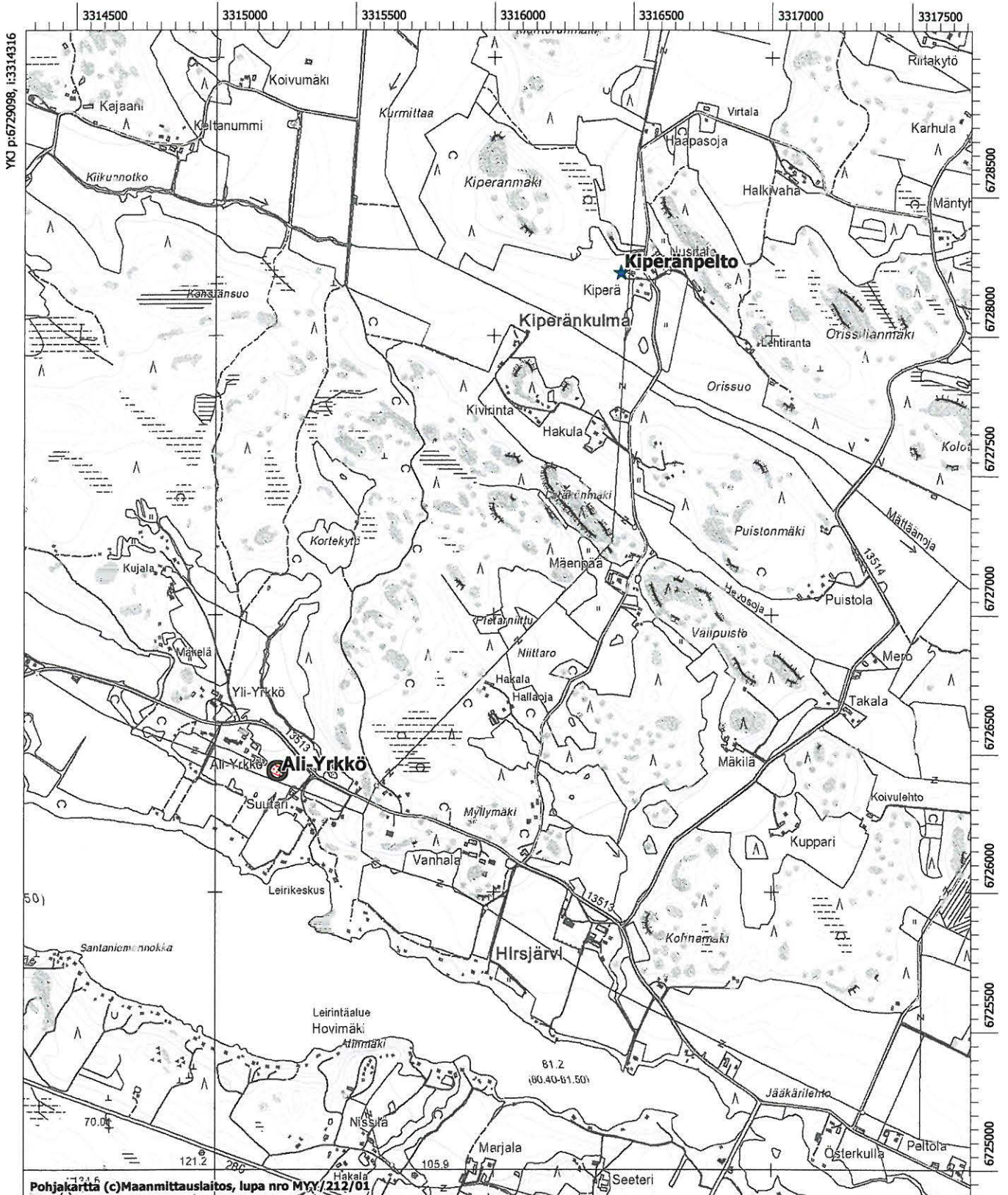
Mäenranta, 1 000 007 020, löytöpaikat, kivikautinen

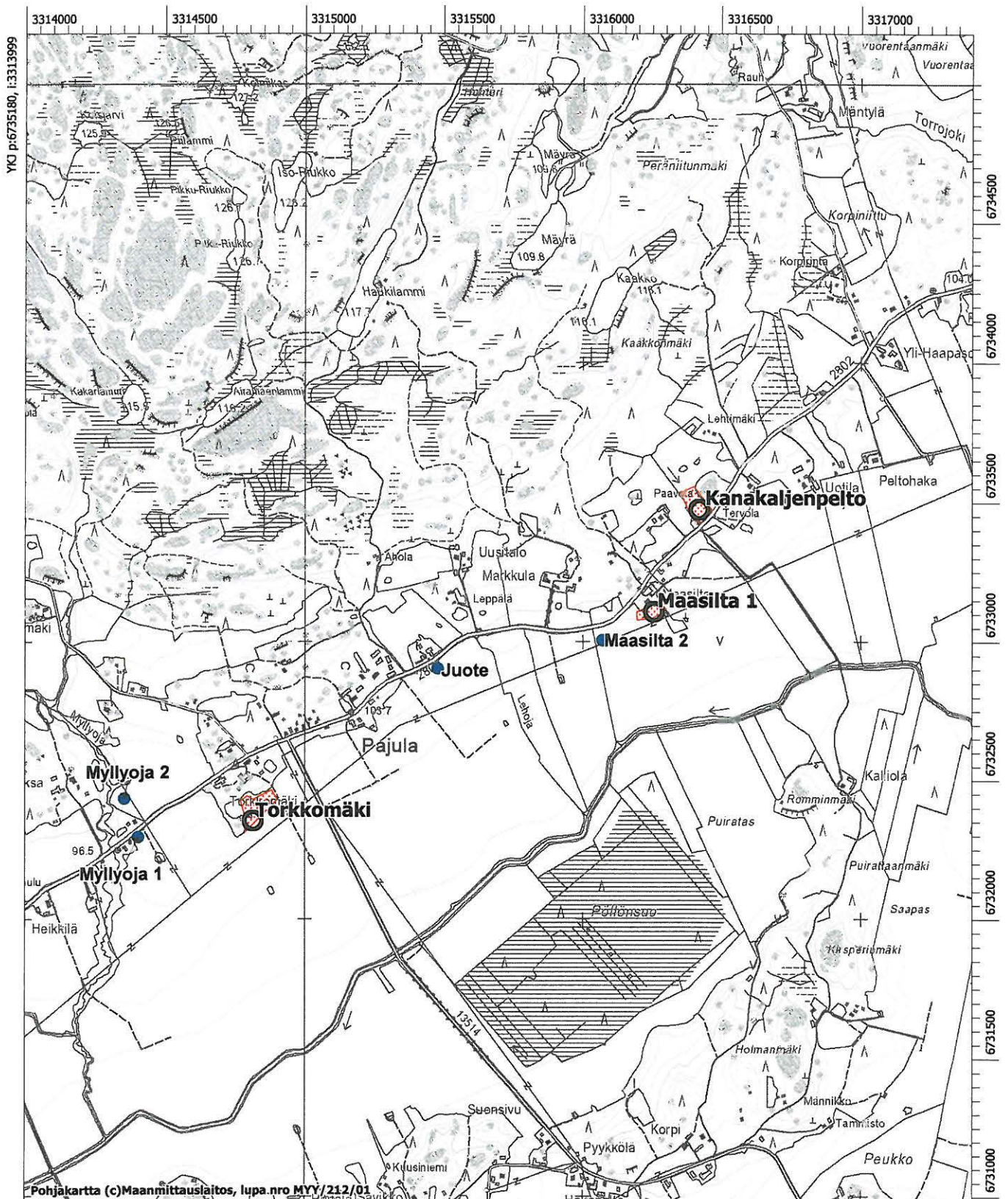
Äyräsnummi, 1 000 007 007, tervahaudat, historiallinen
 Likolammi 1, 1 000 007 038, löytöpaikat, kivikautinen
 Karppi, 1 000 007 040, löytöpaikat, kivikautinen
 Likolammi, muut kohteet (tervahaudat?), ei tarkastettu
 Jyrkkälampi, muut kohteet (ruuhet?), ei tarkastettu
 Voisuo, muut kohteet (sälekatiska?), ei tarkastettu

Ali-Yrkkö, 1 000 006 997, asuinpaikat, kivikautinen
Kiperänpelto, 1 000 007 018, löytöpaikat, kivikautinen

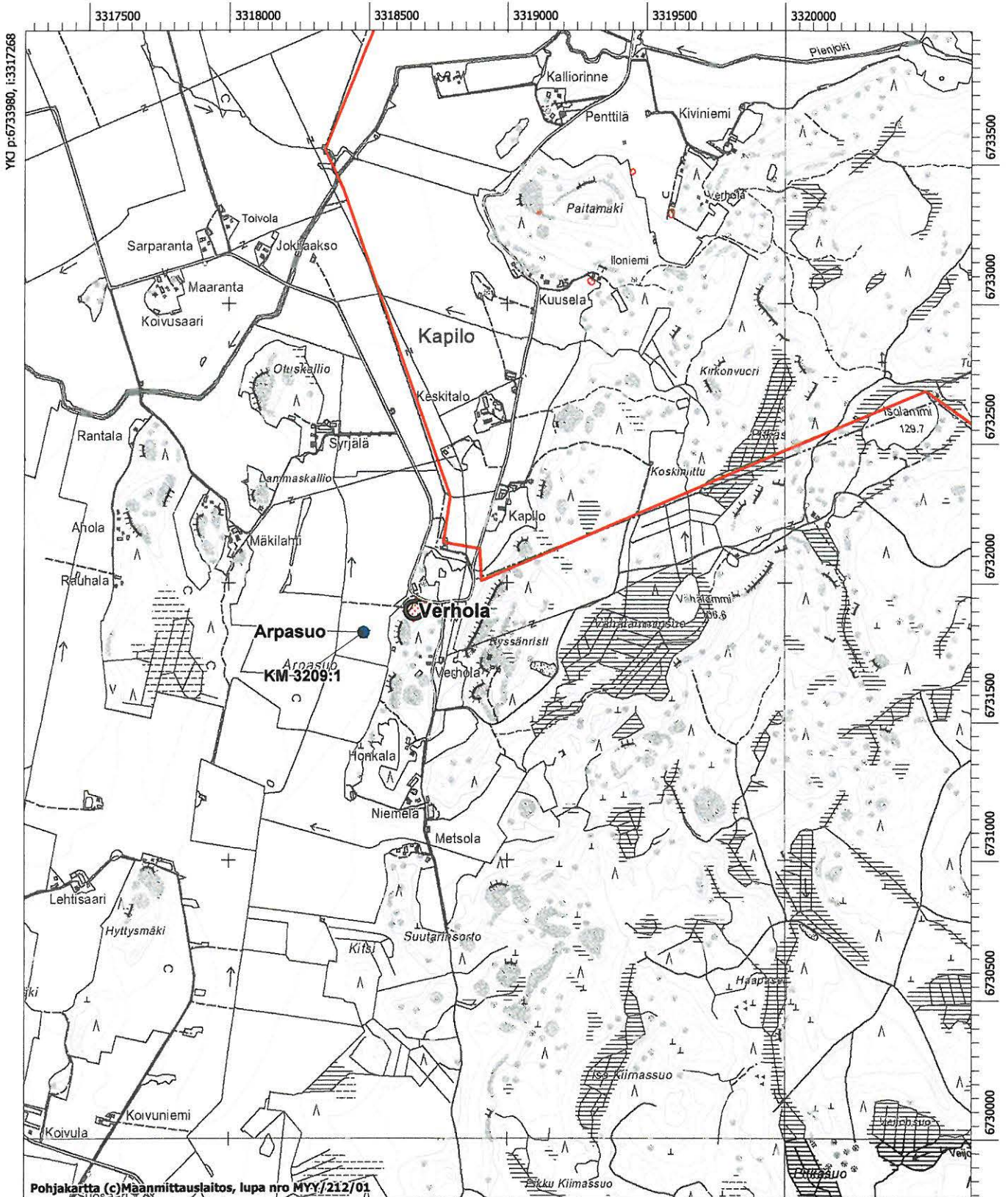

Kanakaljenpelto, 761 010 003, asuinpaikat, kivikautinen
 Torkkomäki, 1 000 006 999, asuinpaikat, kivikautinen
 Maasilta 1, 1 000 007 009, asuinpaikat, kivikautinen
 Myllyoja 1 ja 2, 1 000 007 016-1 000 007 017, löytöpaikat, kivikautinen
 Juote, 1 000 007 014, löytöpaikat, kivikautinen
 Maasilta 2, 1 000 007 019, löytöpaikat, kivikautinen

Verhola, 1 000 007 008, asuinpaikat, kivikautinen
Arpasuo, 1 000 007 048, löytöpaikat, kivikautinen

YKJ p:6733980, i:3317268

6733500

6733000

6732500

6732000

6731500

6731000

6730500

6730000

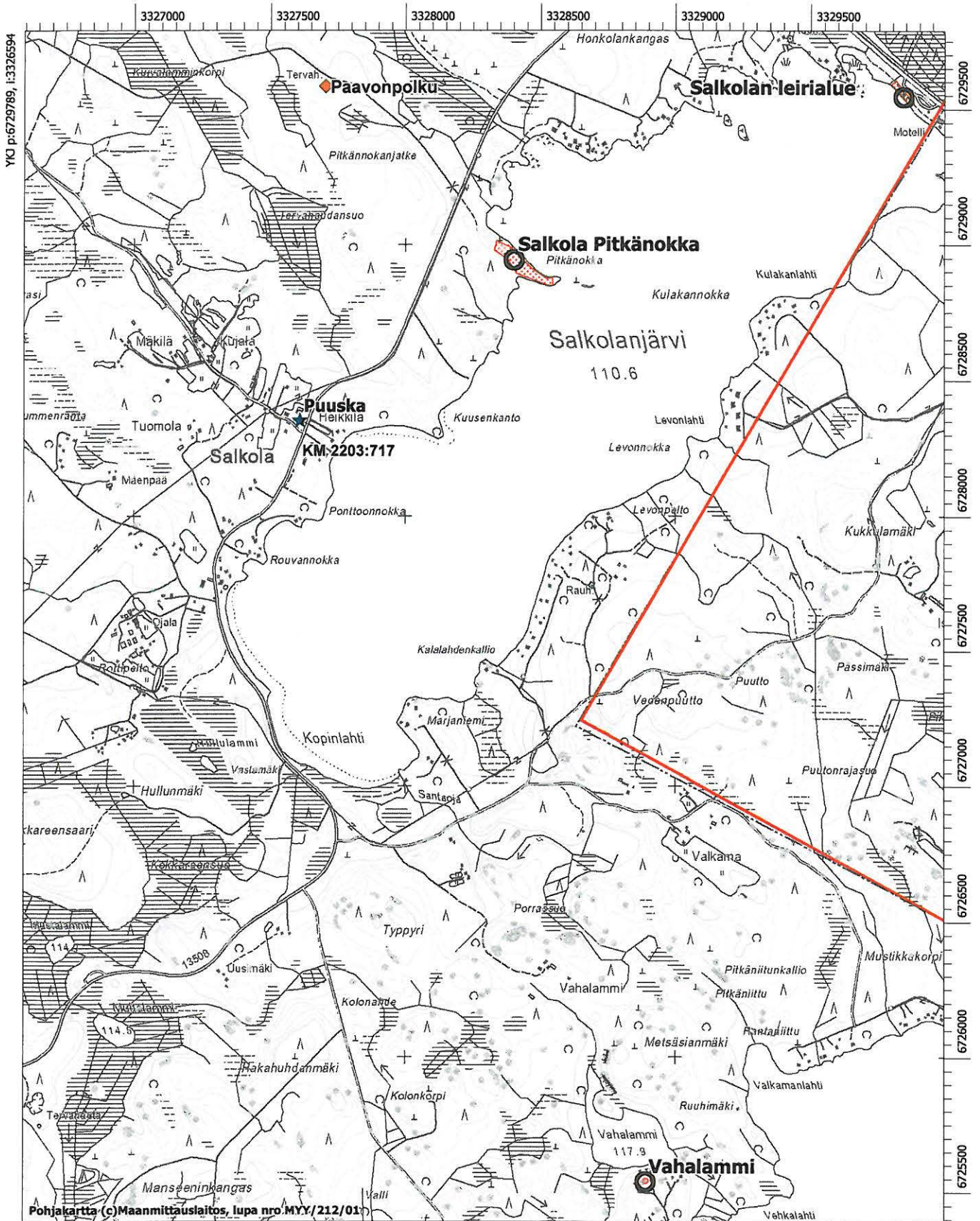
Pohjakartta (c) Maa- ja metsätaloustieteiden tutkimuskeskus, lupa nro MYY/212/01

MK 1:20000

YKJ p:6729781, i:3320668

Salkolan leirialue, 761 010 006, asuinpaikat, kivikautinen
 Salkola Pitkänokka, 1 000 007 010, pyyntikuopat, ajoittamaton
 Vahalampi, 761 000 001, röykkiöt, ajoittamaton
 Puuska, 1 000 007 049, löytöpaikat, kivikautinen, arvio, ei tarkastettu
 Paavonpolku, muut kohteet (tervahauta?), ei tarkastettu

141088

Hurra 76101000. Asuinpaikka nurmipellossa. Löydöt pellon keskivaiheilta. Idästä.

141086

Saarentaka. Saarentaan Linnanmäen itäosan soranottoaluetta Hurran pohjoispuolella. Vasemmalla Hurran navetta. Idästä.

141104

Jakkula Linnanmäki 761000003. Linnanmäki saarekkeessa. Oikeassa rinteessä kiveystä. Oikealla Oinasjärvi. Pohjoisesta.

141087

Hurra 76101000. Asuinpaikka nurmipellossa. Löydöt pellon keskivaiheilta. Takana Saarentaan Linnanmäen itäosan soranottoalue. Etelästä.

141073

Kanakaljenpelto 761010003. Asuinpaikkalöytöjä pellossa. Tihein keskittymä kallion oikeassa reunassa. Etualalla Härkätie. Etelästä.

141074

Kanakaljenpelto 761010003. Asuinpaikkalöytöjä taustalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Etualalla Härkätie.

141075-141076

Kanakaljenpelto 761010003. Asuinpaikkalöytöjä vasemmalla puron takana näkyvässä pellossa. Tihein keskittymä ladon ympärillä kallion reunassa. Taustalla Härkätie ja Pajulanjokilaaksoa. Panoraama. Nelisivuinen oikokirves löytynyt vasemman nuolen kohdalta. Länsiluoteesta.

141102

Kirkkomäki 761010004. Asuinpaikka entisen pellon istutuskoivikossa hautausmaan länsipuolella. Taustalla Painioon laskeva Hossinoja. Kaakosta.

141107

Kirkkopelto 761010005. Asuinpaikka ja sen pohjoispuolelle 2000-luvulla tehty rakennus. Kasvimaasta löytyi kaksi kvarttia (ei otettu talteen). Lounaasta.

141081

Salkolan leirialue 761010006. Asuinpaikan arvioitu sijainti rantakivikossa. Inventoinnissa paikalta ei löydetty mitään. Luoteesta.

141089

Saarentaka Linnanmäki 761010007. Kuvan keskivaiheilla 1988 tarkastuksen löytöpaikka. Löydöt 2006 sen oikealta puolelta. Vasemmalla tie vedenottamolle, oikealla kuoritulle alueelle. Koillisesta.

141108

Saarentaka Linnanmäki 761010007. Linnamäen pohjoisreunaa. Tarkastuksessa 1988 ja inventoinnissa 2006 todettu löytöalue kuvan keskellä tasanteella nuolin rajattuna. Vasemmalla tie vedenottamolle. Koillisesta.

141110

Saarentaka Linnanmäki 761010007. Linnamäen pohjoisreunaa. Tarkastuksessa 1988 ja inventonnissa 2006 todettu löytöalue tasanteella nuolin rajattuna. Takana tonttialue. Itäkoillisesta.

141120

Arimajärvi 761010008. Tutkitun (Pohjakallio 1980) röykkiön jäännökset kalliolla. Taustalla Arimajärvi. Eteläkaakosta.

141091

Vanhalanselkä 761010009. Röykkiö kalliolla. Kaakosta.

141096

Lahti 2 761010011. Röykkiö tasanteella metsässä. Idästä.

141094

Uusimäki 1 761010012. Raivausröykkiö vanhan pellon reunassa. Taustalla Uusimäen peltoaukea. Kaakosta.

141093

Lahti 3 761000004. Kivet kallion juuressa Mäntymäen luoteispäässä. Lännestä.

141092

Lahti 1 761010010. Latomus? kivikossa. Idästä.

141098

Huhdanmäki 1 761010013. Röykkiö kalliolla. Kaakosta.

141080

Myllyoja 1 ja 2 1000007016-1000007017. Kvartsilöytöjä taustalla näkyvällä pellolla Myllyojan varressa. Myllyoja 1 vasemmalla Härkätien eteläpuolella, Myllyoja 2 oikealla tien pohjoispuolella. Itäkoillisesta.

141070-141071

Lauttasaari 761040001. Löytöpaikka KM 10061 taustalla huvilalle johtavan tien oikealla puolella olevan kumpareen vasemmassa reunassa. Panoraama. Oikealla tie ylityspaikalle. Kaakosta.

141072

Lauttasaari 761040001. Löytöpaikka KM 10061 Lauttasaaren luoteispäässä. Eteläkaakosta.

141083

Kultela 1 100006992. Kultelan maantieltä 1973 löytynyt kuppikivi, joka on siirretty Someron museon pihalle.

141113

Riihikankare 1000006993. Löytöpaikka KM 21287 kuvan keskellä peltokohouman päällä metsikön reunassa, vanhan torpan kohdalla. Lännestä.

141098

Huhdanmäki 1 761010013. Röykkiö kalliolla. Kaakosta.

141099

Huhdanmäki 2 1000006994. Röykkiö kalliolla. Lännestä.

141095

Uusimäki 2 1000006995. Asuinpaikkalöytöjä pellostä ojan molemmin puolin. Ladon läheltä kivikirves KM 21284. Ylempänä peltotilkku, jonka vasemmasta nurkasta kivikirves KM 21285. Kaakosta.

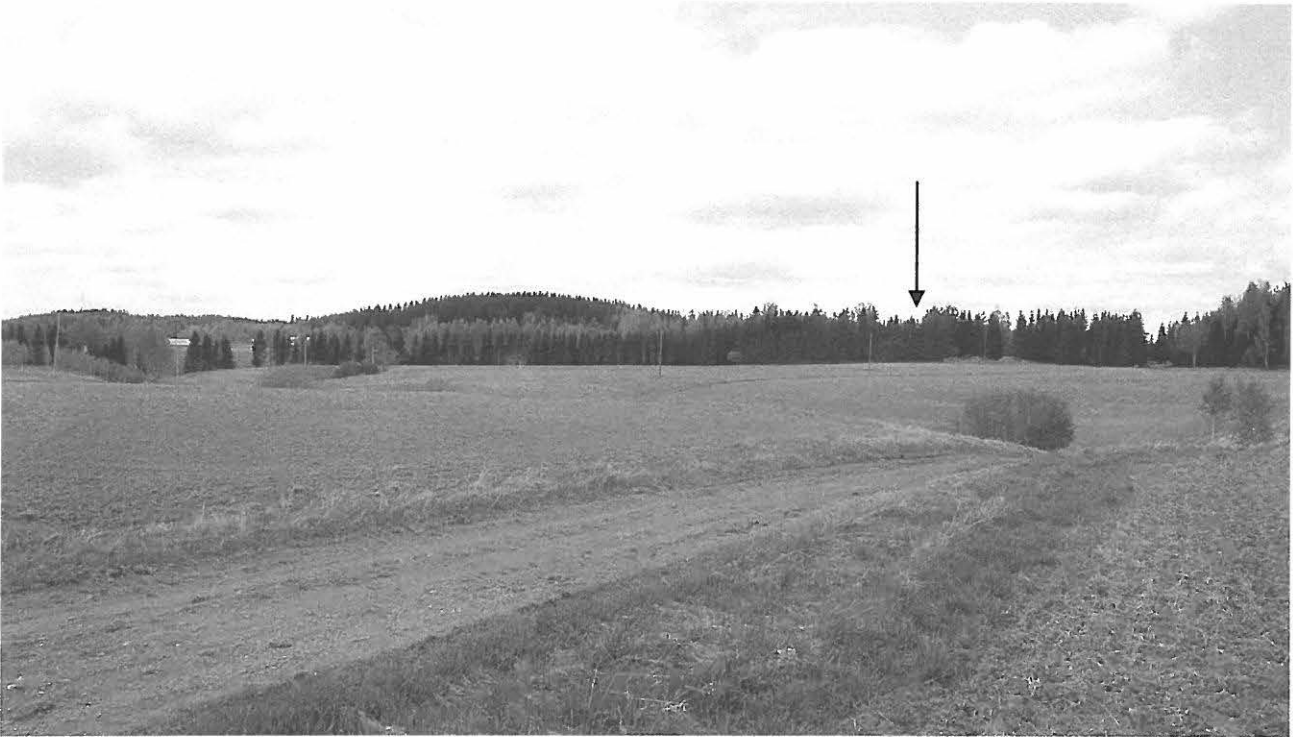
141112

Purola Maaniitty 1000006996. Asuinpaikkalöytöjä ojan oikealla puolella näkyvän matalan kohouman (sähkötolppa) kohdalta. Etualalla aiempi löytöpaikka KM 28616. Kaakosta.

141085

Ali-Yrkkö 1000006997. Asuinpaikka pellossa terassin päällä. Taustalla Hirsjärvi. Luoteesta.

141084

Suulinki 1000006998. Asuinpaikka pellon reunassa kuusiainan kohdalla vanhan rakennuksen kohdalla. Taustalla Pajulanjokilaaksoa, vasemmalla Ylenjoki. Kaakosta.

141114

Torkkomäki 1000006999. Asuinpaikka pellossa. Inventointilöydöt oikealla kuusen vasemmalta puolelta matalan kallion reunasta. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.

141115

Torkkomäki 1000006999. Asuinpaikka peltoterassilla. Inventointilöydöt saatu talteen oikealla näkyvän niemekkeen vasemmalta puolelta. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Pohjoiskoillisesta.

141116

Mäntylä 1000007000. Asuinpaikka pellossa Hossinojan varressa, kuvan keskellä erottuvalla vaaleammalla alueella. Asuinpaikka pellossa Hossinojan varressa, kuvan keskellä erottuvalla vaaleammalla alueella.

141117

Mäntylä 1000007000. Asuinpaikka pellossa Hossinojan varressa, kuvan keskellä erottuvalla vaaleammalla alueella. Asuinpaikka pellossa Hossinojan varressa, kuvan keskellä erottuvalla vaaleammalla alueella.

141118

Lukkari 1 ja 2 1000007001-1000007002. Asuinpaikka pellossa. Oikealla Hossinoja ja Naaransuo. Luoteesta.

141119

Lukkari 2 (taustalla) 1000007002. Hossinojaa. Taustalla Naaransuo. Takana Lukkarin pelto. Lännestä.

141090

Vassi 1000007003. Etualalla pellossa asuinpaikkalöytöjä. Taustalla Hossinoja ja Helsingintie. Oikealla Vassin torppa. Pohjoisesta.

141106

Hamppulanpelto 1000007004. Asuinpaikkalöytöjä takana kuvan keskellä näkyvältä peltoterassilta, ladon edustalta. Keskellä notkossa Lemponsuosta Oinasjärveen virranneen puron uoma. Kuva otettu Kalliolasta. Lounaasta.

141105

Kärki 1000007005. Asuinpaikkalöytöjä pellosto kuvan keskellä näkyvän niemen kärjestä. Oikealla Jakkulantie. Kaakosta.

141103

Häntä 1000007006. Asuinpaikkalöytöjä kuvan keskellä notkon takana erottuvalla kohoumalla. Oikealla Oinasjärvi. Koillisesta.

141101

Äyräsnummi 1000007007. Lähinnä maantietä oleva tervahauta Ämyrinharjulla metsätien pohjoisreunassa. Kaakosta.

141082

Verhola 1000007008. Asuinpaikkalöytöjä pellon vasemmassa kulmassa. Taustalla Arpasuon peltoaukea. Kuvattu Vähä-Kapilontieltä. Koillisesta.

141078

Maasilta 1 1000007009. Asuinpaikka peltokohoumalla ladon vasemmalla puolella. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.

141079

Maasilta 1 ja 2 1000007009,1000007019. Asuinpaikka peltokohoumalla ladon vasemmalla puolella. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Kuvattu lounaiselta löytöpaikalta Maasilta 2. Lännessä.

141097

Nummi-Jakanen 1000007013. Kvartsilöytöpaikka pellossa. Taustalla Pitkäjärvi ja campingalue. Koillisesta.

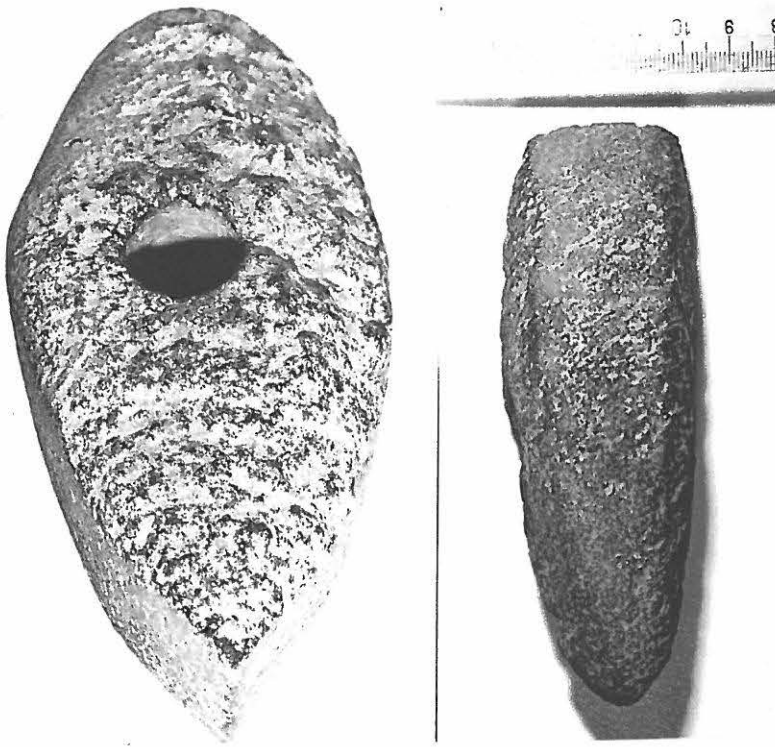
141077

Juote 1000007014. Kvartsilöytöpaikka matalalla peltokohoumalla Härkätien eteläreunassa. Taustalla Pajulanjokilaaksoa. Lännestä.

141111

Pyysmäki 1000007026. Löytöpaikka KM 19655 takana erottuvan peltosaarekkeen oikeassa reunassa näkyvän pienemmän saarekkeen kohdalla. Keskellä Mustjoki. Koillisesta.

Löytö yksityiskokoelmissa. Someron Palikaisten Koivulankulmalta, Naaransuolta länsiluoteeseen (ruutu 6722/3319) ojankaivuussa(?) löytynyt kivi- ja /tai varhaismetallikautinen reikäkirves. Sijaintipaikka tuntematon. Kuva Manu Kärki.